

Møteinnkalling

I samsvar med møteplan holdes det møte i Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet

Onsdag 11.12.2019 kl. 10.00 i møterom 546

Innkalling er sendt til:

Karl Harald Søvig, Anne Marie Frøseth, Ragna Aarli, Hans Fredrik Marthinussen, Sigrid Eskeland Schütz, Brage Thunestvedt Hatløy, Yngvil Marie Erichsen, Eivind Marienborg, Selma Taslaman, Ingrid Elisabeth Tøsdal, Sausan Hussain, Emilie Mellbye Rytter, Andreas Myrseth Kolstad.

Innkalling er også sendt alle varamedlemmer.

Saksliste og sakspapirer følger vedlagt i elektronisk form.

Eventuelle forfall bes meldt snarest til varamedlem og administrasjonen,
tlf. 92436412, evt. per e-post til idunn.tandstad@uib.no

Innmeldte forfall:

Gruppe B: Brage Thunestvedt Hatløy og Yngvil Marie Erichsen har meldt forfall. 1. vara Eivind Marienborg og 2. vara Selma Taslaman møter for Hatløy og Erichsen.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

04.12.2019

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 83/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

SAKSLISTE

Styresak	Saker til behandling	Unntatt offentlighet
S 83 /19	<u>Godkjenning av innkalling og saksliste</u> Innkalling og saksliste følger vedlagt	
S 84 /19	<u>Orienterings- og referatsaker</u> Oversikt med vedlegg følger vedlagt	
S 85 /19	<u>Økonomirapport</u> Saksforelegg følger vedlagt	
S 86 /19	<u>Budsjett</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt	
S 87 /19	<u>Revisjon av handlingsplan for utdanning</u> Saksforelegg følger vedlagt	
S 88 /19	<u>Forlengelse av handlingsplan for forskning</u> Saksforelegg følger vedlagt	
S 89 /19	<u>Revisjon av handlingsplan for formidling</u> Saksforelegg følger vedlagt	
S 90 /19	<u>Avlønning av sensorer</u> Saksforelegg følger vedlagt	
S 91 /19	<u>Implementering av ny studieordning</u> Saksforelegg følger vedlagt	
S 92 /19	<u>Tilsettingssak – førsteamanuensis i rettsvitenskap (skatterett)</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt	X
S 93 /19	<u>Utvidelse og forlengelse av tilsetting av ph.d. Elin Sarai som førsteamanuensis II i skatterett</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt.	

- S 94 /19 Forlengelse av tilsetting uten utlysning i stilling som professor II – Volker Lipp
Saksforelegg følger vedlagt.
- S 95 /19 Forlengelse av professor II Benn Folkvord
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt.
- S 96 /19 Terminere EVU-emne JUR640 Planrett F.O.M. våren 2020
Saksforelegg følger vedlagt.
- S 97 /19 Godkjenning av tredje vara i FU
Saksforelegg følger vedlagt.
- S X /19 Eventuelt

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

4.12.19

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 84/19
Møtedato: 11.12.2019

ORIENTERINGS- OG REFERATSAKER

---

a) Protokoll fra Fakultetsstyret
Protokoll fra 5.11.19 følger vedlagt

b) Protokoll fra Studieutvalget
Protokoll fra 31.10.2019 og 21.11.2019 følger vedlagt

c) Protokoll fra Forskningsutvalget
Protokoll fra 27.11.19 følger vedlagt

d) Protokoll HMS-utvalget
Protokoll fra 21.11.2019 følger vedlagt

e) Personalia

Tilsetninger

Line Gjerstad Tjelflaat er tilsatt som stipendiat (100 %) for en periode på fire år fra og med
1. desember 2019.

Julia Dahl er tilsatt som førstesekretær i et 3 mnd vikariat med tiltredelse 4. november 2019. Vikariatet er besluttet forlenget, med sluttdato 3. mai 2020.

Permisjoner

Annet

f) Utlysninger

Det ble lyst ut en stipendiatstilling innen miljørett med søknadsfrist 17. desember 2019. Utlysningstekst er vedlagt (2019/25839). Utlysningstekst finner du [her](#).

Det er lyst ut en stilling som førsteamanuensis I formuerett med søknadsfrist 12.01.2020. Utlysningstekst er vedlagt (2019/25856)

g) Bedømmelseskomitéer

Følgende bedømmelseskomité ble oppnevnt for å vurdere søkere til stipendiatstilling innafor statsrett: professor Ragna Aarli og professor Eirik Holmøyvik. Se [oppnevningbrev](#).

Esmeralda Colombo har søkt om å fremstille seg til prøvde for ph.d.-graden. 19. November 2019 oppnevnte dekanen følgende komité for å bedømme avhandlingen:

- Professor Ellen Hey, Erasmus University Rotterdam,
- Professor Christina Voigt, UiO
- Knut Einar Skodvin, UiB

Følgende bedømmelseskomitéer ble oppnevnt for å vurdere kandidater til professoropptrykk for søknadsrunden 2019:

Komité 1:

Professor Mia Rönmar, Universitetet i Lund (leder), Professor emeritus Stein Evju, Universitetet i Oslo, Professor Ørnulf Rasmussen, Universitetet i Bergen

Komité 2:

Professor Tore Henriksen, Universitetet i Tromsø (leder), Professor emerita Maja K. Eriksson, Universitetet i Uppsala, Professor Ernst Nordtveit, Universitetet i Bergen

h) Ph.d.-grad Katrine Holter

Dekan har på fullmakt 14. november 2019 fastsatt følgende:

I samsvar med innstilling fra den sakkyndige komite finnes Katrine Holters avhandling «Hensikt – En studie av hensiktsforsett og omkringliggende begreper i strafferetten» verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

Professor Alt Petter Høgberg, Universitetet i Oslo, oppnevnes som førsteopponent. Professor Olav Gjelsvik, Universitetet i Oslo, oppnevnes som andreopponent.

i) Orienterings om opptakstallj) Dekanbeslutning – ny leder for Forskergruppen for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderettk) Handlingsplan for forskerutdanning. Oppnevning av arbeidsgruppe.l) Bergen Offshore Wind Centre (BOW) - oppnevning av styringsgruppem) Sensurklagestatistikk. Sensurklagetilbøyelighet og resultatfordeling av klagesensur

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein Lunde Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg

Protokoll fakultetsstyret 5.11.2019

Protokoll SU 31.10.2019 og 21.11.2019

Protokoll FU 27.11.2019

Protokoll HMS-utvalget 21.11.2019

Utlysningstekst førsteamanuensis Formuerett

Letter of Appointment of Evaluation Committee

Oppnevningbrev bedømmelseskomité Eidsvaag

Oppnevningbrev bedømmelseskomité Skodvin

Ph.d.-graden Katrine Holter

Bedømmelse Katrine Holter

Opptakstall og kandidattall kjønnsfordelt

Dekanbeslutning - ny leder for erstatningsrettgruppen

Handlingsplan for forskerutdanning. Oppnevning av arbeidsgruppe

Oppnevning av styringsgruppe Bergen Offshore Wind Centre

Sensurklagestatistikk

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Møtedato: 5.11.2019
Journalnummer: 2019/1541
Sted: Møterom 546
Tid: 12.15-14.32

PROTOKOLL

Oppmøte   **Faste representanter**
Karl Harald Søvig, Anne Marie Frøseth, Hans Fredrik Marthinussen, Sausan Hussein, Emilie Rytter, Andreas Myrseth Kolstad, Ingrid Elisabeth Tøsdal, Ragna Aarli, Sigrid Eskeland Schütz, Brage Thunestvedt Hatløy
Forfall: Yngvil Marie Erichsen

Andre   Magne Strandberg, Øystein L. Iversen, Johanne Spjelkavik, Lars Petter Holgersen, Idunn Bjørlo Tandstad (sekretær).

S 73 /19   Godkjenning av innkalling og saksliste

Ingen merknader til innkalling og saksliste.

S 74 /19   Orienterings- og referatsaker
Oversikt med vedlegg følger vedlagt

Ingen merknader til orienterings- og referatsaker.

S 75 /19   Økonomirapport
Saksforelegg følger vedlagt.

Styret tar økonomirapporten til orientering.

S 76 / 19   Oppnevning av programsensorer
Saksforelegg følger vedlagt.

Vedtak:

1. Professor Torbjörn Andersson og førstelagmann Magni Elsheim i Gulating lagmannsrett oppnevnes som programsensor for fire år fra 01.01.20
2. Studieutvalget vedtar fortløpende mandat for programsensorene

S 77 / 19   Oppretting av nye emner i opplæringsdelen i ph.d.-programmet
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt.

Vedtak:

De følgende emnene med emnebeskrivelser opprettes med virkning fra våren 2020:

PHDJUR900 Introduksjon til rettsvitenskap og avhandlingsskriving (3 studiepoeng)

PHDJUR901 Rettslige kilder og rettsvitenskapens metodemangfold (3 studiepoeng)

PHDJUR902 Rettsteoretiske perspektiv i rettsvitenskapen (3 studiepoeng)

PHDJUR903 Rettsvitenskap og empiri (3 studiepoeng)

PHDJUR904 Tekstkvalitet (3 studiepoeng)

PHDJUR905 Formidling (2 studiepoeng)

PHDJUR906 Rolleforståelse og prosjektutvikling (3 studiepoeng)

S 78 / 19 Hovedregel for vurderingsformer i spesialemner
Saksforelegg følger vedlagt.

Vedtak:

Saken utsettes til neste møte slik at informasjon som ble etterspurt i møtet kan legges fram for styret.

S 79 / 19 Utlysning av fast stilling
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt.

Vedtak:

Det utlyses en stilling som førsteamanuensis innenfor formuerett. Dekanetet får fullmakt til å utforme utlysningsteksten og den skal særlig fremheve «kompetanse innenfor forskningstema som er drevet frem av den teknologiske utviklingen».

S 80 / 19 Fakultetets bruk av bistillinger
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt.

Styret tar saken til etterretning.

S 81 /19 Forlengelse av professor II Johan Boucht
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt.

Vedtak:

Professor Johan Boucht (UiO) tilsettes i en 20 % stilling som prof. II for 2 år fra 1.12.2019 til 30.11.2021.

Vedtak:

en arbeidsgruppe nedsettes for å utrede praksis i rettsstudiet.

Arbeidsgruppen mandat

Arbeidsgruppen for praksis i jusstudiet skal ha følgende mandat:

- *Arbeidsgruppen skal gi en oversikt over de elementene av praksis i utdanningen som finnes på masterprogrammet i rettsvitenskap i dag*
- *Arbeidsgruppen skal vurdere om praksis bør opprettes som eget emne på masterprogrammet i rettsvitenskap, herunder å*
  - *ta stilling til om det bør være et valgemne på tredje studieår og/eller et spesialemne på femte studieår*
  - *synliggjøre hvilke læringsmål i programmet som oppfylles med et slikt emne*
  - *hvor mange studiepoeng det skal gi*
  - *hva som skal være prøvingsform og eventuelt minimumsdeltakelse*
  - *hvordan det skal organiseres*
  - *hvilke typer praksis som kan være aktuelt*
  - *om praksis på studentenes eget initiativ kan godskrives som praksisemne*
  - *om og eventuelt hvordan det kan legges til rette for praksis i utlandet*
- *Arbeidsgruppen skal utrede behovet for særskilte avtaler mellom fakultetet og involverte praksisplasser, herunder*
  - *ta hensyn til sentrale føringer, reguleringer og/eller rammeavtaler*
  - *skissere hvilke hovedmomenter en slik avtale på fakultetsnivå bør inneholde*
  - *undersøke om det er behov for å regulere rettsforholdet mellom student og praksisplass*
- *Arbeidsgruppen skal vurdere om studenter som er i praksis er omfattet av reglene i yrkesskadeforsikringsloven, derunder om det er universitetet eller praksisplassen som eventuelt har ansvaret etter loven. Dersom arbeidsgruppen kommer til at studenter i praksis ikke har dekning etter yrkesskadeforsikringsloven, eller dersom dette er meget usikkert, bes arbeidsgruppen å ta stilling til om fakultetet kan, og i tilfelle bør, sørge for at studentene har dekning for skade som skjer i praksis enten via særskilt forsikring eller på annen måte*
- *Arbeidsgruppen skal gjøre rede for ressursbehovet ved de ulike alternativene som foreslås, herunder*
  - *faglige ressurser*
  - *administrative ressurser*
  - *økonomiske ressurser, herunder også hensyn til [egenbetalingsforskriftens](#) skranke mot studentbetaling*
- *Arbeidsgruppen skal gjøre rede for rutiner for kvalitetssikring av alle komponentene som utgjør et eventuelt praksisemne.*
- *Arbeidsgruppen leverer sin utredning senest 15. august 2020.*

Arbeidsgruppen sammensetning

- *To vitenskapelig ansatte (hvorav én leder)*
- *Én administrativt ansatt*
- *Én studentrepresentant*
- *Inntil tre representanter fra det praktiske rettsliv*

Dekanen får fullmakt til å utpeke medlemmene og leder av gruppen

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Torsdag 31. oktober 2019 kl. 09:15 – 10:25.

Møterom 546.

Til stede:

Magne Strandberg (leder) (a)
Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)
Jan-Ove Færstad (a)
Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)
Nathalie S. L. Gaulier – vara for Kjersti Bakke Sørensen (c)
Astrid Rosander Hagen (d)
Aslak Kasti Hyldmo (d)

Forfall: Kjersti Bakke Sørensen (C)

Sekretær: Johanne Spjelkavik.

Kontakt: studieutvalget@jurfa.uib.no

ePhorte 19/3

Neste møte: torsdag 21. november 2019, kl. 09:15 i 546.

Sak 85/19	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader. Dagsorden: Ingen merknader.
Sak 86/19	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 1. oktober 2019. Godkjent på sirkulasjon 4. oktober. OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: <i>Det har ikke vært fattet noen fullmaktsvedtak i perioden.</i>
3	Lovdata på eksamen. Muntlig orientering. <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringer fra bruk av Lovdata på eksamen i JUS122 Erstatningsrett.<ul style="list-style-type: none"> o Gjennomføringen gikk veldig bra, feilene fra JUS133 Rettskilde og metodelære i vår synes å være rettet. De eneste som opplevde å ikke komme inn på Lovdata, var studenter som ikke husket Feide-passordet sitt. Dette vil bli innarbeidet i eksamensinformasjonen. Det ville også vært avverget dersom studentene hadde fulgt oppfordringen om å gjennomføre «prøveeksamen». - Noen tanker om Lovdata til eksamen resten av studieåret, og deretter for 2020/21.<ul style="list-style-type: none"> o Alle førsteårsemmene 2019/2020 skal ha LD på eksamen. De får beholde lovsamlingen (og eventuelt andre tillatte hjelpemidler på papir) i tillegg. Det samme gjelder enkelte andre emner dette året – det er ikke avklart hvilke. o Fra studieåret 2020/21 skal Lovdata brukes på alle skoleeksamener. Det er ikke avklart om det blir tillatt med papir i tillegg. - Emneansvarlige må ta et klart eierskap til LD både i undervisningen og eksamen. Dette vil bli grundig behandlet på Solstrandseminaret i januar 2020. - Fakultetet må drøfte om det skal tilbys egne kurs for studenter og/eller lærere i den tekniske og teknisk/faglige siden av bruken av LD.
Sak 87/19	Saker til drøftelse/høring/uttalelse

1	Inaktive emner «på is». Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
SU uttaler	<p>Studieutvalget ber om en vedtakssak etter de linjer som skisseres i pkt. 2 i notatet. Det er ønskelig at tekniske forutsetninger utdypes noe.</p> <p>Fakultetets vedtatte kriterier for nedleggelse av emner må inngå.</p> <p>Saken må belyse hvilke kriterier som skal ligge til grunn for å opprette («gjenopprette») et emne som er terminert, herunder om en terminering bør inneholde et tilsagn om gjenoppretting.</p> <p>Studiedekanen snakker med de emneansvarlige for de emnene som konkret er nevnt i saken.</p> <p>[Notatet er omarbeidet til protokollen.]</p>
Vedtaksaker	
Sak 88/19	JUR640 Planrett termineres. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtak	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at EVU-emnet JUR640 Planrett termineres med virkning fra V20.
Sak 89/19	Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-4. Forslag om endring. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].
Vedtak	<p>I Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet gjøres følgende endring:</p> <ol style="list-style-type: none"> § 3-4 nr. 1 bokstav a gis følgende tilføyelse – her satt i fet skrift: Studenter som ikke har fått godkjent de obligatoriske undervisningsaktivitetene, eller som har trukket seg i samsvar med § 3-3 ovenfor, kan ikke avlegge eksamen og må ta hele kurset om igjen med alle obligatoriske undervisningsaktiviteter. § 3-4 nr. 1 bokstav b pkt. iii gis følgende tilføyelse – her satt i fet skrift: Etter søknad kan studenten gjennomføre de obligatoriske undervisningsaktivitetene på nytt. Når slik søknad er innvilget, faller tidligere godkjenning bort, og man deltar på samme betingelser som studenter som ikke før har fått kurset godkjent og må gjennomføre alle obligatoriske undervisningsaktiviteter på nytt.
Sak 90/19	JUS325 Rettshjelp. Mindre endring i emnebeskrivelsen. Notat fra Jussformidlingen. Merknad fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS325 Rettshjelp endres som foreslått med umiddelbar virkning. I tillegg endres fra «valgemne» til «spesialemne» i emnebeskrivelsen.
Sak 91/19	Uttalelse om tilsetning i faste vitenskapelige stillinger. Notat fra studiedekanen.
Vedtak	<p>Uttalelse til fakultetsstyret.</p> <p>SU vil bemerke at av de tre fagmiljøene – markedsrett, NIRI og immaterialrett – som har meldt inn forslag til innretning på fast stilling, er det NIRI og immaterialretten som er obligatoriske emner på nåværende og/eller fremtidig studieordning.</p> <p>SU vil dessuten bemerke at undervisningsbehovet nok er vel så stort på enkelte andre emner eller rettsområder, og da først og fremst i den sentrale formueretten. Selv om fakultetsstyret eventuelt skulle komme til at det ikke er ønskelig å lyse ut en stilling i formuerett, vil det være ønskelig å få tilsatt en person som også har kompetanse til å undervise i formuerett.</p> <p>SU vil også understreke at det er mangel på undervisningskrefter i mange obligatoriske emner, og at det derfor er ønskelig med lærere med bred kompetanse som kan undervise i flere obligatoriske emner på masterprogrammet.</p> <p><i>Protokollen ble godkjent i møtet for denne saken.</i></p>
Sak 92/19	JUS131 Kontraktsrett II. Ny emneansvarlig.
Vedtak	Saken utsettes til neste møte.
Sak 93/19	JUS132 Pengekravsrett. Ny emneansvarlig.
Vedtaksforslag	<p>Førsteamanuensis Maria Veia Lund erstatter førsteamanuensis Miriam Skag som emneansvarlig for JUS132 Pengekravsrett sammen med professor Rune Sæbø, med virkning fra 01.01.2020.</p> <p>Der ikke annet er avtalt, deles emneansvaret 50/50.</p>

Eventuelt

Magne Strandberg
leder

Johanne Spjelkavik
sekretær

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Torsdag 21. november 2019 kl. 09:15 – 11:15.

Møterom 448 - JUSII.

Til stede:

Magne Strandberg (leder) (a)

Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)

Jan-Ove Færstad (a)

Espen Verling – vara for Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)

Kjersti Bakke Sørensen (c)

Astrid Rosander Hagen (d)

Aslak Kasti Hyldmo (d)

Forfall: Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)

Sekretær: Johanne Spjelkavik.

Kontakt: studieutvalget@jurfa.uib.no

ePhorte 19/3

Neste møte: mandag 9. desember 2019, kl. 10:15 i 546.

Sak 94/19	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader. Dagsorden: Sak 95/19 – 4 flyttes foran 95/19 – 3.
Sak 95/19	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 31. oktober. Godkjent på sirkulasjon 4. november. OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: a) JUS273-2-A Legal Philosophy. Litteratur b) JUS277-2-A Introduction to Copyright Law. Litteratur c) JUS277-2-B International Copyright Law. Litteratur d) JUS113 Kontraktsrett I. Litteratur. e) JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. Litteratur. f) JUS250-2-D Velferdsrett. Litteratur. g) JUS243 Alminnelig formuerett. Litteratur. <i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget@jurfa.uib.no</i>
3	Sensurklagestatistikk 18/19. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
4	Fakultetets arbeid med rekruttering av nye studenter. Muntlig orientering v/Hanna Leinebø Slaatta: I 2016 gjorde UiB store endringer i arbeidet med studentrekruttering. Vi gikk bort fra trykte studiekataloger og deltakelse på utdanningsmesser, og over til digital markedsføring. I 2020 øker vi satsingen på annonsering og bruk av sosiale medier ytterligere. Det juridiske fakultet skal publisere nye rekrutteringstekster, og vil gjøre flere videoproduksjoner til bruk i annonsering. Med hjelp fra markedsføringsfirmaet Kalibrert vil vi blant annet annonsere på Facebook, Instagram og YouTube. Som et ledd i den nye måten å drive studentrekruttering på, vil den sentrale studentrekrutteringsfunksjonen flyttes fra SA til KA fra 1. januar 2020. Det vil også gjøres et omfattende sentralt omdømmeprojekt for UiB det kommende året.
5	Hilde Hauge tar over som fagansvarlig for faggruppen Alminnelig og spesiell kontraktsrett for JUS399 Masteroppgave (30 sp)
6	Henvendelse fra sensorer om forholdet mellom honorar og arbeidsbelastning. Brev fra sensorene. Brev unntatt offentlighet.
7	Hovedregel om innretningen av eksamen for spesialemer. Ref. sak 64/19, vedtakets pkt. 2. Studieutvalget har fått saken tilbake fra fakultetsstyret. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
8	Opptakstall og kandidattall kjønnsfordelt. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]

Sak 96/19	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1 SU uttaler	Tall for meldt, møtt, stryk mv i obligatoriske emner pr. V19. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]. ----- Studieutvalget tar oversikten til orientering.
2 SU uttaler	<p>Handlingsplan for utdanning. Notat fra studiedekanen og studieadministrasjonen [NIØS].</p> <p>-----</p> <p>Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å videreføre handlingsplanen for utdanning 2018-2019 til å gjelde for perioden 2019-2020 med følgende modifikasjoner: <i>Disse aktivitetene er ikke lenger aktuelle og utgår av handlingsplanen for 2020-2022:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremme hvert års vinner av fakultets studiekvalitetspris som kandidat til Ugleprisen. • Utrede om eller hvordan det i studentenes utdanningsplan kan legges til rette for et forberedende semester eller år for å tilegne seg språkkunnskaper i forkant av delstudier i utlandet, og eventuelt sette i verk tiltak for å markedsføre Lånekassens tilbud om finansiering av dette. <p><i>Disse aktivitetene er fullførte og utgår av handlingsplanen for 2020-2022:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge metodeundervisningen i alle emner på alle studieår. • Slutføre og implementere modell for periodisk emneevaluering. • Evaluere prosjektet Bedre språk, bedre jurister og vurdere eventuell videreføring • Søke SIU om finansiering gjennom UTFORSK eller InternAbroad for arbeid med etablering av utvekslingsavtaler og praksisplasser på Hong Kong. • Utrede tiltak for å begrense antall studenter som utveksler til samme sted i samme semester. • Implementere, evaluere og videreutvikle Maritime Bergen Law Summer Programme. • Vurdere å reetablere sommerskolen for amerikanske studenter. • Revidere og fornye den engelske fakultetsbrosjyren. • Utvikle et emne innen forvaltningsrett for saksbehandlere i kommunal sektor. • Utarbeide felles etiske retningslinjer sammen med juridisk fakultet ved UiO og UiT for aktiviteter som bare delvis skjer i fakultetets regi. <p><i>Tilføyer av nye tiltak som ikke var aktuelle i 2017</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Iverksette ny studieordning fra og med høstsemesteret 2021 - Vurdere om praksis skal inn som eget valgemne eller spesialeemne på ny studieordning - Vurdere hvilke emner som bør være valgemne eller spesialeemne på ny studieordning - Iverksette meritteringsordning for fremragende undervisere <p><i>Redaksjonelle endringer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • «digitale pedagogiske verktøy som erstatter Kark» endres til «digitale pedagogiske verktøy for prøving og læring» • Der Norgesuniversitetet/SIU er nevnt endres det til DIKU.
Vedtaksaker	
Sak 97/19 Vedtak	<p>Fordeling av studieplasser i toårig master. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].</p> <p>-----</p> <p>Bokstav b) i § 5 i Opptaksreglement for opptak til toårig mastergrad i rettsvitenskap skal lyde:</p> <p>b) Opptaket deles inn i tre opptaksgrupper, definert ut fra lærestedene som søkerne kan ha utdanningen sin fra.</p> <p>Studiepllassene fordeles slik:</p> <p>Høsten 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høgskolen i Innlandet: 15 plasser • Universitetet i Agder: 7 plasser • Universitetet i Stavanger: 8 plasser <p>Høsten 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høgskolen i Innlandet: 15 plasser • Universitetet i Agder: 7 plasser

- Universitetet i Stavanger: 8 plasser

Høsten 2022:

- Høgskolen i Innlandet: 15 plasser
- Universitetet i Agder: 8 plasser
- Universitetet i Stavanger: 7 plasser

Søkere med utdanning fra de forskjellige lærestedene konkurrerer om studieplassene i opptaksgruppen de tilhører.

Sak 98/19	JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. Endring i emnebeskrivelsen. Notat fra emneansvarlig og studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS134 Rettshistorie og komparativ rett endres som foreslått.
Sak 99/19	JUS134-KINA Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur. Endring i emnebeskrivelsen. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP/NAGU]
Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS134-KINA Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur endres idet studentrapportene fra tidligere år lenkes opp under overskriften «Emneevaluering».
Sak 100/19	JUS134-KINA Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur. Emneansvar. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].
Vedtak	SU sitt vedtak i sak 70/19 den 10. september oppheves for så vidt gjelder JUS134-KINA.
Sak 101/19	JUS131 Kontraktsrett II. Emneansvar.
Vedtak	Førsteamanuensis Maria Veia Lund erstatter professor Johan Giertsen som emneansvarlig for JUS131 Kontraktsrett II sammen med førsteamanuensis Arnt Skjefstad, med virkning fra 01.01.2020. Der ikke annet er avtalt, deles emneansvaret 50/50.
Sak 102/19	Revidert møtekalender SU V20. Notat fra sekretær.
Vedtak	Torsdag 23/1 kl. 13:15 Mandag 9/3 Mandag 20/4 Torsdag 4/6 – OBS: Kl. 08:30 pga. møterom Torsdag 25/6 – reservedato. (JUS134-KINA har hjemmeeksamen.) Der ikke annet er angitt, er møtene kl. 09:15 i møterom 546. Følgende datoer kanselleres: 20. februar, 26. mars, 7. mai og 11. juni.

Eventuelt

Magne Strandberg
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

REFERAT
FORSKNINGSUTVALGET
TORS DAG 27. NOVEMBER 2019 KL. 9.30 – 10.30

Til stede: Anne Marie Frøseth, Eivind Kolflaath, Søren Koch (vara for Camilla Bernt), Johannes Mella, Randi Sæbøe, Ingeborg Johansen Morken, Gaute Risholt, og Henning Simonsen (sekretær/referent).

Fra administrasjonen: Ola Roth Johnsen

Forfall: Camilla Bernt

Saksliste:

33/19 Godkjenning av innkalling, saksliste

Innkallingen og saksliste ble godkjent.

34/19 Orienteringssaker

- Oversikt over tilskuddsreiser, vit.ass.-bruk og språkvask – tatt til orientering (oversikt over faktisk forbruk i 2019 kommer neste gang)
- Line Tjelflaat er tatt opp på ph.d.-programmet – tatt til orientering
Hun starter opp i stillingen 1. desember 2019. Professor Anne Marie Frøseth er oppnevnt som veileder på fullmakt.

35/19 Litteratur til dei første to emna på ph.d.-programmet sin obligatoriske del

Vedtak:

«Forskningsutvalet godkjenner litteraturen for emna "PHDJUR900 Introduction to legal science and writing a thesis" og "PHDJUR901 Legal sources and the methodological pluralism of legal science".

FU noterte seg et mulig problemområde knyttet til emnet «Legal sources and the methodological pluralism of legal science» og et punkt i emnebeskrivelsen vedrørende kursets mål og innhold. Det gjelder formuleringen «den mer kjende rettskilde og metodelæra» og det forhold at det vil være flere kandidater med utenlandsk bakgrunn og utdanning på opplæringsdelen på neste kull. Utvalgsleder får fullmakt til å gå i dialog med emneansvarlig og kommer tilbake til FU med en mulig forslag til endring av emnebeskrivelsen på dette punktet til neste møte.

36/19 Tilsetting ph.d.-stipendiat i politi- og påtalerett

Vedtak:

1. *Forskningsutvalget tilrår at Torild Helene Myrli tilsettes i den utlyste stipendiatstillingen i rettsvitenskap.*
2. *Torild Helene Myrli tas opp på ph.d. programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget fatter vedtak om tilsetting, og at hun takker ja til stillingen.*

3. *Forutsatt tilsetting og opptak på ph.d.-programmet i rettsvitenskap, oppnevnes Professor Gert Johan Kjelby som hovedveileder for Torild Helene Myrli.*

37/19 Tilsetting ph.d.-stipendiat i globale samfunnsutfordringer

FU påpeker at det var en feil i komitébedømmelsen vedr. opplysninger om en av søkerne, men registrerer at denne feilen (påpekt av angjeldende søker i en merknad) ikke hadde hatt betydning for utfallet av bedømmelsen.

Vedtak:

1. *Forskningsutvalget tilrår at Mulu Beyene Kidanemariam tilsettes i den utlyste stipendiatstillingen i rettsvitenskap.*
2. *Mulu Beyene Kidanemariam tas opp på ph.d. programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget fatter vedtak om tilsetting, og at han takker ja til stillingen.*
3. *Forutsatt tilsetting og opptak på ph.d.-programmet i rettsvitenskap, oppnevnes Professor Henriette Sinding Aasen oppnevnes som hovedveileder for Mulu Beyene Kidanemariam.*

38/19 Tilsetting ph.d.-stipendiat i statsrett

Vedtak:

1. *Forskningsutvalget tilrår at Marius Mikkel Kjølstad tilsettes i den utlyste stipendiatstillingen i rettsvitenskap.*
2. *Marius Mikkel Kjølstad tas opp på ph.d. programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget fatter vedtak om tilsetting, og at han takker ja til stillingen.*
3. *Forutsatt tilsetting og opptak på ph.d.-programmet i rettsvitenskap, oppnevnes Professor Eirik Holmøyvik oppnevnes som hovedveileder for Marius Mikkel Kjølstad.*

39/19 Eventuelt – språkkurs spesielt rettet inn mot den juridiske profesjonen

Studentrepresentant Gaute Risholt tok opp til diskusjon muligheten for å opprette språkkurs spesielt rettet mot personer med juridisk kompetanse som spesiallemner, f.eks. i tysk og fransk. Det finnes slike tilbud ved Det juridiske fakultet i Oslo, og det vil kunne være et tilbud både til studenter og vitenskapelig ansatte, som også kan inneholde tema som tysk og fransk rettskultur. Det er fagpersoner med høy kompetanse på feltet på fakultetet. Det er også tenkbart at det kan opprettes slike kurs i form av et etter- og videreutdanningstilbud.

Vedtak:

Forslaget ble tatt vel imot av utvalget, som ber om at det utredes i forbindelse med den nye studieordningen til en mulighet allerede på 3. studieår, eventuelt som et ledd i gjennomgangen av spesiallemneporteføljen.

Anne Marie Frøseth
Leder

Henning Simonsen
sekretær

Referat fra møte i HMS-utvalget ved Det juridiske fakultet

Det juridiske fakultet, 21.november 2019

Til stede: Henning Simonsen (HVO og VOadm), Vivian Gjelsvik (Brannansvarlig), Idunn Bjørlo Tandstad (miljøkontakt og ansvarlig for Miljøfyrtårn), Synne Jakobsen (lærling), Ingrid Straume (HMS-koordinator), Øystein Iversen (arbeidsgiver), Tine Eidsvaag (verneombud vitenskapelig stab)
Forfall: Kjersti Bakke Sørensen (varaverneombud administrativ stab), Camilla Bernt (varaverneombud vitenskapelig stab).

29/19: oppfølgingssaker fra forrige møte:

-Oppslag om nødnummer og vektertjeneste: Synne har laget oppslag om nødnummer og vektertjeneste, som vil bli hengt opp på relevante steder.

-Hjertestarter-/førstehjelpkurs: Foreslått dato for neste kurs: 14.januar 2020. Vivian sjekker med relevante personer før dato bekreftes.

-Kurs om vold og trusler: Kurset holdes 21.januar 2020 (halv dag).

-Skjeggkre: Synne kontakter Arthur Pedersen hos Driften, og sjekker hva som er status. Statusrapport på neste møte.

30/19: Støy i 4.etasje

Det har kommet inn klager på støy fra noen av de ansatte, bla grunnet varmpumpe. Nivået på støy er ikke over det som er tillatt, men de som har klaget vil få støydempende hodetelefoner. Det er totalt bestilt 6 stykker.

31/19: Ombygging infosenteret

Problematikk med blokkert rømningsvei er nå løst, og nødutganger kan brukes.

32/19: Møte med SAMMEN vedrørende arbeidsmiljøet.

Henning (hovedverneombud) og Øystein skal ha møte med Sammen Catering 10.desember.

33/19: Status Miljøfyrtårn

Idunn orienterer om at de store søppeldunkene i vringle er fjernet, og at flere resirkuleringsstasjoner er satt ut.

Vi skal kjøpe inn flere krus med navn. Gunhild tar tak i dette når hun er tilbake i 2020.

Til oppfølging: våren 2020 må vi kontakte JSU vedrørende møte om kampanje bossortering.

34/19: Neste møte blir 30 januar på møterom 545 kl. 10-11.

Øystein L. Iversen

Leder

Ingrid Straume

Sekretær

From: Ingrid Straume
Sent: Monday, November 18, 2019 12:21 PM
To: Ingrid Straume <Ingrid.Straume@uib.no>
Subject: FW: Agenda / HMS-møte torsdag 21.nov.

Hei,

Agenda på torsdagens møte:

29/19: oppfølgingsaker fra forrige møte:

-Oppslag om nødnummer og vekttertjeneste: Synne vil ha dette klart innen innen 1.12. Lager er forslag, som hun viser oss på dagens møte.

-Hjertestarter-/førstehjelpskurs: Vivian er på saken.

-Kurs om vold og trusler: Ingrid er på saken. Har fått kontaktinformasjon fra Anita, og sender forespørsel til kontaktperson om når vi kan ha neste kurs.

-Skjeggkre: infoside opprettet, ref. Fakultetsnytt uke 46.

30/19: Neste møte: dato ikke satt enda. Blir i januar 2020.

31/19: Eventuelt

Førsteamanuensis i rettsvitenskap (formuerett)

UiB - Kunnskap som formar samfunnet

Gjennom eit sterkt og tett samspel med omverda - globalt, nasjonalt og lokalt - skal vi medverke til eit samfunn bygd på kunnskap, ferdigheiter og haldningar.

Vil du vere med å forme framtida?

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=0E0cOZpZQXY> (<https://www.youtube.com/watch?v=0E0cOZpZQXY>)

Om stillinga

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei fast stilling som førsteamanuensis i rettsvitenskap med kompetanse i formuerett.

Ved fakultetet blir det undervist til graden master i rettsvitenskap og ph.d.-graden.

Undervisningsspråket er til vanleg norsk. Det blir kravd at den som blir tilsett, kan undervise på norsk eller eit anna skandinavisk språk innan to år etter tilsetjinga.

Kvalifikasjonar og eigenskapar

For å bli tilsett, må søkjaren ha mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarande juridisk utdanning og norsk doktorgrad i rettsvitenskap eller tilsvarande rettsvitenskapleg kompetanse.

Søklarar må dokumentere generell rettsvitenskapleg kompetanse. Minst eitt arbeid må gje ein djuptgåande analyse med grunnlag i norske rettskelder, eller som frå folkerettslege eller andre internasjonale rettskelder kastar lys over spørsmål av betydning for norsk rett. Det er ønskjeleg at søklarane har kompetanse innanfor forskningstema som er egna til å møte rettslege utfordringar som følgje av den teknologiske utviklinga.

Det vil òg bli lagt vekt på personlege eigenskapar. Søklarane må ha gode samarbeidseigenskapar og vise evne og motivasjon til å bidra til oppbygginga av eit godt fagmiljø i formuerett ved fakultetet. I søknaden skal søkjaren gjere greie for måla sine for forskingsaktiviteten og moglege bidrag til fagmiljøet i formuerett ved fakultetet.

Ein sakkunnig komité skal vurdere søklarane sine kvalifikasjonar. I vurderinga vil hovudvekta bli lagt på dei innleverte vitenskaplege arbeida og kompetanse i formuerett. Fakultetet ønsker særleg søkjare med kompetanse innafor immaterialrett. Ved like kvalifikasjonar vil søkjare med immaterialrett som hovudkompetanse bli prioritert. Det vil vidare bli lagt vekt på om søkjaren har kompetanse til å undervise i fleire fag innafor fakultetet sitt masterstudium i rettsvitenskap.

Det vil bli lagt vekt på pedagogiske kvalifikasjonar, erfaring med undervisning som byggjer på problembasert læring, erfaring frå populærvitenskapleg formidling, relevant praksis, fagpolitisk og administrativt arbeid. Vi viser elles til dei generelle reglane ved universitetet om at innanfor si normale arbeidsplikt og faglege kompetanse, kan den som blir tilsett ògså bli pålagt undervisning, rettleiing og eksamensarbeid utanfor den organisasjonseininga stillinga er knytt til.

Nærare informasjon om dokumentasjon av utdanningsfagleg kompetanse finn du i denne lenka (https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/regler_for_vurdering_av.pdf).

Pedagogisk basisutdanning er eit krav for stillinga. Den som blir tilsett, vil få tilbod om opplæring dersom kravet ikkje er oppfylt før tilsetjing.

Normalt vil nærare 50 % av arbeidstida vere sett av til forskning og forskingsrelatert verksemd, og nærare 50 % av arbeidstida til undervisning og undervisningsrelatert verksemd (m.a. rettleiing og eksamen) og resten til administrativ verksemd.

Den som blir tilsett, må vere villig til å engasjere seg i utviklingsarbeidet innan sitt eige fag og for universitetet som heilskap.

Vi tilbyr:

- Spannande og utviklande arbeidsoppgåver i et sterkt fagmiljø
- Løn etter det statlege lønsregulativet (l.pl. 17.510/kode 1011) lønstrinn 72 - 77 (for tida kr 667 200 - 741 300). For særleg kvalifiserte søklarar kan det verte aktuelt å vurdere høgare løn.
- Medlemskap i Statens pensjonskasse
- Gode velferdsordningar (<https://www.uib.no/foransatte/17399/velferd>)

Krav til søknad

Søklarar må oppgje dei arbeida eller delar av arbeida som det skal leggjast særleg vekt på ved vurderinga. Desse bør ikkje vere fleire enn 10.

Søknad og vedlegg skal sendast elektronisk via linken på denne sida «Søk denne stilling» til Universitetet i Bergen.

Dersom søkjaren har vitenskaplege arbeid som ikkje kan sendast elektronisk på grunn av format eller storleik, kan dei sendast per post (i alt 3 eksemplar/sortert i 3 like bunkar) saman med ei liste over desse til Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet, Postboks 7806, 5020 Bergen innan søknadsfristen.

Dei vitenskaplege arbeida og vitnemål må vere på eit skandinavisk språk eller engelsk. Vitenskaplege arbeid på andre språk kan godkjennast etter særskild søknad innan søknadsfristen. Omsetjingar av vitnemål og vitenskaplege arbeid må sendast fakultetet innan søknadsfristen.

Innleverte vitenskaplege arbeid blir ikkje returnert med mindre søkjaren ber om dette i søknaden.

Søknaden må dessutan innehalde namn og kontaktopplysningar til referanse som kan stadfeste korleis søkjaren fungerer i undervisningssamheng.

Det vil bli nytta intervju, og det kan bli nytta prøveforelesing i tilsettingsprosessen.

Det blir elles vist til rettleiing for søkjarar på webadresse: <https://www.uib.no/jur/om-fakultetet/reglement-og-retningslinjer>.

Generell informasjon:

Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til dekan Karl Harald Søvig, e-post: karl.sovig@uib.no (<mailto:karl.sovig@uib.no>).

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnsamansetjing og rekruttere personar med innvandrarakgrunn. Personar med innvandrarakgrunn og nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga. Den som blir tilsett må rette seg etter dei retningslinene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Universitetet i Bergen nyttar meirinnsyn ved tilsetjing i vitenskaplege stillingar.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teke til følge, skal søkjaren varslast om dette.

Nærare om tilsettingsprosessen her (<https://www.uib.no/hr/74251/ansettelsesprosessen>).

Universitetet i Bergen er ein anerkjend utdannings- og forskingsinstitusjon, organisert i sju fakultet og omlag 54 institutt og faglege senter. Campus ligg i sentrale delar av Bergen med universitetsområde på Nygårdshøyden, Haukeland,

Marineholmen, Møllendalsveien og Årstad.

Det juridiske fakultet - [Les meir om fakultet her](#).

Jobbnorge-ID: 178645, Søknadsfrist: 12.01.2020, Kundens referanse: 2019/25856

Ellen Hey
Christina Voigt
Knut Einar Skodvin

Your ref	Our ref	Date
«REF»	2015/2109-IDT	19.11.2019

Appointment of Evaluation Committee for the PhD degree

The Faculty of Law has received Esmeralda Colombo's application (dated 4 November 2019) for evaluation of her thesis «Access to Justice Reloaded: The Role of International Law in National Climate Change Cases».

The Faculty of Law has appointed the following Evaluation Committee to evaluate the thesis:

Professor Ellen Hey, Erasmus University Rotterdam
Professor Christina Voigt, University of Oslo
Knut Einar Skodvin, University of Bergen

Professor Knut Einar Skodvin is appointed chair of the committee, and is kindly asked to see to that the evaluation process commences, as well as presenting possible dates for the defence to the committee and the Faculty of Law as soon as possible.

On behalf of the University of Bergen, we thank you for serving as a member of the committee.

Yours sincerely,

Karl Harald Søvig
dean

Idunn Bjørlo Tandstad
Adviser

This document has been electronically approved and therefore has no handwritten signatures

Professor Mia Rønnmar, Lund Universitet (leder)
Professor emeritus Stein Evju, Universitetet i Oslo
Professor Ørnulf Rasmussen, Universitetet i Bergen

Deres ref	Vår ref	Dato
	2019/24567-SYA	29.11.2019

Kompetanseopprykk til professor i rettsvitenskap, Tine Eidsvaag - Bedømmelseskomiteé

Vi viser til tidligere korrespondanse, og takker for at dere vil være med i bedømmelseskomiteé for vurdering av søknad fra Tine Eidsvaag om personlig opprykk til professor i rettsvitenskap for søknadsrunden med frist 2. september 2019.

Professor Mia Rønnmar er oppnevnt som leder av komiteen, og vi ber henne koordinere komiteens arbeid.

Vedlagt følger søknad med vedlegg og aktuelt regelverk:

- Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger
- Informasjonsskriv - endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger - nye krav til utdanningsfaglig kompetanse.
- Veiledning for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk i rettsvitenskap

Komiteen bes komme med sin innstilling innen **15. mai 2020**.

Arbeid i forbindelse med bedømmelsen godskrives med 100 timer. Eksterne medlemmer av den sakkyndige komiteen får utbetalt honorar for sitt arbeid.

For eksterne medlemmer som bor i Norge/er norske statsborgere/har norsk bankkonto returneres vedlagte kontraktsformular så snart som mulig og innen fristen satt for bedømmelsen. Honoraret vil da utbetales ved første anledning etter at fakultetet har mottatt bedømmelse og signert avtale.

For eksterne medlemmer som ikke bor i Norge/er norske statsborgere/har norsk bankkonto vil fakultetet måtte søke skattekort/skattefritak. Da saksbehandlingstiden til den norske skatteetaten kan være opptil 3 mnd, ber vi om at et eksemplar av vedlagte kontraktsformular blir returnert i utfylt og undertegnet stand, sammen med kopi av gyldig pass. Det er fint om dette kan gjøres så snart som mulig etter at

oppnevningbrevet er mottatt. UiB utbetaler honoraret ved første anledning etter at bedømmelsen er mottatt og skattekort/skattefritak foreligger.

Vennlig hilsen

Karl Harald Søvig
dekan

Synne Alne
seniorkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Professor Mia Rönmar
Juridiska Institutionen, Lund Universitet
Box 207, 221 00 Lund
+46 46 222 10 00
Mia.Ronmar@jur.lu.se

Professor Emeritus Stein Evju
Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo
Postboks 6706
St. Olavs plass
0130 Oslo
+47-22859325
stein.evju@jus.uio.no

Professor Ørnulf Rasmussen
Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
Postboks 7806
5020 Bergen
+47 55 58 95 78
Rasmussen@uib.no

Professor Tore Henriksen, Universitetet i Tromsø (leder)
Professor emerita Maja K. Eriksson, Uppsala Universitet
Professor Ernst Nordtveit, Universitetet i Bergen

Deres ref

Vår ref

Dato

2019/24567-SYA

29.11.2019

Kompetanseopprykk til professor I rettsvitenskap, Knut Einar Skodvin - Bedømmelseskomité

Vi viser til tidligere korrespondanse, og takker for at dere vil være med i bedømmelseskomité for vurdering av søknad fra Knut Einar Skodvin om personlig opprykk til professor i rettsvitenskap for søknadsrunden med frist 2. september 2019.

Professor Tore Henriksen er oppnevnt som leder av komiteen, og vi ber ham koordinere komiteens arbeid.

Vedlagt følger søknad med vedlegg og aktuelt regelverk:

- Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger
- Informasjonsskriv - endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger - nye krav til utdanningsfaglig kompetanse.
- Veiledning for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk i rettsvitenskap

Komiteen bes komme med sin innstilling innen **15. mai 2020**.

Arbeid i forbindelse med bedømmelsen godskrives med 100 timer. Eksterne medlemmer av den sakkyndige komiteen får utbetalt honorar for sitt arbeid.

For eksterne medlemmer som bor i Norge/er norske statsborgere/har norsk bankkonto returneres vedlagte kontraktsformular så snart som mulig og innen fristen satt for bedømmelsen. Honoraret vil da utbetales ved første anledning etter at fakultetet har mottatt bedømmelse og signert avtale.

For eksterne medlemmer som ikke bor i Norge/er norske statsborgere/har norsk bankkonto vil fakultetet måtte søke skattekort/skattefritak. Da saksbehandlingstiden til den norske skatteetaten kan være opptil 3 mnd, ber vi om at et eksemplar av vedlagte kontraktsformular blir returnert i utfylt og undertegnet stand, sammen med kopi av gyldig pass. Det er fint om dette kan gjøres så snart som mulig etter at

---

Telefon 55580000
postmottak@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes plass
1
Bergen

Saksbehandler
Synne Aine
55589320

oppnevningbrevet er mottatt. UiB utbetaler honoraret ved første anledning etter at bedømmelsen er mottatt og skattekort/skattefritak foreligger.

Vennlig hilsen

Karl Harald Søvig
dekan

Synne Alne
seniorkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Professor Tore Henriksen (leder)
Det juridiske fakultet
UiT Norges arktiske universitet
Postboks 6050 Langnes
9037 Tromsø
+4777645237
tore.henriksen@uit.no

Professor emerita Maja K. Eriksson
Juridiska Institutionen, Uppsala Universitet
Box 512
751 20 UPPSALA
018-471 2632
Maja.Eriksson@jur.uu.se

Professor Ernst Nordtveit
Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
Postboks 7806
5020 BERGEN
+47 55 58 95 77
Ernst.Nordtveit@uib.no

Katrine Holter

Deres ref

Vår ref

Dato

2013/10138-IDT

14.11.2019

Ph.d.-graden Katrine Holter

Dekan har på fullmakt 14. november 2019 fastsatt følgende:

I samsvar med innstilling fra den sakkyndige komite finnes Katrine Holters avhandling «Hensikt – En studie av hensiktsforsett og omkringliggende begreper i strafferetten» verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

Professor Alt Petter Høgberg, Universitetet i Oslo, oppnevnes som førsteopponent.

Professor Olav Gjelsvik, Universitetet i Oslo, oppnevnes som andreopponent.

Vennlig hilsen

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Vurdering for graden *philosophia doctor* (PhD)

Katrine Holter: ”Hensikt – En studie av hensiktsforsett og omkringliggende begreper i strafferetten”

1. Innledning

I e-post av 29. august 2019 til Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen, søkte Katrine Holter om å bli bedømt for graden *philosophia doctor* (PhD) på grunnlag av avhandlingen ”*Hensikt – en studie av hensiktsforsett og omkringliggende begreper i strafferetten*”. Den 29. august 2019 oppnevnte dekan Karl Harald Søvig følgende komité til å bedømme avhandlingen:

Professor Olav Gjelsvik, Universitetet i Oslo

Professor Alf Petter Høgberg, Universitetet i Oslo

Professor Ragna Aarli, Universitetet i Bergen, leder

Vi redegjør nedenfor først for kriteriene som er lagt til grunn for bedømmelsen (punkt 2). Deretter gis det en oversikt over de sentrale trekk ved avhandlingen slik komiteen har oppfattet den (punkt 3) og for komiteens vurderinger av avhandlingen som vitenskapelig prestasjon (punkt 4). Vår konklusjon på om avhandlingen oppfyller kriteriene som er lagt til grunn for vurderingen følger i punkt 5.

2. Kriterier for bedømmelsen

Som grunnlag for bedømmelsen har komiteen fått tilsendt lenke til *forskrift for graden philosophia doctor (ph.d.)* ved Universitetet i Bergen 29. november 2018 nr. 1869 utferdiget med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-3, § 3-9 og § 4-13, *lokale regler for ph.d.-programmet i rettsvitenskap* vedtatt av styret ved Det juridiske fakultet 1. februar 2011, sist endret av Forskningsutvalget 5. oktober 2017 samt dokumentet *Nivået for juridiske doktorgrader - Retningslinjer for de juridiske fakulteter ved Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo* (heretter «nivådokumentet»), vedtatt av styret for Det juridiske

fakultet i Bergen 4. september 2007 og av dekanus for Det juridiske fakultet i Oslo, Jon T. Johnsen 6. september 2007.

Reglementet for opplæringsdelen redegjør for innholdet av den obligatoriske opplæringsdelen på 30 studiepoeng som skal danne plattform for kvalifiserte metode- og perspektivvalg i avhandlingsarbeidet, men angir ingen nærmere kvalitetskrav til avhandlingen. Spesifikke krav til avhandlingen følger derimot av forskriften og nivådokumentet.

Det følger av forskriften § 10.1 *Krav til avhandlingen* at

Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Avhandlingen skal kunne bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ha et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Nivådokumentet redegjør i noe mer detalj for innholdet av vitenskapskravene innenfor fagområdet rettsvitenskap. Kravene er basert på følgende tre hovedbetraktninger:

«(1) De faglige krav må fastsettes slik at de vil kunne oppfylles innenfor den tidsramme som stipendiater vil ha til sin disposisjon for et doktorgradsarbeid, tilsammen en arbeidsperiode på tre år i full stilling.

(2) Doktorgrad er det viktigste faglige kvalifikasjonskrav for fast ansettelse i stilling ved våre fakulteter, og de faglige krav må fastsettes slik at de minstekrav til faglige kvalifikasjoner for ansettelsen i slik fast lærer- og forskerstilling vil være oppfylt. De nye kvalifikasjonskravene for amanuensisstillinger innebar en vesentlig endring i og med at de faglige krav til doktorgraden også ble en viktig del av ansettelsespolitikken.

(3) Det vil være en betydelig forskjell mellom kvalifikasjonskravene til ansettelse i førstestilling og til ansettelse i professorstilling, både når det gjelder kravene til arten og kvaliteten av de vitenskapelige arbeider som trenges for å dokumentere kompetanse i de to relasjoner.»

På bakgrunn av dette blir kravene til selvstendighet i rettsdogmatiske arbeider i punkt 5.2 presisert slik:

«Etter doktorgradsforordningene skal en doktoravhandling være et selvstendig arbeid, som bidrar til å utvikle ny faglig kunnskap. Kravene om selvstendighet og nyhetsverdi er beslektet og glir over i hverandre. Et arbeid som viser selvstendighet i problemformuleringer og analyser vil være med på å utvikle ny faglig kunnskap. Dette betyr at avhandlingen skal være reflekterende, inneholde vurderinger og være preget av en selvstendig utnyttelse av de muligheter som rettsvitenskapelig metode og tradisjon gir, innenfor det valgte emne. Kravet om nyhetsverdi innebærer ikke at forfatteren må ha flyttet fagets grenser. Det er tilstrekkelig at de eksisterende grenser er utfylt med ny kunnskap. Motsetningsvis kan en avhandling som utelukkende består i en sammenstilling og beskrivelse av allerede kjent materiale, ikke aksepteres som tilstrekkelig.»

Komiteén har lagt disse kriteriene til grunn for sin bedømmelse av avhandlingen.

3. Avhandlingens innhold i hovedtrekk

Avhandlingen består av 9 kapitler fordelt på 4 deler. Teksten er på 382 sider, samt innholdsfortegnelse og kilderegistre. Forfatteren presenterer innledningsvis en tese om at mangelen på en klar, teoretisk forståelse av hensikt skaper unødige hindre og problemer i en rekke strafferettslige diskusjoner, noe som igjen tilslører hvor utbredt hensiktsforsett reelt sett er i straffeloven. Hovedproblemstillingen angis deretter på side 3 som «Hva er hensikt?» og det presiseres senere at avhandlingsprosjektet «tar sikte på å rekonstruere den teoretiske forklaringen av hensiktsforsettet» (s. 17).

Avhandlingens del I har tittelen «Innledning og metode». I kapittel 1 («Innledning») ser forfatteren på noen utviklingstrekk hva gjelder hensiktsforsett i straffelovgivningen (punkt 1.2). Sentralt i denne forbindelse står utviklingen i synet på forholdet mellom forsett og hensikt under hhv. kriminalloven av 1842, straffeloven av 1902 og straffeloven av 2005. Mens det konstateres at *dolus eventualis* og sannsynlighetsforsettet (herunder visshetsforsettet) forlot den formative periode ved kodifiseringen av forsettslæren i straffeloven av 2005, er dette ikke tilfellet for hensiktsforsettet. I punkt 1.3 gjennomgår den «etablerte forståelsen av hensiktsforsettet i strafferetten». Kandidaten tar utgangspunkt i forarbeidenes beskrivelser av at handlinger som er «ønsket», «tilsiktet», «bevisst», «villet» eller gjort «for å» oppnå en bestemt effekt (s. 18), Høyesteretts formulering av at skadefølgen er «tilsiktet» og teoriens betoning av det «ønskelige» (Andenæs) eller «formålmessige» (Grønning, Husabø og Jacobsen) ved skaden eller handlingen (s. 19). Forfatteren gjennomgår

deretter den etablerte forståelsen av grensen mot forsøket, den tillatte risiko, reglene om nødvendig middel og nødvendige sidefølger og karakteriserer denne som overfladisk og mangelfull. Disse forhold begrunner ifølge forfatteren en rettsvitenskapelig studie av hensiktsforsettet (s. 21). I mange tilfeller kan det foreligge et underforbruk av forsettsformen hensikt, noe som gjør at spørsmålet om handlingens formål skyves i bakgrunnen (s. 25). Det hevdes at dersom vi ønsker dypere forståelse for strafferettslig skyld, klander og ansvar, bør vi fokusere på den mest klanderverdige formen for forsett; hensiktsforsettet (s. 27), og for å få en dypere forståelse av det juridiske begrepet hensiktsforsett finner kandidaten det formålstjenlig å foreta filosofiske studier av det dagligspråklige (og således «pre-legale») begrep 'intensjon' (s. 28). Avslutningsvis i kap. 1 introduseres bevismessige problemer knyttet til indre fenomener, samt Anscombe og hennes verk *Intention*. Forfatteren peker på at Anscombe i dette verket løser tre hovedoppgaver av relevans for strafferetten: 1) distinksjonen mellom intensjon og forutsette sidefølger av handlinger, 2) oppgjøret med intensjon som en indre, mental handling og 3) betydningen av konteksten («menneskets naturlige historie») for den normative karakteristikken av en handling.

I avhandlingens kap. 2 («Metodiske spørsmål») presiseres det at prosjektet representerer et forsøk på begrepsorientert grunnlagsforskning som skal gi bidrag til strafferettsdogmatikken. Foruten å knytte an til distinksjonen om begreper i og om rettsregler, redegjøres det for perspektivrikdom ved virkelighetsbeskrivelser og valget av nettopp Anscombes intensjonsteori som grunnlag for strafferettens begrep om hensikt. Den primære begrunnelsen for valget av Anscombes språkanalytiske intensjonsteori er forfatterens oppfatning av denne som «en sann beskrivelse» (s. 54), og det tas sikte på å demonstrere at denne teorien imøtekommer alle premissene i strafferettens erkjennelsesinteresse (s. 59). Kandidaten gjør også rede for hovedpunkter i den språkanalytiske metode hun mener Anscombe anvender (punkt 2.4.).

Avhandlingens del II har tittelen «Det pre-legale begrepet om intensjon» og består av to relativt fyldige kapitler på hhv. 40 og 90 sider. I disse tematiseres hva begrepene 'intensjon' og 'intendert handling' er eller inneholder som «pre-legale begreper». Med pre-legale begreper menes begreper som rettsreglene forutsetter og bygger på, og som eksisterer uavhengig av rettsreglene. I kap. 3 fremsettes ulike perspektiver på bevissthet, intensjon og intendert handling (den kartesianske substansdualismen, substansmonistisk materialisme og et aristotelisk alternativ), men det er like fullt to hovedretninger som raskt trer i forgrunnen:

Standardteorien og den anscombianske intensjonsteorien. Standardteorien presenteres som et sett teorier forenet av ideen om at en handling består av en kroppsbevegelse forårsaket av et mentalt fenomen atskilt fra kroppsbevegelsen (3.3.1). Det hevdes at standardteorien feilaktig er forsøkt knyttet til Anscombe ettersom den utvikles i nær sammenheng med det som ettertiden har kalt «Anscombes problemstilling» (punkt 3.3.2), der man søkes å sammenkoble tre intensjonstyper til *ett* fenomen, nemlig en «mental ingrediens» (punkt 3.3.3). Anscombes alternativ til dette – hevder kandidaten – er å ikke søke enheten i intensjonsbegrepet i et indre, mentalt fenomen, men at hun identifiserer tre ulike *bruksmåter* av ”intensjon” i dagligspråket (punkt 3.4.1).

I kapittel 4 er det «intenderte handlinger» og «videre intensjoner» slik disse utlegges i Anscombes bok «Intention» som står i brennpunktet. I punkt 4.2 introduseres at spørsmålet «hvorfor» spiller en nøkkelrolle i intensjonsbegrepet, og spørsmålet blir presentert som Anscombes verktøy til å synliggjøre dypstrukturer i språkspill der det må oppgis grunner for å handle. Videre tematiseres forholdet mellom kunnskap og intensjon (punkt 4.2.2), ufrivillige kroppsbevegelser (punkt 4.2.3) og handlinger, samt mentale årsaker (punkt 4.2.4).

Punkt 4.3 har videre intensjoner som tema: Handlingsgrunner, formål og teleologiske strukturer er grunnleggende elementer i «intensjonsbegrepets formale system», og utgjør betingelser for intensjonsbegrepets eksistens. Kandidaten fremviser det Anscombe selv omtaler som sin vage og generelle formel om middel-mål-relasjoner (P for å Q) og påpeker hvordan rasjonalitetskriteriene i intensjonsbegrepet legger begrensninger på hva vi kan forsøke å gjøre, samt at intensjon ikke er noe som bare aktøren har direkte tilgang til (s. 142). En og samme intenderte handling kan realisere forskjellige fremtidige mål som ligger i forlengelsen av hverandre. Dette illustrerer hvorfor intenderte handlinger er vanligere enn vi ofte tenker ved at de kan være midler til videre mål, slik forfatteren påpeker (på s. 160) i punkt 4.3.4 som behandler forholdet mellom intensjon og forutsette sidefølger. Det er likevel fullt mulig å gjøre en handling som med sikkerhet medfører en skadelig sidefølge, uten at sidefølgen derved er utført med intensjon. Det avgjørende for dette spørsmålet er det logiske mønsteret som den handlende realiserer gjennom handlingen, altså forholdet mellom den faktiske intensjonsstrukturen og den handlendes praktiske kunnskap.

I punktene 4.3.5 og 4.3.9 behandles praktisk kunnskap. Termen «praktisk kunnskap» beskrives innledningsvis som underkategori av «kunnskap uten observasjon», og

representerer «en slags selvkunnskap om egne intenderte handlinger som aktøren har fra et førstepersonsperspektiv». Begrepet om praktisk kunnskap bestemmes til å inneholde nærmere bestemt tre ulike elementer: a) kunnskap om hva man gjør til et faktum, b) kunnskap om hvordan man går frem for å oppnå noe man vil, og c) kunnskap uten observasjon om a og b. For at praktisk kunnskap skal foreligge, må aktøren utføre de enkelte delhandlinger for å fremkalle konsekvensen. Dersom man bare observerer at konsekvensen inntreffer etter handlingsrekkens slutføring, foreligger ikke slik kunnskap. Når denne praktiske kunnskap foreligger, vil det være full identitet mellom 1) det man gjør med intensjon og 2) det som skjer når vi realiserer intensjonen. Når en handling ledsages av praktisk kunnskap, gjør man det som skjer (s. 166); handlingen og hendelsen smelter sammen.

I punkt 4.3.7 om det rasjonelle viljesbegrepet påpekes det at handlinger i egentlig forstand drives frem av en rasjonell vilje som er begrenset av objektive rasjonalitetskriterier. Enhver intendert handling må ha en eller annen betydning for aktøren, noe som innebærer som utgangspunkt at en av de klassiske ønskverdighetskarakteristikkene («burde», «nytte av» og «nytelse») må være til stede for aktøren. I punkt 4.3.8 ser kandidaten på den intensjonelle formen i handlingsbeskrivelser, et tema som hun vender tilbake til flere steder i avhandlingen, særlig i punkt 6.4 der hun gjør bruk av distinksjonene og analysene fra punkt 4.3.8.

I punkt 4.4 ser kandidaten på en tredje bruksmåte av intensjon i dagligspråket, nemlig som uttrykk for «intensjon for fremtiden (intensjon rettet mot en ny handling)». Det dreier seg om en underart av forutsigelser. Andre underarter av forutsigelser enn «intensjoner for fremtiden» er estimer, ordrer og profetier. Sannheten av det man forutsier er betinget av hendelsen finner sted, noe som ofte er tilfelle for intensjoner for fremtiden.

Avhandlingens del III har tittelen «Del III: Hensiktsforsettets strafferettsteoretiske rammeverk» er avhandlingens mest omfattende del; 127 sider fordelt på to kapitler. Kapittel 5 omhandler ulike syn i strafferettsteoriens på handling, forsett og gjerningsbeskrivelser. I punkt 5.2.2 gjennomgås handlingsbegrepet i tekster skrevet av norske rettsteoretikere, i tysk og øvrig nordisk strafferettsteori, samt i anglosaksisk strafferettsteori. Strafferettsteoriens syn på innholdet i handlingsbegrepet deles inn i tre grunnteorier; teorien om viljeshandlinger (Hagerup og Knoph), teorien om meningsfull kroppsbruk (Asp, Ulväng, Frände og Jacobsen/Gröning/Husabø) og teorien om utøvende ferdigheter (Duff og Donnelly-Lazarov). I tillegg finnes det en mer pragmatisk posisjon som ikke redegjør nærmere for innholdet i

handlingsbegrepet (Andenæs). Deretter undersøkes det i hvilken grad de ulike teorier bygger på kartesianske premisser, noe som viser seg å være tilfelle for samtlige, men i høyst varierende grad. Teorien om viljeshandlinger (der viljeshandlingen er summen av en sjelelig viljesakt og en mekanisk kroppsbevegelse) er i høy grad kompatibel med det kartesianske grepet. Teorien om meningsfull kroppsbruk er ment å utgjøre et anti-kartesiansk alternativ, men har ifølge forfatteren like fullt ikke klart å løsrive seg fra det kartesianske grepet ettersom dualismen på ulikt vis re-introdueres. Teorien om utøvende ferdigheter hos Duff og Donnelly-Lazarov er delvis inspirert av Anscombe og tar et anti-kartesiansk utgangspunkt, men også disse synes ifølge forfatteren å forbli fastlåst i det kartesianske grepet, bl.a. ved at å bygge på et premiss om at det finnes intensjoner uten handling.

I punkt 5.3 foretas en liknende øvelse om forsettsbegrepet som ved handlingsbegrepet i punkt 5.2. I punkt 5.3.2 identifiseres tre ulike posisjoner til forsettsbegrepets innhold: Viljesforsettet (Hagerup), den blandede posisjonen (Andenæs og Røstad) og den kognitive teorien (Gröning, Husabø, Jacobsen). I punkt 5.3.3 undersøker kandidaten videre i hvilken grad det kartesianske grepet har satt sitt preg på de ulike posisjoner. Mens teorien om viljesforsettet langt på vei svarer til klassisk kartesiansk handlingsteori, svarer den blandede posisjon og den kognitive forsettslæren ifølge kandidaten til standardteorien i handlingsfilosofien.

I punkt 5.4 undersøkes perspektiver på gjerningsbeskrivelser innhold i lys av Anscombes ansvarsnivåer. Perspektivene på gjerningsbeskrivelsene er «den rent objektive gjerningsbeskrivelsen» (representert ved Hagerup), «den hovedsakelig objektive gjerningsbeskrivelsen» (representert ved Andenæs) og «den kunnskapsinkluderende gjerningsbeskrivelsen» (representert ved Gröning, Husabø og Jacobsen).

Det første, primære ansvarsnivået hos Anscombe brukes til å holde noen eller noe ansvarlig som årsak eller medvirkende betingelse til en hendelse. Det dreier seg ikke her om handlinger betinget av rasjonelle aktører; hendelsene representerer derfor kun handlinger i uegentlig forstand. Det andre ansvarsnivået brukes til å tilskrive mennesker ansvar som rasjonell aktør for en handling i egentlig forstand. Det tredje og øverste ansvarsnivået foreligger (som utgangspunkt) når den rasjonelle aktøren ikke kan tilby et frifinnende svar på ansvarsnivå nummer 2. Mens rent objektive ansvarsbeskrivelser legger vekten på det første, kausale ansvarsnivået, vil kunnskapsbaserte gjerningsbeskrivelser aktivere ansvarsnivå tre.

Avhandlingens kapittel 6 har tittelen «Rekonstruksjon av hensiktens omkringliggende begreper i ansvarslæren». Etter å ha konstatert hvordan det kartesianske grepet har satt sitt preg på både handlingsbegrepet, forsettsbegrepet og synet på gjerningsbeskrivelser, tar kandidaten frem mange av de teoretiske verktøy som tidligere har blitt beskrevet gjennom presentasjonen av Anscombes teori om intensjon, samt noen nye. I punkt 6.2 undersøkes bl.a. frivillighet som betingelse for handling, samt handling som meningsfenomen. I punkt 6.3 undersøkes det bl.a. hvilke fenomener som etterspørres gjennom kravet om forsett i (kunnskapsinkluderende) gjerningsbeskrivelser, og det argumenteres for at det ikke er et mentalt fenomen, men ferdigheter, som etterspørres for visshets-, sannsynlighets-, og hensiktsforsettet. Gjerningspersonen tar i bruk ulike intellektuelle og rasjonelle evner, som igjen resulterer i kunnskap om ferdigheter, som igjen manifesterer seg i faktisk atferd. I punkt 6.4.3 tematiseres det hvordan motiver i gjerningsbeskrivelsen kan etablere en underkategori av hensiktsforsettet. I punkt 6.4.4 behandles forholdet mellom intensjonell form og kausalitet.

I punkt 6.5 behandles noen bevismessige forhold ved forsettsgjerninger. Siden forsett (med unntak av *dolus eventualis*) ikke regulerer indre, mentale fenomener vil bevistemaet for forsett dreie seg om utøvelse av ferdigheter i handling: Ved hensiktsforsett er bevistemaet nærmere bestemt hvorvidt gjerningspersonen har skapt en intensjonsstruktur i handlingen gjennom utøvelsen av evner til å ville noe, resonnere praktisk og til å ha praktisk kunnskap.

Avhandlingens del IV har tittelen «Hensikt som begrep i rettsregler» og omhandler hvordan hensikt som vilkår i straffeloven skal forstås. Fremstillingen faller i tre kapitler: Hensikt som alminnelig forsettsform gjennom listingen i straffeloven § 22 fremstilles i kapittel 7, mens ulike spesifikke hensiktskrav i enkeltbestemmelser behandles i kapittel 8. De aktuelle spesifikke hensiktskrav som behandles, finner vi i straffeloven § 370 (forberedelse av dokumentfalsk) straffeloven § 375 b (forsikringsbedrageri), straffeloven § 318 (utstillingsforbud) og straffeloven § 101 (folkemord). Både fremstillingen av hensikt som alminnelig ansvarsform og fremstillingen av spesifikke hensiktskrav knyttes til de analyser og skillelinjer som trekkes tidligere i avhandlingen, slik at det presenterte teoretiske rammeverket får praktisk anvendelse på aktuelt rettskildemessig materiale. Ved fremstillingen av hensikt som alminnelig forsettsform, knyttes det således an til allerede kjent tematikk som intensjonsstrukturen i handlingen, nødvendige midler og nødvendige sidefølger. Under fremstillingen av spesifikke hensiktskrav knyttes det an til Anscombes tre ulike bruksmåtene av intensjon fremstilt foran i punktene 3.4.1 og 4.3.3, slik at disse svarer til 1) vilkår om

hensikt som er rettet mot en ny handling, 2) videre hensiktsvilkår som er rettet mot noe fremtidig, og 3) videre hensiktsvilkår som gir en bredere beskrivelse av handlingen.

Kapittel 9 er meget kort (2 sider) og er avhandlingens siste. Det har tittelen «Avslutning: Hva er hensikten?». Det omhandler kandidatens egen erkjennelsesprosess og modning under arbeidet med prosjektet, samt refleksjoner over det kandidaten oppfatter som avhandlingens vesentligste sider.

4. Vurdering

Avhandlingen representerer – som angitt i tittelen - en studie av hensiktsforsett og omkringliggende begreper i strafferetten. Dette innebærer en analyse av bl.a. begreper som 'handling', 'forsett' og 'gjerningsbeskrivelse'. Det har vært ulike syn på disse størrelser opp gjennom de siste 200 år, og det er liten tvil om at man pr. i dag står i en brytningstid der inngående studier vil være viktige for den videre utviklingen av faget. Temaet for avhandlingen fremstår derved som velvalgt. Det er videre slik at mange av rettsvitenskapens analyser bygger på bestemte epistemologiske og ontologiske forutsetninger preget av fortidens tankegods. Det er derved sunt at disse problematiseres og utfordres ved at nyere forutsetninger bringes inn i diskusjonen og fagutviklingen. Kandidatens grep ved å kontrastere en rekke rettsvitenskapelige begreper mot alternativer utviklet med utgangspunkt i Anscombes arbeide om intensjon, synes også velegnet til å berike de rettsvitenskapelige analyseverktøy og den rettsvitenskapelige analyse.

I metodekapittelet knytter kandidaten an til Svein Engs distinksjon mellom begreper *i* rettsregler og begreper *om* rettsregler, og hun antar at friheten til å fastlegge begreper om rettsregler ved analyser av dagligspråket er større for begreper om rettsregler enn begreper *i* rettsregler: Mens kriterier som fremgår av rettskildelæren skal anvendes ved fastleggelse av begreper *i* rettsregler, er det andre kriterier som skal anvendes ved fastleggelsen av begreper om rettsregler. Det hevdes av figuren på s. 52 at 'hensiktsforsett', 'hensikt i videre forsettskrav', 'spesifikke hensiktskrav', 'hensikt som vilkår for straffansvar' mv. anses som begreper om rettsregler. Dette kan problematiseres. Termen «hensikt» inngår som betingelse i en rekke rettsregler. Det at vi tematiserer og systematiserer rettsregler som etterspør fenomenet «hensikt» som betingelse for en rettsfølge, gjør ikke begrepet 'hensikt' til begrep om rettsregler. Sondringen mellom begreper *i* og om rettsregler spiller for analysen av

begrepet 'hensikt' i dette arbeidet liten rolle da forutsetningen om at innholdet av de to begrepskategorier må fastlegges ved ulike metoder, bare delvis slår til: Begrepsinnholdet som svarer til termer brukt i rettsregler, skal jo som utgangspunkt nettopp fastlegges i tråd med termenes betydning i dagligspråket. ettersom dette svarer best til lovgivers forutsetning og ivaretar borgernes rettssikkerhet best. Og begreper «om rettsregler» har dessuten ofte en særskilt anknytning til rettssystemet, med en tilsvarende svak dagligspråklig komponent.

Kandidaten vender i avhandlingens del II seg mot filosofien for å klargjøre innholdet av et «pre-legalt» begrep om intensjon, som siden skal kunne brukes i analysen hensiktsforsettet i retten og rettsvitenskapen. Hun grunngrir klart sine metodiske, grunnlagsteoretiske og filosofiske valg, og hvorfor hun vender seg mot Elizabeth Anscombe's arbeider om intensjon. Det er for tiden svært stor interesse for Anscombe's arbeid i dette feltet, etter at andre teoretiske ståsteder har vært rådende fra tidlig 60-tall. Kandidaten har finlest både Anscombe's arbeider og satt seg meget grundig inn i den raskt voksende internasjonale sekundærlitteraturen. Arbeidet står ikke noe tilbake for denne litteraturen verken i teoretisk dybde eller i argumentativ styrke, og den generelle vurdering er at arbeidet om Anscombe isolert sett holder minst like godt nivå som en god doktoravhandling i filosofi. Det framsetter en lesning som tar omhyggelig hensyn til tekstenes innhold, og fanger inn grunnidéene på svært adekvat vis. Siden avhandlingens hovedmål er å anvende innsikter fra det pre-legale i juridisk sammenheng, er kvaliteten og dybden i dette grunnlagsteoretiske og filosofiske arbeidet meget sterkt meritterende.

Anscombes arbeid er av de fleste tolkere, også av kandidaten, sett på som forankret både i den senere Wittgensteins språkfilosofiske og metodiske tilnærming, og i tradisjonell aristotelisk filosofi som byr på filosofisk teori. Det kan være grunn til å stille spørsmål ved relasjonen mellom disse inspirasjonene - er den såpass harmonisk som både kandidaten og de toneangivende Anscombe-forskerne ser ut til å forutsette? Anscombe kan på noen måter sies å søke en slags teori om intensjon, mens Wittgenstein oppfatter all filosofisk teori som forfeilet. Dette ser ut som forskjeller i hvordan man oppfatter både metode og dens formål; om metoden beløper seg til nøye observasjon av dagligspråket i lys av filosofiske spørsmål for å erkjenne deres tomhet, eller om det er rom for tradisjonell filosofisk analyse, med påfølgende distinksjoner og teoretisering. Dette punktet berører tema som er viktige i denne sammenhengen, som for eksempel distinksjonen mellom forutsette sidefølger ved en handling og det en gjør med intensjon. Dersom full forståelse av denne distinksjonens innhold og

betydning oppnås gjennom forståelse av en betydelig rekke tilliggende begreper, inklusive begreper som 'praktisk slutning' og 'praktisk kunnskap', der det første begrepet berører logikk, og det siste begrepets presise innhold stort sett er glemt i moderne tid (iflg Anscombe), er det ikke uten videre gitt at det er mulig å gripe distinksjonen eller erkjenne dens fulle betydning ved et studium av vanlig språkbruk/dagligspråket. Dette utgjør ett av mange spørsmål som inviterer til ytterligere utforskning og fruktbar diskusjon. Blant disse spørsmålene finner vi blant annet både spørsmål rundt hvor forsvarlig Anscombes syn på praktisk slutning i *Intention* er, siden hun senere går bort fra det i noen grad, spørsmål om hvorfor hun gjør det og hva det innebærer, og hva innholdet i hennes begrep om praktisk kunnskap faktisk er, og også mye annet.

I avhandlingens del III gjennomfører kandidaten først kritiske og nyskapende analyser av strafferettsteoriens tilnærming til handlingsbegrepet, forsettsbegrepet og handlingsbeskrivelser. Analysene refererer seg til tekster skrevet over mer enn 100 år, og fremstår gjennomgående som preget av klarhet, oversikt og en skarp evne til å se både premisser for, og konsekvenser av, tidligere teoris standpunkter som ikke tidligere er tematisert med samme presisjon. Med overbevisning og finesse viser kandidaten at også forfattere som tilsynelatende forsøker å komme bort fra «det kartesianske grepet» på ulike måter er preget av både dette og standardteorien ved utviklingen av handlings- og forsettsbegrepet.

I kapittel 6, «Rekonstruksjon av hensiktens omkringliggende begreper i ansvarslæren», gjør kandidaten god nytte av de teoretiske verktøy som er presentert og analysert i avhandlingens del II. Eksempelvis tematiseres gjerningsbeskrivelseres intensjonelle form i punkt 6.4, og kandidaten makter her å gjøre god bruk av analyser og sondringer fremsatt i punktene 4.3.8, 5.4.2 og 5.4.2. Det hevdes – og underbygges og eksemplifiseres – at for 1) gjerningselementer med innebygd intensjonalitet, vil det bare være forsettsgjerninger utført med hensikt som i så fall innfrir ordlyden, 2) for gjerningselementer som inneholder en beskrivelse som kan forekomme i intensjonell form og som er skapt for intenderte handlinger, vil hensiktstilfeller danne prototypen av forsettsgjerninger som innfrir ordlyden, samt at 3) der gjerningselementet kan forekomme i intensjonell form, men som ikke er skapt for intenderte handlinger, vil ikke hensiktsforsettet ha noen primær rolle fremfor de andre forsettsformene. Forfatterens gode analytiske kommer tydelig til syne i denne fremstillingen.

Et felt hvor avhandlingen kan spille en rolle, er ved utviklingen av bevisteorien når det gjelder såkalte «subjektive forhold». Ifølge eksisterende strafferettsteori skal både subjektive og objektive forhold bevises utover rimelig tvil for at domfellelse skal kunne finne sted, samtidig som det ofte antas at vi ikke har direkte tilgang på «subjektive forhold». Dette løses til dels ved at man faller tilbake på et bevistema om hva gjerningspersonen «måtte forstå» og til dels ved introspeksjon og analogisering fra egne overveielser dersom man var i en tilsvarende situasjon. Dette siste er naturlig nok problematisk om man legger til grunn standardteorien for intensjon og fastholder strafferettens beviskrav for hensikt, der en såkalt handling ikke trenger være ledsaget av en intensjon. Ved å tilby en mer finmasket analyse av den intensjonsstruktur som ledsager handlingen, kan nettopp de problemer som hviler over mange bevissituasjoner overkommes.

Forfatterens fremgangsmåte og fortolkning bryter ikke med «gjeldende rett» men tilbyr en mulig forklaring av bevissituasjoners utfall som ikke tidligere har vært tematisert. Om man f.eks. ser hen til domstolspraksis hva gjelder idømmelse av straffansvar for forsøkshandlinger, passer kandidatens analyse og forklaring meget godt: Forsøksansvar forutsetter fullbyrdelsesforsett, noe som ofte peker i retning av en intensjon eller hensikt om å overtre straffebudet (noe som utelukker uaktsomt forsøksansvar). Problemet med å bevise en hensikt i slike tilfeller, er at de allerede foretatte handlinger ofte kan fortolkes på forskjellige måter, og det er vanskelig å bevise at nettopp fullbyrdelse av straffebudet var hensikten. Her har teorien oppstilt en rekke parametere som peker hen mot kartlegging av handlingens intensjonsstruktur, uten man i praksis eller teori har maktet å sette dette inn i en bredere teoretisk kontekst, slik kandidaten nå fortjenestefylt tilbyr. Forfatteren går ikke i detalj hva gjelder håndteringen av ulike bevissituasjoner, men det kan heller ikke kreves. Det vesentlige er at hun har gitt oss redskapene til å forfølge tematikken nærmere.

Ved undersøkelsen av hensikt som begrep i rettsregler ser forfatteren først på den allmenne hensiktsreguleringen i straffeloven § 22, og det konstateres at det kun er forsettsformen *dolus eventualis* som ikke tar sikte på reguleringen av et mentalt fenomen. Selve eksistensen av forsettsformen *dolus eventualis* i straffeloven, utgjør en prinsipiell utfordring for kandidatens påstand om at hensiktsforsettet i loven ikke tar sikte på regulere et mentalt fenomen, altså uavhengig av om det kartesianske grep eller standardteorien er forfeilet. Kandidatens gjennomgang av hvordan det kartesianske grepet og standardteorien har satt sitt preg på også teoretikere som eksplisitt tar utgangspunkt i noe annet, underbygger også dette med henblikk

på lovens og lovgivers forutsetning. Muligens ville en vei ut av dette vært å likestille *dolus eventualis* og forsett: Også *dolus eventualis* forutsetter en handling («velger å handle selv om det skulle være tilfelle»), og det kunne da vært grunnlag for å spørre om ikke også *dolus eventualis* er en forsettsform som vil være mulig å avdekke ved å undersøke handlingens intensjonsstruktur nærmere. Problemet her er naturlig nok grensen mot den bevisste uaktsomhet, men det tilsier ikke annet enn at også for *dolus eventualis* må forsettsformen og den underliggende intensjonsstruktur komme til uttrykk i noe ytre (f.eks. strategi i styrenotater eller liknende, der styret er usikker på om en utbetaling av penger innebærer korrupsjon, men like fullt velger å utbetale midlene om så skulle være tilfellet).

Under fremstillingen av nødvendige og påregnelige sidefølger 7.4, fremføres det at både tilfeller der sidefølgen er sannsynlig og tilfeller der den fremtrer som ikke overveiende sannsynlig dekkes av forsettsalternativet i § 22. Mange ville hevde at det i dette tilfellet ikke er tale om hensikt, men hhv. sannsynlighetsforsett og *dolus eventualis* for de to kategorier, i alle fall hensett til de tradisjonelle rettskilder. I så måte kan den subsumsjonen kandidaten fremholder de *sententia ferenda* anses som metodisk utfordrende.

Kapittel 8, der kandidaten søker å påvise at de spesifikke forsettsformene kan inndeles i tre grupper som svarer til de tidligere fremstilte intensjonsformene, inneholder enkelte spenninger, noe som muligens kan tilbakeføres til forholdet mellom Anscombes språkbruk og den rettslige språkbruken.

Når kandidaten uten å komme i konflikt med alminnelige forestillinger kan avvise rene intensjoner i betydningen «mentale intensjoner fri for handling» som illusjon, skyldes det at hun anser selve *det praktiske resonnement med beslutning uten noen form for realisasjon i omverdenen*, for en mental handling (s. 351). Her kan man stille spørsmålstegn ved om den mentale ingrediens kommer inn bakdøren, men nå med merkelappen «mental handling». I forlengelsen av dette kan kandidaten i solid kartesiansk tradisjon si «Det er klart at tanker ikke bør bli kriminalisert» (s. 352).

Selve identifikasjonen av de tre formene for bruk av intensjon i dagligspråket (å uttrykke en videre intensjon med handlingen, å uttrykke en intensjon for fremtiden og å uttrykke en intendert handling), med de formene for bruk av hensikt i spesialstraffebud (vilkår om hensikt som er rettet mot en ny handling, videre hensiktsvilkår som er rettet mot noe fremtidig, og

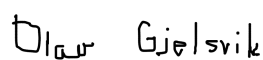
videre hensiktsvilkår som gir en bredere beskrivelse av handlingen) fremstår som meget skarpsindig og overbevisende. Når det gjelder intensjonsformene i dagligspråket, fremgår det tidligere i fremstillingen (f.eks. på s. 146) at vi et «stykke på vei kan vi velge hvilken uttrykksform vi vil bruke», altså at det kan dreie seg til formuleringsspørsmål knyttet til en og samme hendelse, men hvor man på ulikt vis kan betone fenomenet intensjon og forholdet til hendelsen. Når det kommer til de tre kategoriene som identifiseres, fremstår det som noe annet og mer enn formuleringsspørsmål, noe som kunne vært problematisert ytterligere.

5. Oppsummering og konklusjon

Temaet er velvalgt, men særdeles krevende da det krever inngående studier innenfor to fagfelter. Kandidaten har gjort et utmerket forskningsarbeid både hva gjelder det rettslige og filosofiske materialet, med et svært vellykket resultat. Ved å demonstrere at Anscombes intensjonsteori imøtekommer strafferettens erkjennelsesinteresse for det subjektive elementet i ansvarslæren har kandidaten ikke bare utfylt eksisterende faggrenser med ny kunnskap, men også flyttet fagets grenser. Dette har hun gjort ved at hun på en bemerkelsesverdig selvstendig måte går i dialog med rådende teoretikere på strafferettsfeltet og tilbyr en ny struktur for å forstå hensiktsforsettet som også stiller grunnleggende begreper om handling, forsett og gjerningsbeskrivelse i nytt lys. Ved å evne å omsette den analyserte intensjonsstrukturen til praktiske rettsdogmatiske fortolkninger av straffebed, får kandidaten dessuten ikke bare vist at teorien er operasjonaliserbar i rettsanvendelsen, men også at teorien kan bidra til å klarlegge rettsanvendelsesoppgaven *for rettsanvenderen*, ikke bare for rettsteoretikeren. Avhandlingen fremstår som særdeles nyskapende, og kan publiseres som en del av fagets litteratur. Komiteen anser med dette hensikten med avhandlingsprosjektet for å være oppnådd.

Oslo/Bergen 11. november 2019

Alf Petter Høberg

Olav Gjelsvik

Ragna Aarli

Opptakstall og kandidattall kjønnsfordelt

[Saken var orienteringssak i SU 21. november 2019 - 95/19 – 8.]

Opptakstall femårig - kjønnsfordelt			
	Totalt	Kvinner	Kvinneandel %
2012	416	268	64,42
2013	392	253	64,54
2014	401	257	64,09
2015	444	299	67,34
2016	465	305	65,59
2017	468	306	65,38
2018	511	337	65,95
2019	483	340	70,39
Totalt	3580	2365	66,06
Kilde: DBH - Opptakstall			
Kandidattall - kjønnsfordelt			
	Totalt	Kvinner	Kvinneandel %
2012	325	205	63,08
2013	345	222	64,35
2014	291	193	66,32
2015	299	202	67,56
2016	332	213	64,16
2017	363	248	68,32
2018	352	243	69,03
2019			
Totalt	2307	1526	66,15
Kilde: DBH - Fullførte vitnemålsgivende utdanninger			
Fra og med 2016 er toårig masterprogram med 30 studieplasser med i kandidattallene.			

Vi ser at for første gang har kvinnedelen i opptaket passert 70 %. Kvinneandelen i kandidattallet nærmer seg også 70 %. (For V19 alene er kvinneandelen 67,6 % - tallene for hele 2019 kommer i slutten av mars.)

Dekanbeslutning

Ny leder for Forskergruppen for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett

Etter reglement for forskergruppene er det forskningsdekanen som oppnevner forskergruppens ledere. I dette tilfellet er forskningsdekanen inhabil.

Da nåværende leder av gruppen har trukket seg, oppnevnes Anne Marie Frøseth og Magne Strandberg som ledere for Forskergruppen for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett fra dagens dato. Foreløpig gjelder oppnevningen frem til 1. august 2020.

Bergen, 18. november 2019

Karl Harald Søvig

dekan

Margareth Hagen
Anne Beate Maurseth
Joachim Reuder
Roland Jonsson
Ragnhild Overå
Jørn Jacobsen
Jørn Hetland
Anne-Helen Mydland

Referanse

2019/24074-BJAA

Dato

30.09.2019

Handlingsplan for forskerutdanning. Oppnevning av arbeidsgruppe

I lys av styrevedtak om revidert strategi, har universitetsledelsen våren 2019 gjennomgått universitetets handlingsplaner for å identifisere behov for justering av strategiske satsinger. Forskningsutvalget har i sak 21/19 pekt på behov for å revidere eller utarbeide ny handlingsplan for forskerutdanningen. Dette er særlig grunnlagt i Universitetsstyrets vedtak i styresak 33/19 om endring av forskrift for graden philosophiae doctor, som har endret viktige premisser for forskerutdanningen.

I brev av 7. juni 2019 (ref. 2019/6937) til fakultetene tok universitetsledelsen til orde for å nedsette en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til revidert handlingsplan for forskerutdanningen, og hvert fakultet bes utpeke en person til å delta i utvalget. Saken ble drøftet i Forskningsutvalget 21. august der utvalget sluttet seg til følgende forslag til mandat og sammensetning.

Arbeidsgruppens sammensetning

Saken ble diskutert i utvalgets møte i juni, og det var enighet om at arbeidsgruppen burde ha ett medlem fra hvert fakultet. Dette ble begrunnet med den nylige omleggingen til fakultetsvise ph.d.-programmer samt det nye doktorgradsprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid.

På bakgrunn av forslag fra fakultetene fremmes følgende forslag til sammensetning:

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Telefon +4755584980

Postadresse
University of Bergen,
Postbox 7800
NO-5020

Besøksadresse
Jekteviksbakken 31
Bergen

Saksbehandler
Bjørn Einar Aas
55584954

HF	Professor	Anne Beate Maurseth
MN	Professor	Joachim Reuder
MED	Professor	Roland Jonsson
SV	Professor	Ragnhild Overå
JUS	Professor	Jørn Jacobsen
PSY	Førsteamanuensis	Jørn Hetland
KMD	Professor	Anne-Helen Mydland

I tillegg vil en studentrepresentant bli oppnevnt som medlem av arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen mandat og oppgaver

Forskningsutdanningen ved UiB skal ha høy internasjonal kvalitet i hele bredden av fag, og reflektere kunnskapssektorens utvikling. Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til ny handlingsplan for forskerutdanning ved UiB. Med utgangspunkt i eksisterende handlingsplan for forskerutdanningen skal arbeidsgruppen drøfte og anbefale endringer og eventuelt nye delmål og tiltak i planens fem innsatsområder og deres delmål. Arbeidsgruppen bes om å:

- Drøfte, identifisere utfordringer, mål og anbefale tiltak, som følge av omleggingen til fakultetsvise ph.d.-programmer
- Drøfte behovet for å anbefale tiltak for karriereplanlegging for ph.d.- kandidater
- Drøfte og anbefale hvordan UiB kan legge til rette for gode tverrfakultære samarbeid i forskerutdanning
- Drøfte og anbefale hvilke former for tilrettelegging og virkemidler som kan bidra til å styrke internasjonaliseringens plass i forskerutdanningen
- Drøfte tiltak for som ivaretar og styrker arbeidsmiljøet for ph.d.-kandidatene.

Arbeidsgruppen ledes av prorektor Margareth Hagen. Forsknings- og innovasjonsavdelingen er sekretariat for arbeidsgruppen, og vil innkalle til arbeidsgruppens første møte.

Arbeidsgruppen skal levere forslag til revidert handlingsplan ultimo februar 2020

Vennlig hilsen

Dag Rune Olsen
rektor

Kjell Bernstrøm
Universitetsdirektør

Dekan Karl Harald Søvig, Det juridisk fakultet
Dekan Jan Erik Askildsen, Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Konserndirektør Aina Margrethe Berg, NORCE
Instituttleder Tor Eldevik, Geofysisk institutt
Visedekan Gunn Mangerud, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Referanse

2019/26014-KRIBR

Dato

20.11.2019

Bergen Offshore Wind Centre (BOW) - oppnevning av styringsgruppe

Til styringsgruppen oppnevnes med dette følgende representanter:

- Dekan Karl Harald Søvig, Det juridisk fakultet
- Dekan Jan Erik Askildsen, Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- Konserndirektør Aina Margrethe Berg, NORCE
- Instituttleder Tor Eldevik, Geofysisk institutt
- Visedekan Gunn Mangerud, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (leder)

Seniorkonsulent Torill Andersen Eidsvaag er sekretær for styringsgruppen.

Styringsgruppen oppnevnes for perioden 1. desember 2019 – 31. desember 2021.

Styringsgruppens mandat blir å:

- utarbeide en strategisk plan for senteret
- påse at senteret opprettholder høy faglig kvalitet, følger planer og driver hensiktsmessig og effektivt i henhold til rammer og strategi
- foreta nødvendige justeringer av mandat for direktør

Se for øvrig vedlegget «Organisering av Bergen Offshore Wind Centre (BOW).

Vi ønsker lykke til med arbeidet!

Vennlig hilsen

Helge K. Dahle
dekan

Elisabeth Müller Lysebo
fakultetsdirektør

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet
Telefon 55582062
post@mnfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7803
5020 Bergen

Besøksadresse
Allégt. 41, Realfagbygget
Bergen

Saksbehandler
Kristine Breivik
+47 55 58 81 50

Sensurklagestatistikk. Sensurklagetilbøyelighet og resultatfordeling av klagesensur

Saken var orienteringssak i SU den 21. november 2019 – 95/19-3.

Rapporteringen her er en oppfølging av et initiativ for å sikre kvaliteten på klagesensuren på bakgrunn av innføringen av blind klagesensur.

Rapporten består av to hoveddeler:

1. En felles oversikt over klagetilbøyeligheten samt andelen uendret, gunst, ugunst pr emne (spesialemnene under ett). Den viser data år for år fra og med H12 til og med V19. Nederst i denne oversikten er en samlet oversikt pr år (ikke fordelt pr emne) som rekker helt tilbake til 2007.

I all hovedsak er kontinuasjonseksamen tatt med i tallene i denne oversikten. Her kan imidlertid være mindre avvik, avhengig av periodisering, utsatte sensurvedtak og annet. Det innebærer at alle detaljer ikke nødvendigvis er 100 % presist, men hovedlinjene er dekkende for realiteten. Fra 2019 er kontinuasjonseksamen flyttet fra registrering i vårsemesteret til registrering i høstsemesteret – det kan i seg selv ha generert noen marginale feilregistreringer. Dersom dataene skal brukes til detaljerte analyser, må de kvalitetssikres bedre. Formålet med rapporten her er å vise de større linjene.

2. Den andre delen viser *karakterbevegelsene* i hvert enkelt emne fra og med H14 til og med V19. Denne omfatter bare ordinær eksamen i obligatoriske emner. Den gule diagonalen viser uendrete karakterer. De registreringene som ligger *over* den gule diagonalen er resultater til gunst, de som ligger *under* den gule diagonalen er resultater til ugunst. Klagetilbøyeligheten er tatt med (prosenttallet bak emnenavnet). Det samme er samlet antall til gunst, respektive ugunst, for alle fem årene. Fra 18/19 er også antallet som har vært i kontrollkommisjon tatt med. Vi ser at klagetilbøyeligheten i 18/19 varierer fra 10 % for JUS112 Arve- og familierett til 25 % i JUS131 Kontraktsrett II og JUS241 Strafferett.

Videre ser vi at gunst/ugunst-ratioen varierer fra 1,9 i JUS112 Arve- og familierett til 7,9 i JUS123 Forvaltningsrett II, med et snitt på 3,4.

Denne ratioen beskriver hvor mange avgjørelser der er til gunst for hver avgjørelse til ugunst. En ratio på 3 vil for eksempel si at det er tre ganger så stor sjanse for å få en avgjørelse til gunst som til ugunst. Ratio < 1 vil si at det er større sjanse for ugunst enn gunst. Ratioen regnes bare blant avgjørelser som faktisk endres. Den første rapporten viser at rundt halvparten av klagenene fører til endring – i 18/19 førte 46 % av klagenene til endring.

På bakgrunn av tallene i den første rapporten har vi undersøkt om det er emner som utmerker seg med særskilt lav eller særskilt høy gunst/ugunst-ratio over tid. Tabellen under viser hvilke emner som har vært høyest og lavest hvert år fra H14 til V19. Emne/emner med vurderingsuttrykket B/lb er ikke tatt med her. Avgrensingen mot resultater før H14 begrunnes med at tallene før og etter innføring av blind klagesensur ikke er sammenlignbare med hensyn til gunst/ugunst-ratio.

	De to høyeste		De to laveste	
14/15	JUS134	25,0	JUS112	0,6
	JUS123	14,5	JUS124	1,2
15/16	JUS114	100,0	JUS122	0,7
	JUS134	44,0	JUS132	1,3
16/17	JUS135	22,5	JUS134	1,1
	JUS123	20,0	JUS241	1,7

17/18	JUS242	13,0	JUS243	0,9
	JUS241	9,3	JUS124	1,6
			JUS399	1,6
18/19	JUS122	15,0	JUS111	1,2
	JUS114	10,5	JUS112	1,2

Av dette ser vi:

Noen emner opptre verken blant de høyeste eller laveste:

JUS113 Kontraktsrett I

JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner

JUS131 Kontraktsrett II

JUS133 Rettskilde og metodelære

Noen emner opptre både blant de høyeste og blant de laveste:

JUS122 Erstatningsrett

JUS134 Retts historie og komparativ rett (to ganger høyeste, en gang laveste)

JUS241 Strafferett

Noen opptre bare blant de høyeste:

JUS114 Juridisk metode (2 ganger med tre års mellomrom)

JUS123 Forvaltningsrett II (2 ganger med to års mellomrom)

JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter

JUS242 Rettergang

Noen emner opptre bare blant de laveste:

JUS111 Forvaltningsrett I

JUS112 Arve- og familierett (to ganger med fire års mellomrom)

JUS124 Tingsrett (to ganger med tre års mellomrom)

JUS132 Pengekravsrett

JUS243 Alminnelig formuerett

JUS399 Masteroppgave (30 sp)

Syv av emnene våre opptre enten ikke blant de høyeste/laveste, eller de opptre i begge kategorier.

To emner opptre to ganger i den høyeste kategorien uten å opptre i den laveste, to andre emner opptre to ganger i den laveste kategorien uten å opptre i den høyeste. Dette *kan* påkalle særskilt oppmerksomhet, men datagrunnlaget her er altfor spinkelt til å trekke konklusjoner om «kvaliteten» på klagesensuren. Vi måtte eventuelt gått inn i vesentlig større detalj, og undersøkt grunnlaget svært nøye – særlig spørsmålet om der er egenskaper ved oppgaven eller sensorveiledningen som kan tilsi at særlige forhold har gjort seg gjeldende i disse emnene disse semestrene.

Fra august 2018 har vi hatt i drift en ordning med kontrollkommisjoner. De tar vare på tilfeller der klagesensorene kommer fram til en karakter som avviker med mer enn ett trinn fra den opprinnelige sensuren. Kommisjonen er ingen garantist mot at det endelige resultatet avviker med to eller flere trinn fra den opprinnelige, men et slikt vedtak vil være særskilt kvalitetssikret. Vel halvparten av emnene har hatt klagekommisjon i drift i 2018/19 – 11 av 19 emner når alle spesialemnene regnes som ett emne. En særskilt rapport om klagekommisjonene vil bli presentert for SU.

Emne	Antall møtt	Antall klager	Klage%	Antall uendret	% uendret	Antall gunst	Antall ugunst	% gunst av klager	% ugunst av klager	Gunst/ugunst ratio	Antall kommisjon
Antall møtt: FS581.001, kontinuasjonseksamen er med. Klager: FS579.002											
Rød skrift under % uendret: Der mer enn 50 % av klagen førte til endring.											
Rød skrift under Gunst/ugunst ratio: Der andelen ugunst er høyere enn andelen gunst.											
100,0 er satt i Gunst/ugunst ratio der alle avgjørelser er til gunst.											
JUSETIKK, stor masteroppgave, phd-emner og etterutdanningsemner er holdt utenfor.											
Studieåret 2012/2013											
EXFAC Juridisk	346	5	1,4	5	100	0	0	0,0	0,0	100,0	
JUS111 Forvalt	477	45	9,4	37	82,2	7	1	15,6	2,2	7,0	
JUS112 Arve- o	369	28	7,6	24	85,7	4	0	14,3	0,0	100,0	
JUS113 Kontra	382	32	8,4	26	81,3	5	1	15,6	3,1	5,0	
JUS114 Juridis	351	30	8,5	25	83,3	3	2	10,0	6,7	1,5	
JUS121 Norske	413	38	9,2	26	68,4	12	0	31,6	0,0	100,0	
JUS122 Erstatr	400	67	16,8	60	89,6	4	3	6,0	4,5	1,3	
JUS123 Forvalt	398	53	13,3	44	83,0	7	2	13,2	3,8	3,5	
JUS124 Tingsr	411	50	12,2	42	84,0	8	0	16,0	0,0	100,0	
JUS131 Kontra	419	40	9,5	30	75,0	7	3	17,5	7,5	2,3	
JUS132 Pengek	394	43	10,9	34	79,1	8	1	18,6	2,3	8,0	
JUS133 Rettski	331	50	15,1	42	84,0	8	0	16,0	0,0	100,0	
JUS134 Rettsshi	324	27	8,3	25	92,6	2	0	7,4	0,0	100,0	
JUS135 Rettsst	368	48	13,0	36	75,0	12	0	25,0	0,0	100,0	
JUS241 Straffe	406	41	10,1	36	87,8	4	1	9,8	2,4	4,0	
JUS242 Retterg	430	59	13,7	55	93,2	3	1	5,1	1,7	3,0	
JUS243 Alminnr	424	26	6,1	24	92,3	1	1	3,8	3,8	1,0	
JUS399 Master	276	37	13,4	31	83,8	6	0	16,2	0,0	100,0	
Spesialemner	1332	51	3,8	42	82,4	7	2	13,7	3,9	3,5	
Samlet	8251	770	9,3	644	83,6	108	18	14,0	2,3	6,0	
Studieåret 2013/2014											
EXFAC Juridisk	324	1	0,3	1	100	0	0	0,0	0,0	100,0	
JUS111 Forvalt	337	50	14,8	45	90,0	5	0	10,0	0,0	100,0	
JUS112 Arve- o	382	49	12,8	38	77,6	7	4	14,3	8,2	1,8	
JUS113 Kontra	363	33	9,1	23	69,7	10	0	30,3	0,0	100,0	
JUS114 Juridis	327	21	6,4	19	90,5	2	0	9,5	0,0	100,0	
JUS121 Norske	366	34	9,3	23	67,6	10	1	29,4	2,9	10,0	
JUS122 Erstatr	367	45	12,3	32	71,1	11	2	24,4	4,4	5,5	
JUS123 Forvalt	364	65	17,9	40	61,5	14	2	3,8	0,5	7,0	
JUS124 Tingsr	378	38	10,1	30	78,9	6	2	15,8	5,3	3,0	
JUS131 Kontra	387	66	17,1	52	78,9	9	5	13,6	7,6	1,8	
JUS132 Pengek	421	48	11,4	35	72,9	13	0	27,1	0,0	100,0	
JUS133 Rettski	340	66	19,4	55	83,3	9	2	13,6	3,0	4,5	
JUS134 Rettsshi	298	54	18,1	53	98,1	1	0	1,9	0,0	100,0	
JUS135 Rettsst	359	51	14,2	37	72,5	13	1	25,5	2,0	13,0	
JUS241 Straffe	388	53	13,7	39	73,6	9	5	17,0	9,4	1,8	
JUS242 Retterg	452	58	12,8	45	77,6	12	1	20,7	1,7	12,0	
JUS243 Alminnr	447	34	7,6	23	67,6	9	2	26,5	5,9	4,5	
JUS399 Master	252	24	9,5	15	62,5	9	0	37,5	0,0	100,0	
Spesialemner	1269	42	3,3	32	76,2	8	2	19,0	4,8	4,0	
Samlet	7821	832	10,6	637	76,6	157	29	18,9	3,5	5,4	
Studieåret 2014/2015											
EXFAC Juridisk	301	0	0,0								
JUS111 Forvalt	329	49	14,9	25	51,0	18	6	36,7	12,2	3,0	
JUS112 Arve- o	376	58	15,4	27	46,6	12	19	20,7	32,8	0,6	
JUS113 Kontra	371	63	17,0	37	58,7	16	10	25,4	15,9	1,6	
JUS114 Juridis	338	47	13,9	21	44,7	19	7	40,4	14,9	2,7	
JUS121 Norske	350	48	13,7	20	41,7	24	4	50,0	8,3	6,0	
JUS122 Erstatr	353	58	16,4	31	53,4	21	6	36,2	10,3	3,5	
JUS123 Forvalt	352	66	18,8	35	53,0	29	2	43,9	3,0	14,5	
JUS124 Tingsr	374	75	20,1	34	45,3	22	19	29,3	25,3	1,2	
JUS131 Kontra	388	64	16,5	30	46,9	95	9	148,4	14,1	10,6	
JUS132 Pengek	356	69	19,4	36	52,2	22	11	31,9	15,9	2,0	
JUS133 Rettski	325	54	16,6	19	35,2	22	13	40,7	24,1	1,7	
JUS134 Rettsshi	294	53	18,0	27	50,9	25	1	47,2	1,9	25,0	
JUS135 Rettsst	320	55	17,2	29	52,7	22	4	40,0	7,3	5,5	
JUS241 Straffe	444	80	18,0	19	23,8	46	15	57,5	18,8	3,1	
JUS242 Retterg	499	126	25,3	53	42,1	64	9	50,8	7,1	7,1	
JUS243 Alminnr	520	135	26,0	69	51,1	38	28	28,1	20,7	1,4	
JUS399 Master	241	34	14,1	15	44,1	16	3	47,1	8,8	5,3	
Spesialemner	1305	71	5,4	32	45,1	22	17	31,0	23,9	1,3	
Samlet	7836	1205	15,4	559	46,4	533	183	44,2	15,2	2,9	
Studieåret 2015/2016											
EXFAC Juridisk	322	2	0,6	2	100			0,0	0,0	100,0	
JUS111 Forvalt	352	43	12,2	20	46,5	21	2	48,8	4,7	10,5	
JUS112 Arve- o	400	48	12,0	18	37,5	24	6	50,0	12,5	4,0	
JUS113 Kontra	406	63	15,5	28	44,4	32	3	50,8	4,8	10,7	
JUS114 Juridis	346	38	11,0	11	27,0	27	0	71,1	0,0	100,0	
JUS121 Norske	325	68	20,9	33	48,5	31	4	45,6	5,9	7,8	
JUS122 Erstatr	354	84	23,7	44	52,4	16	24	19,0	28,6	0,7	
JUS123 Forvalt	349	50	14,3	28	56,0	21	1	6,0	0,3	21,0	
JUS124 Tingsr	386	57	14,8	38	66,7	13	6	22,8	10,5	2,2	
JUS131 Kontra	379	70	18,5	37	52,9	29	4	41,4	5,7	7,3	
JUS132 Pengek	351	81	23,1	49	60,5	18	14	22,2	17,3	1,3	
JUS133 Rettski	319	48	15,0	25	52,1	20	3	41,7	6,3	6,7	
JUS134 Rettsshi	277	67	24,2	22	32,8	44	1	65,7	1,5	44,0	
JUS134-KINA	10	0									
JUS135 Rettsst	323	71	22,0	43	60,6	24	4	33,8	5,6	6,0	
JUS241 Straffe	426	113	26,5	41	36,3	56	16	49,6	14,2	3,5	
JUS242 Retterg	475	133	28,0	57	42,9	65	11	48,9	8,3	5,9	
JUS243 Alminnr	490	86	17,6	40	46,5	42	4	48,8	4,7	10,5	
JUS399 Master	294	20	6,8	20	100,0	17	4	85,0	20,0	4,3	
Spesialemner	1492	85	5,7	41	48,2	30	14	35,3	16,5	2,1	
Samlet	8076	1227	15,2	597	48,7	530	121	43,2	9,9	4,4	

Omfatter utelukkende obligatoriske emner, ordinær eksamen.										Samlet for alle 5 årene			
2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019		Kompet	Grunst	Ugunst	Grunst/ ugunst
Fra B	Fra C	Fra D	Fra E	Fra F	Fra B	Fra C	Fra D	Fra E	Fra F				
JUS111 Forvaltningsrett I - 15 %	Til A 2 B 1 5 2 C 12 7 1 D 2 11 1 E 3 F 1	JUS112 Forvaltningsrett I - 12 %	Til A 3 B 3 C 13 15 2 D 1 6 E 1 1 F 1	JUS111 Forvaltningsrett I - 16 %	Til A 2 1 1 B 2 1 1 C 7 14 3 D 4 16 4 1 E 1 2 1 F 1	JUS111 Forvaltningsrett I - 20 %	Til A 12 B 12 C 24 10 D 8 12 1 E 2 7 F 1	JUS111 Forvaltningsrett I - 15 %	Til A 1 B 1 C 28 4 D 5 15 1 E 1 2 F 1	1	93	29	3,2
JUS112 Arve- og familierett - 17 %	Til A 1 B 1 1 C 8 6 2 D 11 13 2 E 3 5 3 F 1	JUS112 Arve- og familierett - 14 %	Til A 2 3 B 2 3 C 6 10 D 2 8 4 1 E 2 1 3 F 1 1	JUS112 Arve- og familierett - 19 %	Til A 1 B 3 1 C 10 16 2 D 5 16 8 1 E 2 1 1 F 1	JUS112 Arve- og familierett - 22 %	Til A 14 1 B 14 1 C 16 14 1 D 3 23 6 3 E 4 7 1 F 1 1	JUS112 Arve- og familierett 10 %	Til A 3 7 B 3 7 C 10 13 1 D 1 1 1 E 1 1 F 1	2	102	53	1,9
JUS113 Kontraktsrett I - 19 %	Til A 8 2 B 8 2 C 18 3 D 4 14 2 E 5 2 F 1	JUS113 Kontraktsrett I - 16 %	Til A 1 2 2 B 1 2 2 C 12 16 5 D 2 13 1 E 1 1 F 1	JUS113 Kontraktsrett I - 19 %	Til A 3 B 3 C 26 8 D 7 10 8 E 1 2 F 1	JUS113 Kontraktsrett I 25 %	Til A 6 1 B 6 1 C 30 17 2 D 11 11 8 E 1 4 3 F 1	JUS113 Kontraktsrett I 17 %	Til A 6 B 6 C 29 8 D 5 17 1 E 1 F 1	1	110	43	2,6
JUS114 Juridisk metode - 14 %	Til A 1 B 4 3 C 11 10 D 4 8 1 E 3 1 F 1	JUS114 Juridisk metode - 11 %	Til A 4 B 3 6 C 4 12 1 D 4 5 E 1 1 F 1	JUS114 Juridisk metode - 15 %	Til A 1 8 3 B 1 8 3 C 16 12 D 5 4 1 E 1 F 1	JUS114 Juridisk metode - 18 %	Til A 3 B 3 C 18 14 D 5 14 1 E 1 1 F 1	JUS114 Juridisk metode - 18 %	Til A 2 6 B 2 6 C 27 15 D 2 9 1 E 2 F 1	2	110	23	4,8
JUS121 NRI - 16 %	Til A 1 B 1 7 2 C 9 11 1 D 1 9 2 E 1 2 F 1	JUS121 NRI - 21 %	Til A 5 1 B 5 1 C 16 21 D 4 13 3 E 2 F 1	JUS121 NRI 28 %	Til A 1 B 6 4 C 30 20 3 D 8 16 2 E 2 1 F 1	JUS121 NRI - 18 %	Til A 11 2 B 11 2 C 20 8 3 D 5 3 2 E 1 4 1 F 1	JUS121 NRI - 19 %	Til A 1 B 1 C 27 14 D 9 7 3 E 2 3 F 1	6	134	41	3,3
JUS122 Erstatningsrett - 21 %	Til A 4 4 B 4 4 C 2 21 9 D 3 10 3 E 1 F 1	JUS122 Erstatningsrett - 24 %	Til A 17 6 1 B 17 6 1 C 11 21 7 D 9 4 1 E 3 F 1	JUS122 Erstatningsrett - 17 %	Til A 2 13 1 B 2 13 1 C 16 7 1 D 3 17 2 E 1 F 1	JUS122 Erstatningsrett - 20 %	Til A 7 3 B 7 3 C 14 11 3 D 1 5 14 3 E 1 1 F 1	JUS122 Erstatningsrett - 22 %	Til A 1 17 1 B 1 17 1 C 21 18 D 3 12 4 E 4 F 1	5	126	42	3,0
JUS123 Forvaltningsrett II - 20 %	Til A 5 B 5 C 26 15 D 2 9 8 E 1 F 1	JUS123 Forvaltningsrett II - 14 %	Til A 3 1 B 3 1 C 17 12 D 6 2 E 1 F 1	JUS123 Forvaltningsrett II - 21 %	Til A 2 11 3 B 2 11 3 C 11 17 1 D 2 14 2 E 1 F 1	JUS123 Forvaltningsrett II 17 %	Til A 1 2 B 1 2 C 22 11 D 7 8 1 E 2 F 1	JUS123 Forvaltningsrett II 23 %	Til A 1 B 1 C 40 15 D 2 16 E 1 F 1	1	111	14	7,9
JUS124 Tingsrett - 19 %	Til A 1 B 1 C 19 10 1 D 1 13 11 2 E 2 2 F 1	JUS124 Tingsrett - 17 %	Til A 1 B 1 C 25 9 1 D 4 11 2 E 1 F 1	JUS124 Tingsrett - 22 %	Til A 2 2 2 B 2 2 2 C 13 12 2 D 5 21 3 E 1 2 1 1 F 1	JUS124 Tingsrett - 22 %	Til A 1 2 B 1 2 C 18 9 1 D 11 18 6 E 1 2 F 1	JUS124 Tingsrett - 20 %	Til A 5 B 5 C 23 15 D 3 16 2 E 1 1 F 1	3	67	49	1,4
JUS131 Kontraktsrett II - 19 %	Til A 1 3 5 B 1 3 5 C 18 10 D 4 5 4 E 1 F 1	JUS131 Kontraktsrett II - 20 %	Til A 2 2 B 2 2 C 25 15 1 D 3 10 2 E 1 1 F 1	JUS131 Kontraktsrett II - 19 %	Til A 2 2 B 2 2 C 16 7 D 6 17 2 E 1 1 F 1	JUS131 Kontraktsrett II - 18 %	Til A 8 2 1 B 8 2 1 C 13 10 D 3 13 2 E 2 F 1	JUS131 Kontraktsrett II - 25 %	Til A 1 8 1 B 1 8 1 C 1 28 12 D 4 16 3 E 1 1 1 F 1	5	106	29	3,7
JUS132 Pengekravsrett - 20 %	Til A 1 1 B 2 2 C 2 22 14 D 7 11 1 E 1 F 1	JUS132 Pengekravsrett - 23 %	Til A 6 2 B 6 2 C 30 7 1 D 10 18 E 1 F 1	JUS132 Pengekravsrett - 23 %	Til A 10 B 10 C 23 14 1 D 4 11 3 E 1 F 1	JUS132 Pengekravsrett - 25 %	Til A 1 4 1 B 1 4 1 C 17 13 2 D 6 18 7 E 5 2 1 F 2 1	JUS132 Pengekravsrett - 20 %	Til A 11 B 11 C 1 33 9 D 1 9 2 E 1 F 1	1	114	43	2,7
JUS133 Rettskilde- og - 18 %	Til A 7 3 B 7 3 C 2 15 11 1 D 1 8 4 E 2 F 1	JUS133 Rettskilde- og - 17 %	Til A 4 3 B 4 3 C 15 12 2 D 2 9 2 E 1 F 1	JUS133 Rettskilde- og - 21 %	Til A 1 B 6 1 C 16 19 D 2 5 4 E 2 F 1	JUS133 Rettskilde- og m 23 %	Til A 3 8 B 3 8 C 2 28 13 2 D 3 11 4 E 1 F 1	JUS133 Rettskilde og m 13 %	Til A 1 2 B 1 2 C 1 24 5 D 1 3 1 E 1 F 1	2	104	25	4,2
JUS134 Rettshistorie og - 19 %	Til A 3 B 3 C 1 22 18 4 D 1 4 E 1 F 1	JUS134 Rettshistorie og - 25 %	Til A 1 2 B 1 2 C 12 25 5 D 1 10 9 E 1 F 1	JUS134 Rettshistorie og - 20 %	Til A 9 8 1 B 9 8 1 C 10 6 4 D 10 6 4 E 3 F 1	JUS134 Rettshistorie og 19 %	Til A 9 15 2 B 9 15 2 C 4 16 5 D 1 1 2 E 1 F 1	JUS134 Rettshistorie og 19 %	Til A 14 14 B 14 14 C 9 16 2 D 3 3 E 1 F 1	0	119	33	3,6
JUS135 Rettsstat og mr - 18 %	Til A 8 1 B 8 1 C 18 10 D 3 10 3 E 1 F 1	JUS135 Rettsstat og mr - 23 %	Til A 5 B 5 C 17 12 D 1 19 4 E 1 3 F 1	JUS135 Rettsstat og mr - 21 %	Til A 1 1 B 1 9 5 C 5 15 1 1 D 1 10 6 2 E 1 F 1	JUS135 Rettsstat og mr - 17 %	Til A 5 1 B 5 1 C 11 14 2 D 1 7 4 E 4 1 F 1	JUS135 Rettsstat og mr - 24 %	Til A 11 B 11 C 14 14 D 7 17 3 E 3 4 F 1	5	138	21	6,6
JUS241 Strafferett - 18 % (* mangler)	Til A 1 3 B 20 4 1 C 14 2 D 2 E 2 6 F 1 2 2	JUS241 Strafferett - 27 %	Til A 4 3 B 4 3 C 1 19 25 5 D 13 19 11 E 2 F 1	JUS241 Strafferett - 27 %	Til A 5 2 B 5 2 C 18 14 2 D 15 29 6 E 11 2 2 F 1 1	JUS241 Strafferett - 27 %	Til A 5 4 B 5 4 C 21 30 2 D 4 18 14 E 2 4 1 F 1	JUS241 Strafferett - 25 %	Til A 2 B 6 C 23 18 D 3 21 13 E 2 5 F 5	6	225	67	3,4
JUS242 Rettergang - 23 %	Til A 8 5 1 1 B 8 5 1 1 C 13 18 6 1 D 15 10 3 E 2 3 1 F 1	JUS242 Rettergang - 30 %	Til A 13 3 B 13 3 C 18 20 4 2 D 6 23 10 2 E 2 5 5 F 2	JUS242 Rettergang - 25 %	Til A 2 B 2 C 1 15 18 1 D 1 24 5 E 3 4 F 2 1	JUS242 Rettergang - 25 %	Til A 3 B 3 C 1 13 17 D 26 9 5 E 1 6 5 F 1 4	JUS242 Rettergang - 19 %	Til A 1 6 B 1 6 C 1 12 13 D 4 12 8 E 2 5 2 F 3 1	5	210	31	6,8
JUS243 Alminnelig formuerett - 28 %	Til A 1 1 B 1 5 4 C 10 9 1 D 7 17 3 E 2 7 12 2 F 1 2 9 21	JUS243 Alminnelig formuerett - 18 %	Til A 2 1 B 2 1 C 11 11 2 3 D 2 19 8 4 E 1 3 6 F 1	JUS243 Alminnelig formuerett - 21 %	Til A 6 3 B 6 3 C 9 11 1 D 2 10 10 2 E 2 8 6 F 2 6	JUS243 Alminnelig formuerett 25 %	Til A 3 B 3 C 1 13 17 D 26 9 5 E 1 6 5 F 1 4	JUS243 Alminnelig formuerett 19 %	Til A 3 1 B 3 1 C 12 9 D 4 6 10 E 5 7 9 F 2 1 8	8	173	53	3,3
										2042	596	3,4	

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 85/19
Møtedato: 11. desember 2019
Journalnummer: 2019/1541

ØKONOMIRAPPORT PR OKTOBER 2019

Overskuddet for 2019 blir etter oktober-regnskapet estimert til kr 6,6 millioner, og akkumulert underskudd som overføres til 2020 er beregnet å bli kr 1,8 millioner.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

28.11.2019

LAHO

Økonomirapport Det juridiske fakultet per oktober-2019

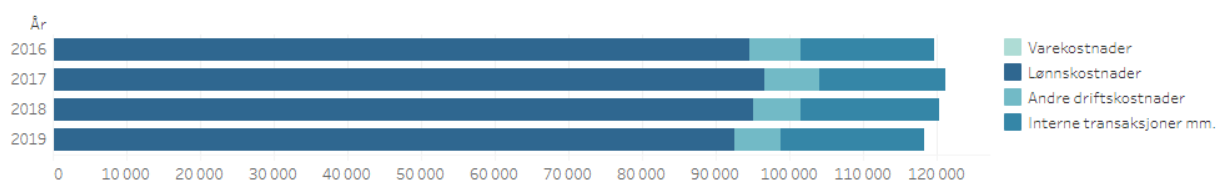
1. Status fakultetet totalt

TABELL 1 STATUS FAKULTETET TOTALT. TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett i år*	Budsjett hittil i år*	Regnskap hittil i år*	Avvik hittil (%)	Endring siste år (%)
Inntekter	-166 843	-131 867	-127 544	-3,3%	0,6%
Kostnader	162 589	128 613	118 330	8,0%	-1,6%
Sum totalt	-4 254	-3 254	-9 214	-183,2%	40,5%

Tabellen over viser hele fakultetet, grunnbevilgningen (GB) og bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) samlet. Fakultet har i perioden hatt lavere inntekter enn det som har vært budsjettet, samtidig har kostnadene også vært under budsjett. En del av dette avviket skyldes lavere aktivitet på BOA enn det som var planlagt. Fakultetets grunnbevilgning har også underforbruk målt mot budsjett, og dette henger sammen med vakanse i faglige stillinger, samt at 4 administrative stillinger ble flyttet over til sentraladministrasjonen med virkning fra 1. mai.

FIGUR 1 UTVIKLING KOSTNADER TOTALT. TALL I 1000 KR.

Figur 1 sammenligner regnskapstallene for de første ti månedene i 2019 med regnskapstallene for den samme perioden de tre foregående årene. En kan se at lønnskostnadene 2019 er lavere enn tidligere år. Justert for lønnsvekst er dermed aktiviteten reelt sett markant lavere enn i samme periode for de tre siste årene. Driftskostnadene er også lavere for rapporteringsperioden sammenlignet med tidligere år. De interne kostnadene er større i 2019 sammenlignet med de andre årene, og dette skyldes blant annet at husleiekostnaden har over flere år hatt reell vekst med 1,5%, noe som har betydd om lag kr 180 000 i reell økning hvert år.

2. Status grunnbevilgningen (GB)

2.1. Status i forhold til budsjett

TABELL 2 A STATUS GRUNNBEVILGNINGEN (GB) MP 00. TALL I 1000 KR.

		Årsbudsjett i år*	Budsjett hittil i år*	Regnskap hittil i år*	Avvik hittil (%)	Endring siste år (%)
Inntekter	Inntekter	-152 563	-120 871	-120 331	-0,4%	1,7%
	Sum	-152 563	-120 871	-120 331	-0,4%	1,7%
Kostnader	Varekostnader	475	395	237	40,1%	-32,0%
	Lønnskostnader	117 726	93 349	87 582	6,2%	-3,1%
	Andre driftskostnader	5 950	5 304	4 755	10,4%	5,6%
	Interne transaksjoner mm.	24 158	18 569	18 543	0,1%	11,6%
	Sum	148 309	117 617	111 117	5,5%	-0,6%
Sum		-4 254	-3 254	-9 214	-183,2%	40,5%
Resultat	Overføring fra i fjor	8 419	8 419	8 419	0,0%	-45,1%
	Overføring til neste periode	-4 165	-5 165	796	115,4%	-109,1%
	Sum	4 254	3 254	9 214	-183,2%	40,5%
Sum		4 254	3 254	9 214	-183,2%	40,5%

Tabell 2A viser status for GB uten avskrivningskostnader og avskrivningsinntekter. Disse er presentert i tabell 2B.

Fakultetet har i perioden kr 500 000 mindre i inntekter enn budsjettet. Inntektene for antall rekrutteringsstillinger ble avregnet pr først halvår, og de viser derfor små avvik. I tillegg er budsjettavsetningen for de 4 administrative stillingene overført til sentraladministrasjonene.

Lønnskostnadene til fakultetet har i perioden vært kr 5,8 millioner lavere enn budsjettet. Av dette er kr 3,7 millioner knyttet til vakanse i faste vitenskapelige stillinger, kr 1,5 million er relatert til de administrative stillingene som er flyttet, og i tillegg er antall rekrutteringsstillinger lavere enn lagt til grunn i budsjettet.

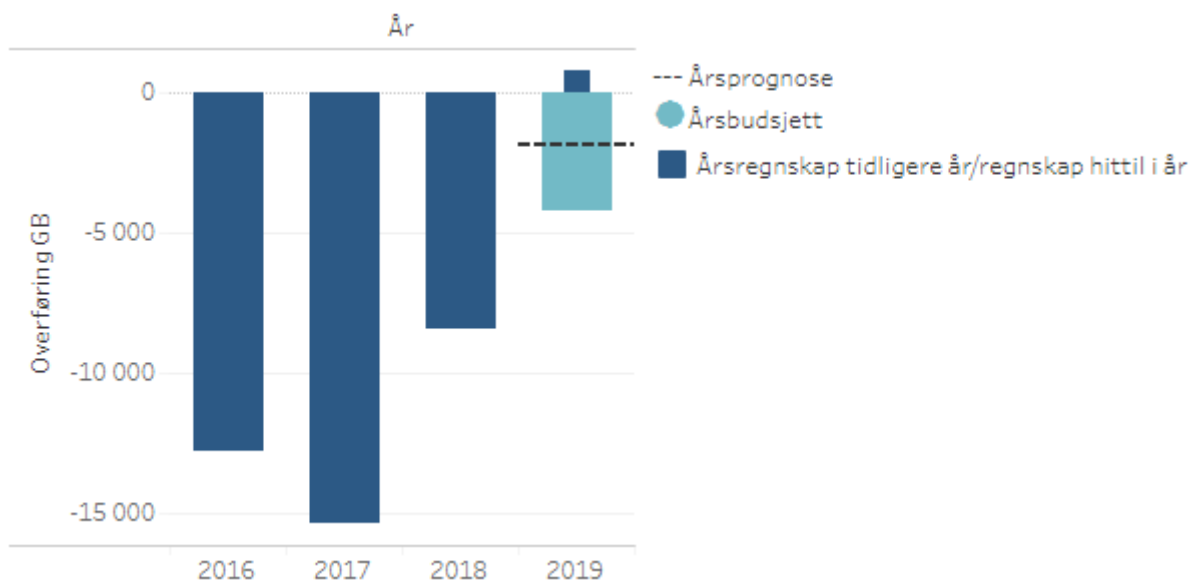
TABELL 2 B STATUS GRUNNBEVILGNINGEN (GB) MP 81. TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett i år*	Budsjett hittil i år*	Regnskap hittil i år*	Avvik hittil (%)	Endring siste år (%)
Inntekter					
Inntekter	-600	-194	-300	54,9%	4,7%
Sum	-600	-194	-300	54,9%	4,7%
Kostnader					
Varekostnader	-475	-395	-237	40,1%	-32,0%
Andre driftskostnader	1 075	589	552	6,2%	-18,6%
Interne transaksjoner mm.		0	-15		-64,6%
Sum	600	194	300	-54,9%	4,7%
Sum	0	0	0		
Sum totalt	0	0	0		

Tabell 3 A viser transaksjoner i forbindelse med kjøp av utstyr som regnes som investeringer og dermed skal ha avskrivninger. Dette er en null-sum-aktivitet som ikke påvirker resultatet til fakultetet. Tidligere år har ikke disse tallene vært inkludert i rapportene til fakultetsstyret.

2.2. Prognose for overføring til neste år

FIGUR 2 OVERFØRING GRUNNBEVILGNINGEN (GB). TALL I 1000 KR.

Prognosen for GB viser at overskuddet i 2019 vil bli kr 2,3 millioner større enn budsjettet, og overføringen til 2020 forventes å bli kr -1,8 millioner.

3. Status bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

3.1. Status i forhold til budsjett

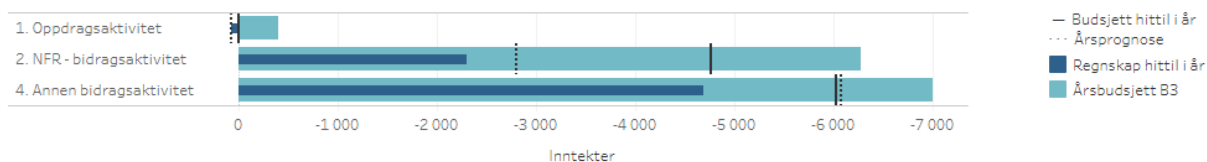
TABELL 3 STATUS INNTEKTER BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett i år*	Budsjett hittil i år*	Regnskap hittil i år*	Avvik hittil (%)	Endring siste år (%)
1. Oppdragsaktivitet	-400	0	73		#####
2. NFR - bidragsaktivitet	-6 280	-4 770	-2 299	-51,8%	-23,9%
3. EU - bidragsaktivitet					
4. Annen bidragsaktivitet	-7 000	-6 032	-4 686	-22,3%	-8,3%
Sum totalt	-13 680	-10 802	-6 912	-36,0%	-15,0%

BOA-aktiviteten er lavere enn budsjettet i rapporteringsperioden. Sammen med en reversering av et frikjøp på et oppdragsprosjekt, er det forsinkelser i ansettelse av personell som er hovedårsaken til avviket.

3.2. Prognose for BOA i år

FIGUR 3 INNTEKTER BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

Flere av avvikene pr oktober vil ikke bli hentet inn igjen. Dette er forsinkelser, spesielt på NFR-prosjekter, som vil skyves over til 2020. Oppdragsaktiviteten budsjettet til kr 400 000 i 2019 er også forsinket og vil bli gjennomført i 2020 med et litt høyere volum. Total BOA-aktivitet for 2019 forventes dermed å bli lavere enn budsjettet.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 86/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

BUDSJETTFORDELING 2020

Som en del av UiB's plan om å oppfinansiere Det juridiske fakultet har fakultetet i 2020-budsjettet fått styrket basisbevilgningen med kr 2 millioner. Fakultetet har fremdeles noe vakanse i vitenskapelige stillinger, og det legges frem et budsjett med kr 1,7 millioner i overskudd. Fakultetet vil med et slikt resultat være i balanse ved utgangen av 2020.

Dekan og direktør legger frem følgende

forslag til vedtak:

Fakultetets budsjettfordeling innenfor den grunnbevilgningsfinansierte virksomheten fordeles som foreslått i det fremlagte saksforelegget.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg:
Budsjett 2020 - grunnbevilgningen

Budsjett 2020

Grunnbevilgningen

Det juridiske fakultet

FORSLAG TIL BUDSJETTFORDELING 2020

Innhold

1. Innledning.....	4
2. Ramme for Det juridiske fakultet 2020.....	6
3. Forslag til budsjettfordeling 2020.....	8

Innledning

Økonomimodellen til UiB er laget for å gi stabilitet over tid, og den gir forutsigbare rammer for fordelingene mellom de ulike avdelingene. Samtidig sementerer den etablerte strukturer, og gir få muligheter til omfordeling.

Som for andre fakultet ved UiB er hovedoppgavene for juridisk fakultet knyttet til forskning og undervisning, men i økonomimodellen er disse to oppgavene ikke likestilt. Inntekter knyttet til utdanning utgjør en vesentlig større andel enn de som kommer fra forskning. Fakultet har svært god gjennomstrømming av studenter, som sikrer oss jevne inntekter. Resultatmessig har fakultetet en nedgang både på utdannings- og forskningssiden. På åpen ramme – som i det vesentlige kommer fra utdanning – har fakultetet en nominell oppgang, men den er lavere enn pris- og lønnskompensasjonen. På lukket ramme – som i det vesentlige kommer fra forskning – har fakultetet både en nominell og reell nedgang, selv om den er beskjedent målt i kronebeløp (ca kr. 200 000.-). Inneværende år tegner godt når det gjelder publisering, men dette vil først gi uttelling i 2022.

Som kjent har den økonomiske situasjonen for fakultetet vært utfordrende. Ved inngangen til 2018 hadde fakultetet et oppsamlet underskudd på ca 16 millioner kroner. Fakultetet har gått med et overskudd i 2019, som dels skyldes styrking fra sentralt hold i form av strategimidler og dels målrettede sparetiltak, i første rekke utsettelse av nytilsetting etter avgang. I løpet av 2020 regner fakultetet med at det oppsamlete underskuddet vil være nedbetalt. Samtidig vil fakultetet igjen gå med underskudd i 2021. Fakultetet har fått klarsignal fra sentralt hold at fakultetet minst må ha en bemanning på 2016-nivå for å sikre forsvarlig drift. Dette innebærer at universitetsledelsen vil fortsette dialogen med fakultetet for å avklare om budsjettet må styrkes ytterligere i 2021 for å sikre tilfredsstillende bemanning.

Fakultetet har for tiden et forholdstall mellom lærer og student på 29,2, som har gått opp fra 24,4 i 2015. Til sammenligning er forholdstallet 22 for fakultetet i Oslo og 15 for fakultetet i Tromsø.

Foruten styrking gjennom økt basisbevilgning kan vekst skje gjennom økt aktivitet. På utdanningsiden er kapasiteten sprengt, både med tanke på lokaler og lærekrefter, særlig på siste del av studiet. En kan derfor vanskelig regne med nevneverdig økt resultatbasert omfordeling som følge av flere avlagte studiepoeng eller grader. Derimot er det et håp om bedre uttelling knyttet til forskning, men beløpsmessig vil det utgjøre en liten del av fakultetets budsjett. Derimot vil en styrking av den eksternfinansierte aktiviteten kunne bidra til en styrking av fakultetets budsjett. Økt aktivitet gir en avlastning på grunnbevilgningen og gir et større økonomisk fundament. De siste årene har søknadsaktiviteten ved fakultetet vært høy, men tilslagsprosenten har vært lav. Fakultetet har satt inn flere grep som tar sikte på å bedre søknadskvaliteten, og i 2018 var en av fakultetets ansatte nær ved å nå opp i søknaden om EU midler. I tillegg jobber fakultetet sammen med de to andre juridiske fakultetene opp mot Forskningsrådet med sikte på å etablere et eget program for rettsvitenskapelig forskning. Fakultetet jobber også med å øke aktiviteten knyttet til etter- og videreutdanning. En slik økning er ønskelig av flere grunner, blant annet for å legge til rette for læring gjennom fakultetet også etter avlagt mastergrad. Økt innsats innen etter- og videreutdanning kan på sikt også gi økt handlingsrom, men fakultetet må gå skrittvis frem og bl.a. avklare de organisatoriske rammene.

I universitetets strategiplan er marin virksomhet, klima og energiomstilling og globale samfunnsutfordringer løftet frem som tre særskilte satsingsområder. Hovedansvaret for de tre områdene er lagt til andre fakultet (Medisin og Mat.-nat.), men vårt fakultet har også et ansvar for å løfte frem disse områdene, noen som også er nedfelt i strategiplanen til fakultetet. Tidligere har ikke fakultetet fått fordelt stillinger innen disse områdene, men i løpet av 2019 har fakultetet vært med i flere prosjekter, som samlet bidrar til å styrke budsjettet for 2020. Blant annet er fakultetet styrket gjennom en innstegsstilling innen havvind.

Fakultetet har gjennom de siste årene satset målbevisst på digitalisering. Først og fremst har digitaliseringen vært knyttet til undervisning, men etter hvert er den bygget ut til også å dekke forskning og formidling. Her har fakultet fått til et særpreg, som studentene setter pris på og som gjør at vi skiller oss ut fra andre utdanningsinstitusjoner. I budsjettet for 2020 er Dragefjellet lærings- og formidlingssenter skilt ut på samme måte som i 2019.

Fakultetet har de siste årene også hatt en satsing på å utvikle samarbeid med kinesiske institusjoner. Her ligger vi langt fremme sammenlignet med andre avdelinger på UiB, og vi har avtaler med flere av de ledende juridiske utdanningsinstitusjonene i Kina. Norsk senter for kinesisk rett ble opprettet i 2017. I budsjettet for 2020 er senteret skilt ut på samme måte som i 2019.

Ramme for Det juridiske fakultet 2020

Det juridiske fakultet er for 2020 tildelt en grunnbevilgning på kr 152 786 000. Målt mot 2019-tildelingen er dette en økning på kr 4 170 000 (3%).

	Tall i 1000	2020	2019	Endring	Endring i %
Basis		48 880	47 655	1 225	2,6 %
Resultatbasert uttelling åpen ramme		75 456	74 856	600	0,8 %
Resultatbasert uttelling lukket ramme		2 025	2 231	-206	-9,2 %
Øremerkede midler rekrutteringsstillinger		25 683	23 154	2 529	10,9 %
Andre øremerkede midler (China Law Centre)		742	720	22	3,1 %
		152 786	148 616	4 170	2,8 %

Basis er styrket med totalt kr 1 225 000:

- Inkludert i beløpet ligger økning som følge av lønns- og priskompensasjon (LPK), strategikutt på 1% og effektiviseringskutt på 0,5%. Videre er fakultetet tilgodesett med en mindre reduksjon av husleien enn tidligere varslet, og andre og siste år av kostnader for sentralt masteropptak er trukket ut.
- Kr 2 000 000 er økning av rammen som følge av universitetsstyrets vedtak om å styrke Det juridiske fakultet.
- Det er flyttet kr 3,4 millioner fra fakultetets samme for 4 administrative stillinger knyttet til HR og økonomi. Disse endringen er gjort på 2019-budsjettet.

Åpen ramme er aktivitetsendringer i kategoriene antall utvekslingsstudenter, studiepoengproduksjon, antall uteksaminerte kandidater og endring i antall uteksaminerte doktorgradskandidater fra 2017 til 2018. Det er altså en forskyvning i utbetalingstidspunktet for belønningsmidler sammenlignet med når aktivitetene gjennomføres.

For 2020 er åpen ramme økt med 600 000. Av dette er kr 2 246 000 en økning som følge av lønns- og priskompensasjon (LPK) av 2019-tildelingen på kr 74,9 mill, og rammen er redusert med kr 1 994 000 som følge av aktivitetsnedgang fra 2017 til 2018.

Lukket ramme er redusert med kr 206 000. Av dette er kr 273 000 reduksjon sammenfallende med lavere aktivitet i 2018 målt mot 2017, og kr 67 000 er LPK.

Størrelsen på lukket ramme bestemmes av hvor stor aktivitet (i kroner) det er på den eksterntfinansierte delen av fakultetets økonomi (BOA), samt forskernes produksjon av publikasjonspoeng. Som navnet indikerer kjemper utdanningsinstitusjonene om midlene i en gitt ramme, og dersom alle øker produksjonen like mye vil alle få uendret tildeling.

Prisene for de ulike kategoriene for 2020-tildelingen er som følger:

	2020	2019
Publiseringspoeng (kr per poeng)	17 108	17 679
Omsetning på EU-prosjekt (per krone)	0,674	0,701
Omsetning på NFR-prosjekt (per krone)	0,072	0,071
Omsetning på andre BOA-prosjekter (per krone)	0,077	0,079

Som tabellen viser utløste kr 1 million omsatt på et EU-prosjekt i 2018 kr 674 000 i belønningsmidler, mens samme sum på et NFR-finansiert prosjekt kun utløste kr 72 000.

Oppstillingen viser at stykkprisen er svakt fallende, noe som betyr at fakultetets produksjon må øke for å opprettholde samme inntekt.

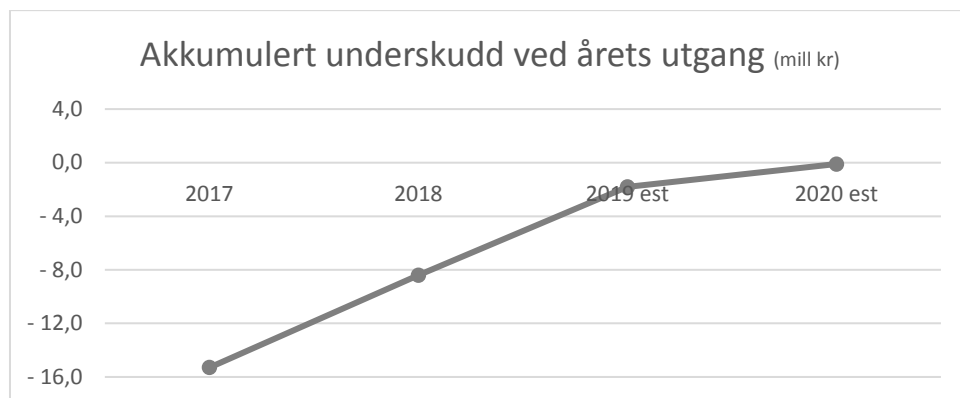
Den øremerkede bevilgningen til [rekrutteringsstillinger](#) øker med kr 2,529 millioner. Av dette er kr 1,78 millioner reell økning som følge av at fakultetet øker måltallet fra 26 til 28. Den resterende delen er justering som følge av LPK. Av de 28 årsverkene skal minst 80 % være stipendiater. I 2019 klarte ikke fakultetet å fylle de 26 årsverkene, men i 2020-budsjettet legges det opp til å komme tett opp mot måltallet på 28.

Forslag til budsjettfordeling 2020

Etter flere år med underskudd viste 2018 et driftsoverskudd på kr 6,9 millioner og overskuddsprognosen for 2019 er omtrent like stor; kr 6,6 millioner. Ved årsskiftet 2019/2020 er akkumulert underskudd anslått til å bli kr 1,8 millioner.

For 2020 legges det i dette dokumentet frem et budsjettforslag som er gjort opp med kr 1,7 millioner i overskudd og med det vil fakultetet være i balanse ved utgangen av 2020.

Hovedlinjen i fakultetets budsjetter de siste årene har vært at budsjettet tar utgangspunkt i faktiske kostnader det foregående året og justerer for kjente endringer. Det er også utgangspunktet i budsjettet for 2020.

	2020	Prognose 2019
Beløp i 1000		
Inntekter	-154 136	-147 662
Investeringer	575	475
Lønn	120 751	109 230
Drift	7 108	6 923
Interne inntekter	-20 733	-14 172
Interne kostnader	44 750	38 619
Sum kostnader	152 451	141 075
Resultat (inntekter - kostnader)	-1 685	-6 587

INNTEKTER

Fakultetets totale inntekt for grunnbevilgningen består av tildelingen fra

- Kunnskapsdepartementet (KD) på kr 152 786 000
- EVU-kursene *Innføring i forvaltningsrett for sakshandsamarar i kommunal sektor* og *Innføring i jus for næringslivet* genererer kr 1,2 millioner i inntekter og anslås å gi et dekningsbidrag på snaue kr 900 000.
- Dragefjellet lærings- og formidlingscenter (DLF) antas å levere tjenester til eksterne for kr 50 000 i 2020.

- I løpet av året har fakultetet diverse inntekter som de siste årene har vært om lag kr 100 000, og inntektene forventes å bli i samme størrelsesorden i 2020.

INVESTERINGER

Fakultetet investerer hovedsakelig i to kategorier; datamaskiner og utstyr brukt i forbindelse med DLF.

Datamaskinene for de ansatte byttes ut etter et rulleringsprogram som har til hensikt å sørge for at maskinparken har en kvalitet som gir god driftssikkerhet. Fakultetet har også en del datamaskiner stilt til rådighet for studentene på flere PC-stuer. I de siste årene har disse maskinene ikke erstattet med nye ettersom studentene i større og større grad benytter private PCer. I 2020 er det heller ikke planlagt noen systematisk utskifting av student-PCer og det kun er satt av et mindre beløp i budsjettet til å dekke opp eventuelle utskiftingsbehov.

DLF har kontinuerlig behov for oppgradering og utskifting av utstyr, og det er satt av kr 125 000 til dette i 2020.

LØNSBUDSJETTET

De største postene på lønnsbudsjettet er lønn for vitenskapelige, administrative, rekrutteringsstillinger, variabel-lønn til undervisning og sensur, samt refusjonsinntekter fra NAV for personer som er sykemeldte eller ute i fødselspermisjon.

Sammenlignet med budsjettet som ble vedtatt for 2019 er 4 administrative stillinger flyttet til sentraladministrasjonen. Justert for dette holdes antall årsverk administrative stillinger i 2020 på samme nivå som i 2019.

Fastlønn

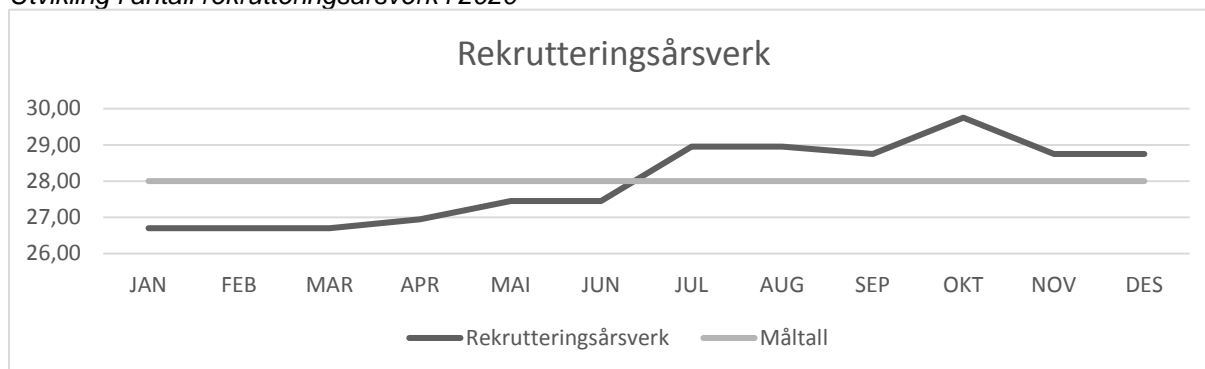
I 2020 er det i budsjettet lagt opp til reansettelser i to vitenskapelige stillinger; en i forvaltningsrett og en i rettsstat og menneskerettigheter. Videre legges det opp til en utlysning til, med oppstart i 2021.

Rekrutteringsstillinger

I siste del av 2019 og tidlig i 2020 er det oppstart i mange nye rekrutteringsstillinger. Etter nye tildelinger er måltallet for 2020 økt med 2 fra 2019, til 28 årsverk. For de eksterntfinansierte stilingene med undervisningsplikt telles undervisningsplikten (25% av stillingen) som en del av de 28 årsverkene.

I rekrutteringsbudsjettet ligger det inne 2 postdoktorstillinger med oppstart høsten 2020. Inkludert disse er budsjettet satt opp med 28 årsverk i gjennomsnitt i 2020.

Utvikling i antall rekrutteringsårsverk i 2020

Variabel lønn

Variabellønnskostnadene, med kostnader knyttet til undervisningshonorarer og sensur som de absolutt største postene, er budsjettert i samme størrelse som for prognosen i 2019. Som følge av flere vitenskapelige stillinger ved fakultetet står ledige er det i budsjettet lagt inn midler til 18 månedsværk i U-lektorstillinger med 75% plikt. Dette for å avhjelpe presset på fakultetets egne undervisningsressurser.

Vitenskapelige assistenter

Fakultetet er sårbart med tanke på rekruttering til stipendiatstillinger, og innen enkelte fagområder har det vært særlige vanskelig å få til doktorgradsprosjekt. Som en prøveordning er det lagt inn i budsjettet en ordning med to vitenskapelige assistenter som skal legges til forskergruppene i løpet av våren, og hvor planen er at disse skal tas opp på forskerlinjen høsten 2020 og skrive stor masteroppgave. Forhåpentligvis vil de da fortsette på fakultetet etter endt forskerlinje med et doktorgradsprosjekt og som stipendiat.

Ordningen vil lyses ut blant forskergruppene i løpet av desember.

DRIFTSBUDSJETTET

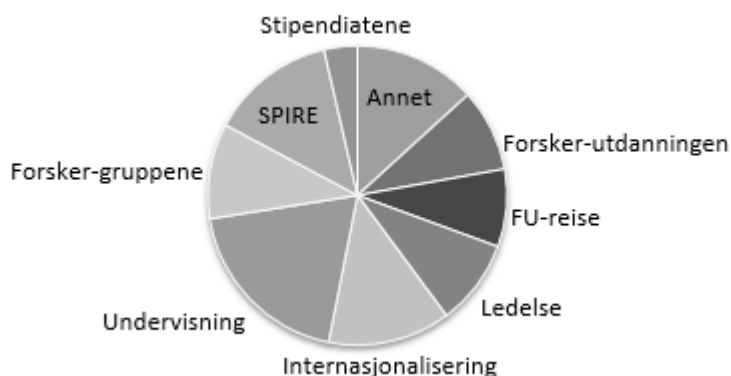
Driftsbudsjettet er også en videreføring av aktiviteten i 2019.

Noen av de største driftspostene er

- Reisebudsjettet er på kr 2 060 000. Dette er på samme nivå som for 2019. Justert for inflasjon gir vil dette være en liten realnedgang. UiB har mål om å bli klimanøytrale innen 2030 og fakultetet har høsten 2019 satt opp utstyr som skal gjøre det enklere å arrangere Skype-møter. Budsjettforslaget er satt opp med tanke på at oppgraderingen på sikt vil redusere behovet for å reise ut.

På universitetsstyremøtet 28/11 ble det fremmet en sak «Klimanøytralt UiB – ambisjoner og tiltak», hvor det ble presentert flere forslag til hvordan UiB skal nå målet om å bli klimanøytrale i 2030. Et av tiltakene var mål om å redusere utslippene fra reiser med 50% innen 2025 (10% pr år sammenlignet med fjoråret). Skulle ikke målene bli nådd, vil fakultet måtte betale inn penger til et klimafond i regi av UiB. Virkninger og hvordan dette skal følges opp vil bli presentert på et senere tidspunkt.

På bakgrunn av historiske tall forventes reisebudsjettet for 2020 å fordele seg som presentert i figuren under:

- Fakultetet bruker en del personalressurser, fagkonsulenter og noe reisemidler til workshops for å på sikt øke den eksterne finansieringen. I den forbindelse er det i budsjettet for 2020 øremerket kr 250 000 til aktivitet som har til hensikt å øke andelen av totalbudsjettet som kommer fra eksterne kilder.
- Det er satt av kr 300 000 til språkvask som håndteres av FU. Midlene skal legges til rette for mer publisering på engelsk og potten kan også brukes til språkvask av søknader og informasjon på websidene.
- Støtten til studentene, (blant annet JSU og ELSA) videreføres i 2020, med kr 250 000.
- Fakultetet har planer om å søke om infrastrukturmidler og det foreslås kr 200 000 til investeringsmidler knyttet til slike søknader.

Driftsmidler for stipendiater ble innført i 2015 og videreføres i 2020. Stipendiatene har kr 25 000 til disposisjon for hver av årene de er ansatt. Så langt er erfaringene gode og i 2018 var det 19 stipendiater som brukte ordningen, i gjennomsnitt brukte de kr 8 100.

Ordningen med driftsmidler for forskergruppelederne videreføres også med samme bevilgning som for tidligere, kr 20 000 til hver dersom to deler vervet, kr 25 000 ved én leder.

Bokkvoten for hver ansatt er opprettholdt på samme nivå som de siste årene; kr 5000 pr vitenskapelig tilsatt.

Det er videre satt av egne driftsmidler til dekanatet, kr 50 000 til prodekan for forskning og tilsvarende for visedekan for undervisning, kr 100 000 til dekan, og fakultetsdirektør tilgodeses med kr 50 000 til driftskostnader.

Interne transaksjoner

Interne transaksjoner består av interne kostnader og interne inntekter. Dette er handel mellom UiB-organisasjoner. Overhead inntekter fra eksterntfinansierte prosjekter budsjetteres her sammen med fakultetets subsidiering av prosjekter. Fakultetet subsidierer enten direkte med personell, eller indirekte ved at fakultetet sier fra seg overheadinntekter.

Kostnadene knyttet til husleie og energi er også budsjettet under interne transaksjoner. For å oppgradere UiBs bygningsmasse har internhusleien økt mer de siste årene enn priskompensasjonen. Dermed har fakultetet reelt sett hatt mindre midler å bruke til andre formål.

Fakultetet har et bevist forhold til bruken av undervisningsrom, ved å ha fokus på at riktig romstørrelse benyttes og at ubenyttede rom avbestilles.

De siste årene har fakultetet støttet biblioteket med kr 300 000 til innkjøp av juridisk faglitteratur. Det samme beløpet ligger inne i årets budsjett.

Støtten til BECCLE videreføres med kr 150 000.

Som en del av UiBs strategiske satsingsområde innenfor klima og energi tilgodeses fakultetet med kr 1 032 000 til å dekke kostnadene til en innstegsstilling under Havvind.

For 2020 er det budsjettet med kr 2 933 000 til førstesemesterkurs gitt av HF, og kr 2 423 000 til å dekke den digitale eksamensordningen som organiseres sentralt.

INTERNE PROSJEKTER

I tildelingen fra KD er det spesifisert to øremerkete tildelinger, og det er avsetningen til 28 årsverk med rekrutteringsstillinger, samt finansieringen av en stilling knyttet til China Law Centre. Fakultetet har i tillegg valgt å skille ut noen områder som regnskapsføres for seg selv:

Dragefjellet lærings- og formidlingssenter (DLF)

Senteret har som formål å utvikle og formidle digital undervisning og forskningsresultater, og har kostnader som er knyttet til produksjon av videoer for Det juridiske fakultetet, men også for andre, innenfor eller utenfor UiB organisasjonen. Budsjettet for 2020 er satt opp med inntektsbudsjett på kr 300 000 fra eksterne kunder eller interne brukere på UiB. Kostnadene til produksjon (arbeidskraft), drift og investeringer er budsjettet til kr 225 000.

Norsk senter for kinesisk rett

Senteret ble opprettet i 2017, og har siden 2018 vært en egen post i budsjettet til fakultetet. Én administrativ stilling er øremerket senteret, og det er satt av kr 100 000 i driftsmidler for 2020.

Kurs i etter- og videre-utdanning

Fakultetet gjennomførte to EVU-kurs i 2019, «Innføring i forvaltningsrett for sakshandsamarar i kommunal sektor» og «Innføring i jus for næringslivet». Kursene leverer et dekningsbidrag (inntekter-direkte kostnader) budsjettet til kr 888 000.

Små driftsmidler

Ordningen med små driftsmidler videreføres i 2020. Formålet med midlene er å støtte opp under forskningsaktivitet der forskergrupper eller enkeltforskere ikke selv har annen finansiering for sin virksomhet, eller der ekstern finansiering ikke strekker til. Det er i budsjettet satt av kr 620 000. Ettersom noen av tildelingene erfaringsvis ikke benyttes legges det opp til en overbooking og utlyst ramme vil være kr 900 000.

Internasjonalisering - SPIRE

SPIRE er et sentralt såkornmiddeltiltak for å bygge forsknings- og/eller undervisnings-samarbeid med universitetets strategiske partnere i internasjonale nettverk og Nordiske sentre utenlands der UiB er medlem.

SPIRE-midler tildeles i to kategorier:

- Midler for internasjonale nettverks-/partnerskapssamarbeid.
- Gjesteforskermidler.

I budsjettet ligger ubrukte midler fra tidligere år.

Likestillingsmidler

I tildelingen fra UiB for 2020 er det øremerket kr 109 000 til likestillingsarbeid. I henhold til UiBs handlingsplan for likestilling og forventede nye krav i UiBs karrierpolicy for yngre forskere foreslås det at midlene øremerkes til karriereutviklingstiltak for kvinner med doktorgrad i faste vitenskapelige stillinger. Begrunnelsen er at andelen kvinner i professorstillinger ved fakultetet fremdeles er betydelig lavere en andelen menn. Det er likeledes ikke mange kvinner i vitenskapelige lederposisjoner ved fakultetet. Et av tiltakene som foreslås er et forum for de nevnte kvinnelige ansatte på fakultetet der man kan arrangere seminarer med eksterne gjester fra andre fag og internasjonale toppforskere innenfor rettsvitenskap. Seminarene kan handle om tema som forskningsledelse og selvledelse, karriereplan og systemforståelse, internasjonale nettverk og gjennomslag i konkurranse. Videre kan det være nyttig å bruke deler av midlene til å honorere eksterne mentorer spesifikt til kvinner som er i en kvalifiseringsfase mot opprykk til professor, som er forventet som anbefaling i UiBs karrierpolicy for yngre forskere. Disse kan få individuell oppfølging med tanke på ferdigstillelse av foreløpige karriereplaner og kvalitetssikring av vitenskapelige arbeider.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 87/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

Revisjon av handlingsplan for utdanning 2020-2022

Fakultetets nåværende strategi for 2016-2022 ble vedtatt av fakultetsstyret 30. august 2017 (sak 69/16). I styremøtet 1. november 2017 ble det i sak 88/16 *Iverksetting av fakultetets strategi 2016-2022 – utforming av handlingsplaner*, fattet følgende vedtak:

- Det utformes handlingsplaner for de tre hovedområdene forskning, utdanning og formidling.
- Arbeidet med handlingsplanene starter i 2017 og har en tidshorisont ut 2019.
- Handlingsplanene skal operasjonalisere målene i strategien, og være så konkrete at det kan presenteres en årlig status på gjennomførte tiltak for fakultetsstyret.
- Det utpekes en arbeidsgruppe for hver handlingsplan. Disse skal bestå av nøkkelpersoner fra faglig og administrativ side.

Handlingsplan for utdanning 2018-2019 ble lagt frem for drøfting i studieutvalget 15. mai 2018, og utvalget uttalte i sak 42/18-4:

SU slutter seg til handlingsplanen og anbefaler fakultetsstyret å vedta den slik den foreligger.

Behovet for en «møteplass» mellom emner som har sammenheng i tid og/eller tematisk sett ble trukket fram i forbindelse med både behandlingen av handlingsplanen og diskusjonen om ny studieordning.

I sak 51/18 Utvelgelseskriterier for utveksling i studieutvalgets møte 12. juni 2018 konkluderte utvalget på en slik måte at et av tiltakene i det opprinnelig foreslåtte utkastet til handlingsplan ikke lenger var relevant. Studieutvalget tok derfor i sak 54/18 opp et forslag om justering av handlingsplan for 2018-2019 med følgende vedtak:

Utkast til handlingsplan for utdanning 2018-2019 justeres ved at aktiviteten «Vurdere loddtrekning i stedet for karakterer som utvelgelseskriterium ved konkurranse om plassene til utveksling» fjernes fra tiltakene som er listet opp for å nå delmålet «Studentene ved fakultetet skal til enhver tid ha et best mulig psykososialt læringsmiljø». (utkastets side 8)

Handlingsplanen ble vedtatt av fakultetsstyret i møtet 19.06.2018 (sak 41/18). Siden den tid har handlingsplanen vært uendret¹.

---

¹ <https://www.uib.no/jur/119007/handlingsplan-utdanning-2018-2019>

I handlingsplanen for utdanning går det frem at

Handlingsplanen for 2018-2019 vil bli evaluert, revidert og videreutviklet for perioden 2020-2022. Den vil da kunne ta opp i seg resterende mål og tiltak fra strategiplanen, samt tiltak som bidrar til implementeringen av en eventuell ny studieordning.

Handlingsplanen legger her opp til at den skal videreføres for perioden 2020-2022, men at den skal evalueres og eventuelt revideres og videreutvikles dersom det er ønskelig. Studieadministrasjonen og studiedekan har nå gjennomgått handlingsplanen, da spesielt med sikte på strategiplanen, implementering av den nye studieordningen og forhold som måtte ha endret seg siden handlingsplanen ble vedtatt i 2017.

Etter vår oppfatning er der gode grunner til å videreføre det alt vesentlige i handlingsplanen slik den ble vedtatt i 2017. I løpet av de to siste årene har det ikke skjedd større endringer av fakultetets strategiplan, og det har heller ikke skjedd andre endringer av den någjeldende studieordningen som berettiger noen større endringer av handlingsplanen. Vedtakelsen av den nye studieordningen og den planlagte iverksettelsen av den i 2021, kan imidlertid begrunne at handlingsplanen blir justert på noen punkter. Det er i første rekke behov for justeringer av enkeltformuleringer i handlingsplanen og ikke endringer av de grunnleggende trekkene i planen. Dette skyldes at det meste av handlingsplanen dreier seg om målsetninger for det kontinuerlige og stadig pågående studiekvalitetsarbeidet, og ikke forhold som endrer innhold som følge av den nye studieordningen.

Det er likevel grunn til å revidere eller oppdatere en del enkeltformuleringer i handlingsplanen, noe som dels skyldes endringer som følge av den nye studieordningen og dels andre endringer.

Følgende aktiviteter er ikke lenger aktuelle og bør etter vår oppfatning utgå av handlingsplanen for 2020-2022:

For det første mener vi at det er grunn til å ta bort handlingsplanens punkt om studiekvalitetspris og kandidater til Ugleprisen. Punktet lyder i dag:

- Utrede ulike meritteringsordninger for gode undervisere, herunder etablere en studiekvalitetspris ved fakultetet.
- Fremme hvert års vinner av fakultets studiekvalitetspris som kandidat til Ugleprisen.

Etter at fakultetet fra og med inneværende studieår skal gjennomføre meritteringsordningen for fremragende undervisere, mener vi at det er mindre aktuelt enn tidligere å ha eller utvikle en egen studiekvalitetspris på fakultetet. Det er riktignok slik at alle de andre fakultetene på UiB har en egen studiekvalitetspris, men vårt fakultet er så vidt lite at det fremstår som lite hensiktsmessig å ha en slik pris i tillegg til en meritteringsordning. Etter vår oppfatning er det da bedre å rette inn de ressurser som trengs for å gjøre meritteringsordningen best mulig,

For det andre mener vi at det er grunn til å ta ut handlingsplanens punkt om å tilrettelegge utdanningsplaner for å tilegne seg språkkunnskaper i forkant av delstudier i utlandet. Punktet lyder i dag:

- Utrede om eller hvordan det i studentenes utdanningsplan kan legges til rette for et forberedende semester eller år for å tilegne seg språkkunnskaper i forkant av delstudier i utlandet, og eventuelt sette i verk tiltak for å markedsføre Lånekassens tilbud om finansiering av dette.

Denne ambisjonen er skrinlagt for nåværende studieordning ettersom det er lite hensiktsmessig å utrede en ordning som kun vil gjelde i noen år før ny studieordning trer i kraft. Dessuten er dette punktet mindre aktuelt med tanke på utveksling på 3. studieår i ny studieordning. Ordningen kan muligens være aktuell i forkant av utveksling på 5. studieår i ny studieordning.

Disse aktivitetene er fullførte og utgår derfor av handlingsplanen for 2020-2022:

- Kartlegge metodeundervisningen i alle emner på alle studieår.
- Slutføre og implementere modell for periodisk emneevaluering.
- Evaluere prosjektet Bedre språk, bedre jurister og vurdere eventuell videreføring
- Søke SIU om finansiering gjennom UTFORSK eller InternAbroad for arbeid med etablering av utvekslingsavtaler og praksisplasser på Hong Kong.
- Utrede tiltak for å begrense antall studenter som utveksler til samme sted i samme semester.
- Implementere, evaluere og videreutvikle Maritime Bergen Law Summer Programme.
- Vurdere å reetablere sommerskolen for amerikanske studenter.
- Revidere og fornye den engelske fakultetsbrosjyren.
- Utvikle et emne innen forvaltningsrett for saksbehandlere i kommunal sektor.
- Utarbeide felles etiske retningslinjer sammen med juridisk fakultet ved UiO og UiT for aktiviteter som bare delvis skjer i fakultetets regi.

Tilføyelser av nye tiltak som ikke var aktuelle i 2017

- Iverksette ny studieordningen fra og med høstsemesteret 2021
- Vurdere om praksis skal inn som eget valgemne eller spesialeemne på ny studieordning
- Vurdere hvilke emner som bør være valgemne eller spesialeemne på ny studieordning

Redaksjonelle endringer:

- «digitale pedagogiske verktøy som erstatter Kark» endres til «digitale pedagogiske verktøy for prøving og læring»
- Der Norgesuniversitetet/SiU er nevnt endres det til DIKU

Våre anbefalinger om å videreføre og revidere handlingsplanen for utdanning har blitt lagt frem for Studieutvalget. I sitt møte 21. november kom Studieutvalget med følgende uttalelse (sak 96/19-2):

«Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å videreføre handlingsplanen for utdanning 2018-2019 til å gjelde for perioden 2019-2020 med de foreslåtte modifikasjonene.»

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Handlingsplanen for utdanning 2018-2019 videreføres til å gjelde for perioden 2019-2020 med de foreslåtte modifikasjonene.

Karl Harald Sjøvig

dekan

Øystein L. Iversen

fakultetsdirektør

21.11.2019
MAGST/NIØS

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 88/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

FORLENGELSE AV HANDLINGSPLAN FOR FORSKNING

Handlingsplan for forskning 2017-2018, ble vedtatt i Fakultetsstyret 12. desember 2017. Universitetsstyret har nylig vedtatt å starte et nokså omfattende arbeid med å lage en ny handlingsplan for forskning. Den skal blant annet ta hensyn til UiBs reviderte strategi. Det er naturlig at fakultetet ser på handlingsplanen for forskning med tanke på eventuelle revisjoner som følge av arbeidet med den sentrale handlingsplanen. Det foreslås at fakultets nåværende handlingsplan for forskning forlenges ut 2020, og at grunnlagsarbeidet for en revidert handlingsplan for forskning hovedsakelig utføres av forskningsdekanen og forskningsadministrasjonen.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Handlingsplanen for forskning 2018-2019 videreføres til å gjelde ut 2020.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 89/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

Prolongering av handlingsplan for formidling 2020-2022

Fakultetets nåværende strategi for 2016-2022 ble vedtatt av fakultetsstyret 30. august 2017 (sak 69/16). I styremøtet 1. november 2017 ble det i sak 88/16 *Iverksetting av fakultetets strategi 2016-2022 – utforming av handlingsplaner*, fattet følgende vedtak:

- Det utformes handlingsplaner for de tre hovedområdene forskning, utdanning og formidling.
- Arbeidet med handlingsplanene starter i 2017 og har en tidshorisont ut 2019.
- Handlingsplanene skal operasjonalisere målene i strategien, og være så konkrete at det kan presenteres en årlig status på gjennomførte tiltak for fakultetsstyret.
- Det utpekes en arbeidsgruppe for hver handlingsplan. Disse skal bestå av nøkkelpersoner fra faglig og administrativ side.

Handlingsplan for formidling 2018-2019 ble vedtatt 6.2.2018, sak 6/18.

Etter dekan og fakultetsdirektørs oppfatning er det gode grunner til å videreføre det alt vesentlige i handlingsplanen slik den ble vedtatt i 2018. I løpet av de to siste årene har det ikke skjedd større endringer av fakultetets strategiplan, og det har heller ikke skjedd andre endringer som gjør det påkrevd med noen større endringer av handlingsplanen.

Det er likevel grunn til å gjøre noen språklige justeringer i handlingsplanen. Dessuten foreslår dekan og fakultetsdirektør også å gjøre én endring knyttet til omtalen av fakultetets websider ved å tone noe ned bruken av fakultets websider som plattform for å løfte fram fakultetets forskning. Statistikken viser at selv oppslag som det brukes mye ressurser på å utforme har svært få lesere. Det er få personer som oppsøker fakultetets hjemmesider. Fakultetet kan få en viss økning i trafikken, dersom oppslag på sosiale medier løftes frem, og det vil fakultetet fortsette å gjøre. Nettsidene som må følge normer og tekniske løsninger definert av UiB sentralt er også lite søkemotoroptimaliserte.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Handlingsplanen for utdanning 2018-2019 videreføres til å gjelde for perioden 2019-2020 med de foreslåtte modifikasjonene.

Karl Harald Søvig

dekan

Øystein L. Iversen

fakultetsdirektør

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 90/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer:

AVLØNNING AV EKSTERNE SENSORER OG OPPGAVERETTERE - DRØFTINGSSAK

---

1. Bakgrunn

Den 21. oktober i år mottok fakultetet et brev datert 18. oktober, fra 21 mye brukte eksterne sensorer. Fakultetsstyret ble gjort kjent med brevet i møtet den 5. november (sak 74-19 n). Brevet inneholder dels noen innspill til hvordan gjennomføringen av obligatoriske kursoppgaver bør effektiviseres, dels et krav om økt honorar for gjennomføring av obligatorisk kursoppgave og eksamen. Sensorene skriver i avslutningen av brevet:

«Som nevnt er det flere forhold som gjør at sensurarbeidet ved Det juridiske fakultet i Bergen ikke lenger er så attraktivt som det kunne og burde være. For at vi i fremtiden skal ta oss oppdrag, er det en forutsetning at honoraret økes betraktelig. Honoraret på 321, 69 og 317,40 kroner per besvarelse på henholdsvis obligatorisk kursoppgave og skoleeksamen, er for lavt.»

Fakultetet v/studiedekan Magne Strandberg og assisterende fakultetsdirektør Christine Stoltz Olsvik svarte sensorene i brev av 20. november. I mellomtiden har Strandberg også hatt en konstruktiv telefonsamtale med en av sensorene, Hans Nicolai Førde, som var den som oversendte brevet på vegne av de 21 sensorene. Fakultetet tok også spørsmålet om sensorhonorar opp på nasjonalt fakultetsmøte i Oslo den 8. november.

Det er grunn til å ta sensorenes henvendelse på det største alvor. Fakultetet er helt avhengig av eksterne sensorer både til kommentering av obligatoriske oppgaver og ikke minst til sensur av eksamen. Det er av stor betydning at vi beholder et sensorkorps som holder høyt faglig nivå, som er stabilt og som kjenner vårt studieopplegg og våre emner. Dersom vi mister de 21 sensorene som har undertegnet det nevnte brevet, mister vi mange av de etablerte og mye brukte sensorene på flere av våre største emner. Også uavhengig av den konkrete forespørselen fra disse sensorene, er det viktig at sensurarbeid ved fakultetet er attraktive nok til at godt kvalifiserte personer ønsker å ha oppdragene.

Samtidig kan forutsetningene sensorene setter for å ta på seg flere oppdrag medføre store økonomiske virkninger for fakultetet. Fakultetets kostnader til sensorer og oppgaverettere dreier seg hvert år om store beløp¹ og de utgjør en betydelig andel av fakultetets budsjett. De økningene fakultetet eventuelt gjør av sensorhonoraret kan være vanskelige å omgjøre i overskuelig fremtid, for eksempel vil en økning i lønnsstrinnet for sensorene nå vanskelig kunne reverseres senere uten at vi da mister sensorer. Når det i tillegg er slik at sensorenes ønske om å øke honoraret kan

---

¹ Samlet utbetaling til eksterne personer knyttet til eksamenssensur i 2018 var kr. 5,36 millioner (ca. kr. 6,97 millioner inkludert sosiale omkostninger). Av dette var kr. 2,87 millioner knyttet til obligatoriske emner på 1.-4. studieår (ca. kr. 3,73 millioner inkludert sosiale omkostninger). Inkludert i disse summene er ordinær sensur, klagesensur, andre kostnader knyttet til eksamen som deltakelse i oppgaveutvalg, studentrepresentant i eksamenslokale m.m.

imøtekomes gjennom flere ulike modeller, mener fakultetsledelsen at det er grunn til å la fakultetsstyret diskutere saken i flere omganger før eventuelle vedtak fattes. Vi vil derfor i denne omgang invitere fakultetsstyret til å diskutere noen modeller for å imøtekomme de kravene sensorene stiller. Fakultetsledelsen vil i neste omgang utvikle videre den modellen fakultetsstyret anser som den beste og så fremme et eller flere forslag til vedtak i første del av 2020.

En slik oppdeling av saken med en drøftingssak i forkant av eventuelle vedtakssaker er også ønskelig fordi en vesentlig økning av sensorhonorarene kan få så vidt store økonomiske virkninger at de økte kostnadene må møtes med økonomiske kutt andre steder i fakultetets drift. Og det kan være vanskelig å finne slike rom for innsparinger uten at det på en eller annen måte går utover tilbudet til studentene, og det kan også lett tenkes at det må gjøres kutt i en eller annen form for undervisningstilbud. Dermed blir det nødvendig for fakultetsstyret å drøfte både undervisningskostnader og prøvingskostnader (eksamenskostnader), samt forholdet mellom disse, noe som har visse prinsipielle sider ved seg. Det styrende prinsippet ved vårt fakultet har i stor grad vært å prioritere undervisning på de tidlige årene i utdanningen og knytte en del av den endelige sertifiseringen av kandidatene til denne ved å ha obligatoriske arbeidskrav – i overensstemmelse med de klare føringer som fulgte med Kvalitetsreformen i 2003.

Denne drøftingssaken vil primært handle om de sidene av sensuren som har direkte økonomiske konsekvenser. Sensorene har i sitt brev til fakultetet også pekt på andre forhold enn det som direkte angår honoraret. Det dreier seg da i første rekke om obligatorisk kursoppgave, slik som at kursoppgavene har en tendens til å bli for omfattende, at sensorveiledningene i noen tilfeller blir for lange og detaljerte og at det stilles stadig høyere krav til kommenteringen. Fakultetsledelsen er av den oppfatning at flere av disse innvendingene fra sensorene kan og bør følges opp av fakultetet, og oppfølgingen vil skje av Studieutvalget, studiedekan og studieadministrasjon uten at det trenger å drøftes av styret.

2. Sensorhonorarene i Oslo, Tromsø og Bergen

Fakultetsledelsen tok som sagt opp henvendelsen fra de 21 sensorene på det nasjonale fakultetsmøtet i Oslo tidligere i høst. De to andre fakultetene har informert oss om de satsene for sensur som anvendes hos dem.

Det juridiske fakultet i Oslo bruker disse satsene for sensur av skoleeksamen:

- 6 timers eksamen: $1,42 \text{ timer} * 324,6 = 460,932$ per besvarelse
  - 5 timers eksamen: $1,42 \text{ timer} * 324,6 = 460,932$ per besvarelse
  - 4 timers eksamen: $1 \text{ time} * 324,6 = 324,6$ per besvarelse
- (timesatsen på 324,60 kroner tilsvarer et sted mellom ltr. 69 og 70 i 2019-regulativet)

Det juridiske fakultet i Tromsø har følgende sensurgodtgjørelse for sine skoleeksamener. Skoleeksamen er der på enten 8 timer eller 6 timer, og sensorenes honorar er det samme i begge tilfeller:

	timer per besvarelse/ kandidat	Lønns- trinn
Skoleeksamen, skriftlig	1,5	66
Skoleeksamen, muntlig	2	66
Skoleeksamen, klagesensur	2	66
Skriving av begrunnelse	2	66

Det juridiske fakultet i Tromsø gir i tillegg 2 timer for eventuell deltakelse på sensormøte (ltr. 66).

Det juridiske fakultet i Bergen honorer sensur på denne måten:

- skoleeksamen: 1 timer ltr 69 = 321,69 per besvarelse
- hjemmeeksamen: 1,5 timer ltr 69 = 482,54 per besvarelse
- nivåkontroll: 1,5 timer ltr 69 = 482,54 per besvarelse

På vårt fakultet anvendes lønnstrinn 69² også for alle andre eksamener, som for eksempel muntlig eksamen og vurdering av masteroppgaver. For øvrig er det altså slik at hjemmeeksamen honoreres 1,5 timer, sensur på EXFAC honoreres med 0,5 timer (fordi den henger tett sammen med undervisningen) og for masteroppgaver på 30 studiepoeng honoreres med 8 timer. Det deltar én sensor i ordinær sensur (med nivåkontroll), men to sensorer i klagesensur og på all sensur av masteroppgaver.

Det er altså klart at de to andre fakultetene for enkelte eksamener tilbyr høyere honorar for sensur enn vi tilbyr i Bergen. Hovedforskjellen er at vi i Bergen tilbyr samme honorar for alle skoleeksamener uansett om den er 4 eller 6 timer. (Fakultetsstyret i Bergen vedtok innføring av 4 timers skoleeksamen som hovedprøvingsform på obligatoriske emner gjeldende fra kalenderåret 2009 (før dette var 6 timer skoleeksamen honorert med 1,5 timer hovedregelen). Vedtaket var i stor grad økonomisk motivert. Etter innføring av digital eksamen for alle skoleeksamener fra 2015 har noen emner fått innvilget midlertidig utvidelse til 6 timers skoleeksamen (og etter hvert også mer permanente utvidelser) under forutsetning av at eksamensoppgaven ikke ble mer omfattende enn for en 4 timers skoleeksamen, og at studentene dermed skulle få mer tid til refleksjon under eksamen. På grunn av digitale, lett lesbare besvarelser, var det en forutsetning at 6 timers skoleeksamen ikke skulle medføre merarbeid for sensorene ut over det arbeidet de har med 4 timers eksamen). I dag har halvparten av de obligatoriske emnene 6 timers skoleeksamen.

Det medfører at vi honorerer med 1 time per besvarelse også for eksamener på 6 timer, mens man i Oslo honorerer 1,42 timer og i Tromsø honorerer 1,5 timer for slike eksamener. I tillegg er det grunn til å nevne at studieordningene ved de tre lærestedene er annerledes bygget opp. Grovt sett har både Oslo og Tromsø færre obligatoriske emner og dermed færre eksamener enn i Bergen. Begge har to sensorer også på ordinær sensur, noe som medfører at avviklingen av begrunnelsen til studentene kan deles mellom to sensorer for hver kommisjon – hos oss må den ene sensorene ta alle begrunnelsene. Dessuten gjør to-sensorordningen at det gjennomføres sensormøter (noe som er lett

² Lønnstrinn for sensur har i mange år ved UiB vært knyttet til innslagspunktet for professorlønn fastsatt i Hovedtariffavtale i staten. Dette er i gjeldende avtale lønnstrinn 69.

å organisere når de fleste sensorene bor i samme by) i stedet for vår nivåkontroll. Et sensormøte er trolig mindre arbeidskrevende for hver sensor enn å sende inn og motta besvarelser til nivåkontroll.

3. Ulike modeller for å øke sensorhonorarene eller redusere sensorenes oppgaver

Vi ønsker som sagt å invitere fakultetsstyret til å drøfte valget av modell for økning av sensorhonorarene. Før vi beskriver de enkelte modellene, vil fakultetsledelsen gjøre oppmerksom på at prosessen bør legges opp som et *nullsumspill*, det vil si at eventuelle økninger i honorar til sensorene må dekkes inn av besparelser andre steder i budsjettet. Det er flere grunner til dette: For det første kan summene som må disponeres dersom sensorhonorarene skal settes vesentlig opp, bli så høye at det vil være økonomisk uansvarlig å gjennomføre uten samtidig å foreta innsparinger. For det andre vil økninger i sensorhonorarene i praksis være irreversible fordi det vil være meget vanskelig for fakultetet å sette ned honorarene igjen dersom de nå settes opp. En «tilleggseffekt» ligger også i at framtidige økninger som følge av lønnsoppgjør, vil beregnes fra en høyere sats enn det som nå ligger til grunn. Derfor bør varige økninger i sensorenes honorarer kompenseres for gjennom besparelser som også er varige.

Løsningen styret faller ned på må være slitesterk. Den må kunne fungere nå, men også under den nye studieordningen. Dessuten er det viktig at en eventuell nyordning kan fungere også når eksamen etter hvert går over til å skje med Lovdata tilgjengelig.

De ulike modellene dreier seg alle om økning av sensursatsene for eksamen. En vesentlig økning av honorarene vil som sagt kunne ha store økonomiske konsekvenser, og det vil derfor bli nødvendig å gjøre prioriteringer. Dersom det skulle gjøres økninger av honorarene til alle former for prøvinger – både eksamener (sensur) og obligatoriske kursoppgaver (undervisning/oppgaveretting) – ville det enten bli urealistiske høye totalkostnader eller så små økninger i honorar per besvarelser at økningen knapt vil bli merkbar.

Modell 1: økning av lønnstrinn

Vi kan tenke oss at vi fortsetter å gi sensorene 1 time honorar for hver besvarelse, men at lønnstrinnet økes fra dagens 69 til for eksempel 75. Honorarer per besvarelse vil da øke fra dagens 321,69 kroner til 361,49 kroner per besvarelse. Rent økonomisk sett er en fordel med denne modellen at endringen gir eksterne en økning i honoraret uten at det påvirker våre interne ansatte sin uttelling i undervisningsregnskapet for å gjennomføre sensur. Ulempen med ordningen er at en slik økning i lønnstrinn nesten med nødvendighet må gjennomføres på samme måte for alle eksamener, noe som medfører at selv små økninger i honoraret til hver enkelt sensor vil gi store utgifter for fakultetet.

Modell 2: økning av timetall

En annen mulig modell er at vi beholder dagens lønnstrinn, men justerer opp timetallet som sensorene får i godtgjørelse for hver besvarelse. En fordel med denne modellen er at det åpner for å differensiere honoraret etter hvor omfattende eksamen er, slik at man for eksempel kan gi mer enn 1

time godtgjørelse for eksamener på 6 timer. Fakultetet har i dag 6 timers eksamen på åtte emner (JUS113 Kontraktsrett I, JUS122 Erstatningsrett, JUS123 Forvaltningsrett II, JUS124 Tingsrett, JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter, JUS241 Strafferett, JUS242 Rettergang og JUS243 Allmenn formuerett). I JUS 122 Erstatningsrett og JUS 123 Forvaltningsrett II er der absolutt ordgrense på 4 000 ord, mens det ikke er noen ordgrense i JUS124 Tingsrett og JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter eller på fjerdeårsemnene.

Man kan tenke seg at denne modellen gjennomføres enten for alle eksamener med 6 timer, bare for eksamener med 6 timer uten absolutt ordgrense eller at man innfører differensierte satser avhengig om det er absolutt ordgrense eller ikke. En ulempe med denne modellen er at den medfører et skille i sensurgodtgjørelse mellom ulike emner uten at det nødvendigvis er noe i selve emnet som begrunner dette. Hensikten med å gå over til 6 timer eksamen på enkelte emner har vært å gi studentene mer tid til refleksjon og å skrive besvarelsen ferdig, ikke at oppgaven skulle bli mer omfattende. Det er likevel grunn til å tro at oppgavene i praksis kan ha blitt noe mer omfattende når eksamenstiden har blitt 6 timer og i alle tilfeller kan det godt hende at besvarelsene i praksis har blitt noe større enn de var før. Dersom det skal innføres et skille i sensurgodtgjørelse avhengig av om eksamen er 4 eller 6 timer, kan det derfor argumenteres for at en gjennomføring av modellen bare kan gjøres dersom det i samme runde gjøres en gjennomgang av hvilke emner som skal ha 6 timers eksamen. Det kan også vurderes om 6 timers eksamen må følges av en absolutt ytre ordgrense.

Modell 3: Endre rammebetingelsene for eksamener

En tredje modell kan være å videreføre dagens honorarsatser, men endre rammebetingelsene for eksamen. Det kan for eksempel vurderes om fakultetet skal gå tilbake til det som var fast praksis fra og med 2009 og til og med vårsemesteret 2015, nemlig at man bare har 4-timerseksamener. Med en slik løsning vil det ikke være store forskjeller mellom sensurhonoraret hos oss og for tilsvarende eksamener i Oslo. Innvendingen mot denne modellen er først og fremst at det særlig for de større emnene kan være lite hensiktsmessig å ha bare en 4-timerseksamen. Det kan gjøre det vanskeligere å teste studentene i så komplekse spørsmål som det er meningen at emnet skal utdanne studentene i, og man risikerer at eksamen blir en ren skrivekonkurranse. Det kan også skape en større risiko for at mange studenter leverer besvarelser som delvis er stikkordspregete, noe som også var bakgrunnen for at fakultetet startet med å tillate 6 timers eksamen på enkelte emner.

En variant av denne modellen kan være å innføre øvre ordgrense på alle eksamener som varer i 6 timer. I så fall kunne man argumentere for at honoraret enten ikke trenger å settes opp eller at det kan rekke med en mindre økning. Innvendingen mot denne modellen er at det ikke er gitt at en øvre ordgrense er så lett å sette i alle emner, og at det kanskje særlig mot slutten av studiet er slik at de beste kandidatene ser mange nyanser som det er uheldig om ordgrensen hindrer dem fra å utdype.

Modell 4: Særlig tillegg for gjennomføring av begrunnelse og/eller nivåkontroll

En fjerde modell kan være å gi noen timer i tillegg per kommisjon for gjennomføring av enkelte deler av sensurprosessen. De 21 sensorene har i sitt brev spilt inn at nivåkontrollen hos oss er mer arbeidskrevende enn sensormøtene som man har andre steder. Dessuten har de spilt inn at

gjennomføringen av den muntlige begrunnelsen har blitt mer tidkrevende (muligens på grunn av den blinde klagesensuren som ble innført fra høstsemesteret 2014), fordi stadig flere studenter ber om begrunnelse og at studentene jevnt over krever mer detaljerte begrunnelser enn før. Deler av dette vil være mulig å få redusert gjennom å insistere på for eksempel at studentene bare skal få det minimum av informasjon som trengs for å begrunne sensurvedtaket, men det kan også argumenteres for at hensikten med begrunnelsen går utover det rent forvaltningsrettslige – da først og fremst at begrunnelsen skal bidra til studentenes læring. I alle tilfeller kan vi vurdere at hver sensor får for eksempel to timer ekstra godtgjørelse for å gjennomføre begrunnelsene, og man kunne tenke seg at det gis en tilsvarende godtgjørelse for gjennomføring av nivåkontroll.

En fordel med denne ordningen er at økningen i sensorhonoraret vil være direkte knyttet til forhold ved vår sensurordning som medfører at sensor trolig får en mer omfattende jobb enn i andre sensurordninger.

Modell 5: utrede to-sensurordning

Til sist vil vi nevne at gjeninnføring av to-sensurordning kan være en mulig modell. En slik modell vil være svært kostbar å gjennomføre. Ordningen vil innebære noe i nærheten av en dobling av sensurkostnadene. En slik modell må også ha en form for kvalitets sikring av kommisjonene for også her å kunne sikre et helhetlig nivå. Om en slik modell vil føre til kvalitetsheving av sensuren er uvisst.

Innsparingssiden:

Fakultetsledelsen vil som sagt foreslå at økninger i sensorhonoraret gjøres innenfor et nullsumspill. Et nullsumspill vil få full realitet bare dersom de økte kostnadene til sensur møtes med tilsvarende kostnadsreduksjoner andre steder i budsjettet. I og med at det er snakk om kostnader til eksterne vil den mest adekvate formen for utgiftsreduksjon dermed være å gjøre tiltak som reduserer kostnader til eksterne. Vi vil derfor foreslå at kostnader til eksterne forsøkes redusert først og fremst ved å:

- undersøke om det er mulig å kutte obligatorisk oppgave på ett eller to emner. I dag er der obligatorisk kursoppgave på alle obligatoriske emner unntatt *Ex fac (mappevurdering som inkluderer seminaroppgave)*, *JUS114 Juridisk metode (kort emne der det ikke er tid til slik oppgave)* og *JUS134 Rettshistorie og komparativ rett* og *JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner (begge hjemmeeksamener)*. Ordningen med obligatorisk kursoppgave er kostnadskrevende ettersom det må gis honorar for én times arbeid for hver student. I tillegg må det settes av midler til å utarbeide oppgave og sensorveiledning, og til nivåkontroll (dette gjøres av ansatte). De obligatoriske kursoppgavene er viktige for studentenes læringsprosess. Særlig på 3. og 4. studieår kan dette være den eneste faglige tilbakemeldingen en student får gjennom et helt emne før eksamen.
- undersøke grep knyttet til veiledningene m.v, men dette er ikke tema i notatet her som tar for seg kostnadssiden. Fakultetet kan undersøke om kommentering av obligatorisk oppgave kan gjøres av arbeidsgruppeledere eller tidligere arbeidsgruppeledere som fortsatt er

studenter hos oss. Fakultetet kan da tilby lavere lønnstrinn enn om samme jobb skulle gjøres av eksterne. Dessuten kan det være enklere å styre interne arbeidsgruppetledere. Her må man se på den totale arbeidsbelastningen til arbeidsgruppetlederne og vurdere hva de reelt vil ha kapasitet til ved siden av å selv være fulltidsstudent. Det kan gjøre det noe lettere, på sikt, å rekruttere godt kvalifiserte sensorer til eksamen dersom opplæringen starter tidlig. For noen sensorer vil det nok være lettere å si ja til å sensurere eksamen hvis de samtidig slipper å forplikte seg til å kommentere obligatorisk kursoppgave.

- undersøke mulige kostnadsutt knyttet til kommentering av arbeidsgruppeoppgaver på 3. studieår. Ordningen for kommentering er her slik at det for hver innlevering av obligatorisk arbeidsgruppeoppgave blir gitt kommentarer fra storgruppeleder (oftest intern) og fra en ekstern. Det er da slik at en student på hver virtuelle arbeidsgruppe får kommentarer fra en storgruppeleder og en student får kommentar fra en ekstern. Målet er at hver student skal få kommentert én arbeidsgruppeoppgave i løpet av kurset. De senere årene har en stadig større del av den kommenteringen som skulle gjøres av interne storgruppeledere blitt gjort av eksterne. Disse lønnes i lønnstrinn 59, som er lavere enn for obligatorisk kursoppgave. Hvert år er det tale om 27 arbeidsgruppeinnleveringer og eksterne skal kommentere 30 oppgaver hver gang. Det kan være grunn til å undersøke om deler av disse kostnadene kan kuttes eller om kommenteringen eventuelt kan gjøres av viderekomne studenter (f.eks. tidligere arbeidsgruppetledere).

På denne bakgrunn inviteres fakultetsstyret til å drøfte det herværende notatet.

Forslag til vedtak:

De innkomne synspunktene fra diskusjonen i fakultetsstyret tas med i det videre utredningsarbeidet.

Vedlegg: Det juridiske fakultet sitt svar til sensorene av 20.11.2019

06.12.2019
MAGST/JOSP/CHO

Hans Nikolai Førde med flere

Deres ref

Vår ref

Dato

2019/24964-CHO

20.11.2019

Svar fra Det juridiske fakultet på henvendelse om honorering av eksterne sensorer

Vi viser til e-post av 21.10.2019 med tilhørende brev av 18.10.19 signert av 21 personer som ofte har vært brukt som sensorer ved Det juridiske fakultet her i Bergen, samt hyggelig og konstruktiv telefonsamtale mellom Hans Nikolai Førde og studiedekan Magne Strandberg. I brevet stiller sensorene spørsmål ved en del forhold knyttet til hvordan sensuren gjennomføres ved fakultetet, og sensorene avslutter brevet med at de inntil videre ikke vil ta på seg ytterligere sensuroppdrag fra fakultetet før honoraret for sensuren oppjusteres. Sensorene gir fakultetet en frist til 1. desember med å gi en tilbakemelding om hvilken løsning fakultetet ser for seg.

Vi vil understreke at fakultetet gjennom mange år har hatt et godt samarbeid med eksterne sensorer, og vi håper at samarbeidet vil fungere godt også i fremtiden. Fakultetet er helt avhengig av eksterne sensorer, og vi er selvsagt sterkt interessert i å beholde et sensorkorps som holder høyest mulig nivå. Vi er også jevnt over meget godt fornøyd med jobben våre eksterne sensorer gjør, og vi håper å få en god og løsningsorientert dialog med sensorene slik at vi kan forlenge det gode samarbeidet vi har hatt gjennom alle disse årene.

Fakultetet tar brevet fra sensorene på største alvor. Fakultetet har i løpet av de siste ukene arbeidet med denne henvendelsen for å skaffe et best mulig informasjonsgrunnlag, og har orientert de organene som vil måtte fatte de aktuelle beslutninger. Henvendelsen har derfor vært diskutert mellom fakultetets faglige og administrative ledelse flere ganger, og fakultetsstyret ble orientert om henvendelsen i fakultetsstyremøtet 5. november 2019. I tillegg ble henvendelsen diskutert på nasjonalt dekanatmøte i Oslo fredag 8. november hvor også ledelsen for de andre juridiske fakultetene var til stede.

Vi vil i fortsettelsen forsøke å besvare de spørsmålene og kommentarene som sensorene tar opp. Fakultetet oppfatter brevet slik at det er kravet om økt honorar som må innfris før sensorene tar på seg flere oppdrag, men samtidig tar sensorene også opp en del andre forhold som vi også vil gi våre tilbakemeldinger til.

Obligatorisk kursoppgave

I sitt brev til fakultetet tar sensorene opp flere forhold knyttet til obligatorisk kursoppgave. Vi skal forsøke å svare på de spørsmålene eller kommentarene som sensorene har:

Når det gjelder antallet besvarelser i hver kommisjon, er det slik at dette stort sett tilsvarer antallet besvarelser i en eksamenskommisjon. Dette skyldes at antallet kommisjoner på obligatorisk kursoppgave på vårt fakultet stort sett har tilsvart antall kommisjoner på eksamen, noe som igjen skyldes at det er de samme personene som retter/sensurer begge. Fakultetet har også ønsket å innrette eksamenskommisjonene slik at hver sensor gjennomgår et høyt nok antall oppgaver til at de får en oversikt over hvilket nivå studentene/besvarelsene ligger på, og et lite antall kommisjoner på eksamen gjør også at nivåkontrollen blir enklere å gjennomføre. En virkning av dette har dermed blitt at antall besvarelser i hver kommisjon under obligatorisk kursoppgave har vært noe høyt. Vi har forståelse for at det relativt høye antallet besvarelser i en kommisjon kan medføre utfordringer for sensorene, og fakultetet er innstilt på å forsøke å finne tiltak som kan redusere antallet i hver kommisjon. Vi kommer i fremtiden til å undersøke muligheten for å engasjere enkelte rene oppgaverettere som ikke også er eksamenssensorer, og som i så fall kan ta unna en del av de obligatoriske oppgavene. En slik løsning avhenger av at vi får kompetente personer til å ta slike rene kommenteringsoppgaver, noe det vil ta noe tid å finne ut av.

I brevet fra sensorene blir fakultetet gjort oppmerksom på at noen emneansvarlige har utarbeidet lange sensorveiledninger til obligatorisk kursoppgave, og at det i noen tilfeller også har vært vedlegg som det forventes at oppgaverettere leser. I brevet blir det trukket frem at ikke alt materialet har vært nødvendig for at sensorene skal kunne rette og kommentere besvarelsene, men heller har vært i kategorien «kjekt å vite». Fakultetet vil understreke at utformingen av sensorveiledninger med jevne mellomrom er oppe til diskusjon. Sensorveiledningene har vært diskutert med de emneansvarlige en rekke ganger, og i de diskusjonene kan nok både emneansvarlige og studenter i en del tilfeller ha hatt en felles interesse i at sensorveiledningene inneholder mye og til dels detaljert informasjon. Studentene har også i nasjonale og lokale fora ytret sterke ønsker om at sensorveiledninger og retteveiledninger utformes på en slik måte at de kan nyttiggjøre seg dem i sin læringsprosess. I ganske vid utstrekning har fakultetet også forsøkt å tilrettelegge for at sensorveiledningen kan gi en slik læringseffekt. På den annen side erkjenner vi at omfangsrike og detaljrike sensorveiledninger kan være utfordrende for oppgaveretterne, og det kan godt hende at praksisen på fakultetet i den senere tid har gått for langt i retning av å imøtekomme studentenes ønsker på bekostning av hensynet til oppgaveretternes tidsbruk. Fakultetet vil derfor arbeide videre med å finne en god løsning som balanserer hensynet til sensorenes effektivitet mot hensynet til studentenes læringsutbytte. Vi vil i nær fremtid gå i en dialog med de emneansvarlige om form, innhold og omfang av sensor- og retteveiledninger, og vi mottar gjerne innspill fra sensorene om hvordan sensor- og retteveiledninger kan forbedres med sikte på å finne en slik balanse mellom de ulike hensynene.

Fakultetet vil gjøre oppmerksom på at det i senere tid har vært noen tekniske problemer med oppgavekommenteringen. Fakultetet er klar over at det er utfordringer knyttet til det digitale verktøyet Inspira som vi bruker både til obligatorisk kursoppgave og skole- og hjemmeeksamen. Vi er for tiden i dialog med universitetsledelsen og studieavdelingen sentralt på UiB, som igjen er i dialog med Inspira. Systemet har blitt bedre i løpet av den siste tiden, men det er fortsatt lett å gjøre brukerrofeil som koster både tid og konsentrasjon. Vi vil i løpet av nær fremtid utarbeide informasjonsskriv hvor vi tar sikte på å informere om

hvilken type nettleser man bør bruke med PC og Mac og om andre tekniske grep for å få Inspira til å fungere best mulig.

Skoleeksamen

I brevet fra de 21 sensorene virker det som honoraret for skoleeksamen er det aller viktigste elementet, og som nevnt har vi inntrykk av at sensorene bare vil ta på seg nye sensuroppdrag dersom sensorhonoraret settes opp. Fakultetets utregning av honorar for sensorene har i det alt vesentlige ligget fast over ganske mange år, slik at honoraret bare har øket som en effekt av øket timelønn i det lønnsstrinnet som sensuren settes i. Samtidig har det i løpet av de siste årene skjedd enkelte endringer av eksamensordningen som gjør at det kan stilles spørsmål ved om honoraret bør økes for alle eller noen eksamener:

I løpet av de siste årene har det blitt innført digital skoleeksamen, det vil si at studentene i dag skriver sine besvarelser på PC i stedet for å bruke penn og papir. Etter fakultetets oppfatning har innføringen av digital eksamen i det alt vesentlige forenklet arbeidet for både studentene, sensorene, de emneansvarlige og administrasjonen. Det gjelder både fordi besvarelsene er blitt mer lesbare og fordi forsendelse/mottak/fordeling av besvarelsene er raskere og enklere. Så kan det nok hende at digitaliseringen har gjort at besvarelsene blir noe lengre enn før, men fakultetet er nok likevel av den oppfatning at denne ulempen for sensorene oppveies av fordelene ved å få besvarelsene digitalt.

I løpet av de siste årene har fakultetet åpnet for 6 timers skoleeksamen på flere emner i stedet for 4 timer. Da fakultetet åpnet for 6 timers skoleeksamen var det en forutsetning at oppgavene ikke skulle bli mer omfattende enn for en 4 timers eksamen og at heller ikke studentenes besvarelser skulle bli mer omfattende. Formålet med utvidelsen var at studentene skulle få mer tid til refleksjon og analyse i arbeidet med besvarelsen, noe som skulle redusere antall besvarelser hvor studenter på grunn av tidspress for eksempel svarte meget godt på store deler av oppgaven og bare stikkordsmessig på andre deler av oppgaven. Vår ambisjon med utvidelsen var både å redusere fordelene som skriver raskt ville ha av dette og å gjøre det enklere å bestemme karakter på besvarelsen i sensuren fordi man ville redusere antallet "halvferdige" besvarelser.

I samsvar med dette har det vært viktig for fakultetet å understreke overfor de som lager eksamensoppgavene at økningen til 6 timers eksamen ikke skal resultere i større oppgaver enn det som har vært gitt før. Omfanget av oppgaven er et sentralt punkt som vurderes under oppgaveutvalgsmøtene, hvor også studentrepresentanter deltar, og hvor eksamensoppgaven blir godkjent. I tillegg har det blitt innført ordgrenser på noen av disse eksamenene for at hensynet til refleksjon og analyse skulle ivaretas og for å hindre at besvarelsene ble for lange. Fakultetet har likevel full forståelse for at sensorene spiller inn omfanget på besvarelsene og vi vil på ingen måte utelukke at besvarelsene i praksis har øket i omfang som følge av omleggingen til 6 timers eksamen. Vi vil derfor gå i dialog med de emneansvarlige for å vurdere om det er ytterligere justeringer som kan gjøres for å hindre at oppgavene og besvarelsene blir for omfangsrike.

I brevet nevner sensorene også at trefftiden for å gi begrunnelse for karakteren har blitt mer utfordrende de senere årene fordi flere studenter benytter seg av retten til å be om begrunnelse. Fakultetet må her først få understreke at det i og for seg er positivt og ønskelig at studentene benytter seg av muligheten til å få begrunnelse for sensurvedtaket. Vi er samtidig enige med sensorene i at dette kan bli utfordrende dersom veldig mange ber om begrunnelse. Vi er derfor innstilt på å vurdere formen, innholdet og omfanget av begrunnelsene slik at dette kan bli lettere å håndtere for sensorene. Vi vil ta inn i våre

administrative rutiner ved publisering av sensur, at vi oppfordrer studentene til å lese sensorveiledningen før de kontakter sensor for begrunnelse. I tillegg vil vi trekke frem at det etter universitets- og høyskoleloven er opp til institusjonene å vurdere om begrunnelse gis muntlig eller skriftlig. Det kan hende at skriftlig begrunnelse vil kunne være mer arbeidsbesparende for sensorene dersom det er slik at veldig mange studenter benytter seg av retten til å be om begrunnelse. Sensorene vil normalt skrive merknader til besvarelsene under sensurarbeidet. Hvis man digitalt kan gjøre deler av disse, sammen med punkter fra sensorveiledningen, tilgjengelig for studentene som begrunnelser vil dette muligens kunne lette arbeidet ved at man ikke trenger å gjøre det samme arbeidet flere ganger. Vi er i dialog med Inspira og UiB sentralt om å kunne ta i bruk en digital løsning for dette.

I sitt brev trekker sensorene også frem at sensurarbeid er bedre honorert ved de andre fakultetene enn hos oss. Fakultetsledelsen i Bergen tok som nevnt initiativ til å diskutere dette med ledelsene ved de to andre juridiske fakultetene på nasjonalt dekanmøte. Det er riktig at det er noen forskjeller i honorarene som tilbys til sensorer i Bergen sammenlignet med sensorene i Oslo, men så vidt vi har klart å bringe på det rene er det helst for 6 timers skoleeksamen at honoraret er vesentlig lavere i Bergen enn i Oslo. Vi ser derfor på muligheten for å oppjustere honoraret for slike eksamener i Bergen, og vi er positive til å få til en slik økning. Vi har derfor satt i gang en prosess hvor vi vurderer ulike modeller for å øke sensorhonorarene, og i den prosessen ser vi også etter ulike måter å finne inntjening for en økt kostnad til sensur. I praksis vil dette lett medføre at undervisningstilbudet må reduseres eller forenkles ett eller flere steder på studiet, og vi ber om forståelse for at dette er prosesser som vil bli noe tidkrevende.

Vi vil for øvrig nevne at studieordningene ved de tre juridiske fakultetene er ulike. Eksamenene har ulikt omfang og innhold og sensurordningene er også ulike. Dermed er det ikke helt enkelt å sammenlikne dem. De tre juridiske fakultetene vil i nær fremtid inngå et tettere utdanningskvalitetssamarbeid enn tidligere, og sensur- og oppgaveretting er noe vi vil bringe inn i dette.

Avslutning

Fakultetet vil understreke at vi er positivt innstilt til å komme sensorene i møte med hensyn til både honorar og andre forhold som trekkes fram i brevet. Vi vil i nær fremtid forsøke å redusere de utfordringene sensorene har påpekt ved omfanget av kommisjoner på obligatorisk kursoppgave, sensorveiledninger til obligatorisk oppgave og begrunnelse for sensur etter eksamen.

Fakultetet er som sagt også positivt innstilt til å justere opp honoraret for sensuroppdrag. På kort sikt er det likevel slik at vi har et begrenset økonomisk handlingsrom, men vi tar det påbegynte utredningsarbeidet nevnt ovenfor inn i arbeidet med budsjettet for 2020 og det vil fremmes en egen sak om sensorhonorar til fakultetsstyremøtet i desember. En oppjustering av satsene for sensur må behandles som en del fakultetets samlede budsjett, og det høye antallet obligatoriske oppgaver og eksamener ved fakultetet medfører at markerte økninger av honoraret skaper store budsjettmessige konsekvenser dersom det skal gjennomføres for alle eksamener og obligatoriske oppgaver. Vi ber derfor om forståelse for at vi må ha noe tid før vi kan gi et konkret forslag til løsning.

Som dere sikkert kjenner til, er fakultetet inne i en prosess der vi skal foreta en større omlegging av jusutdanningen. Rammene for den nye studieordningen er allerede vedtatt, og

ordningen vil gi noen færre emner på de 3 første studieårene enn tilfellet er i dag. Dermed vil det også bli færre eksamener, noe som vil gi oss et større handlingsrom for å vurdere honorarsatsene for sensur. Fakultetsstyret har uttalt at oppstart av ny studieordning vil bli fra høsten 2021.

Avslutningsvis vil vi få si at vi gjerne går i ytterligere dialog med en eller flere av dere for å finne en god, felles løsning på kortere og lengre sikt. Studiedekan Magne Strandberg går gjerne inn i en slik dialog og setter gjerne av tid for å finne løsninger slik at vårt gode samarbeid kan videreføres.

Vennlig hilsen

Magne Strandberg
visedekan for undervisning

Christine Stoltz Olsvik
assisterende fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 91/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

IMPLEMENTERING AV NY STUDIEORDNING

---

1. Bakgrunn

I sak 69/19 i møtet 17.09.2019 fikk fakultetsstyret seg forelagt en orienteringssak om tidspunkt for implementering av ny studieordning. I denne saken ble det argumentert for at oppstart av 1. studieår på ny studieordning først kan skje fra høstsemesteret 2021. Fakultetsstyret stilte seg bak dette forslaget. I møtet fattet fakultetsstyret følgende vedtak i saken:

Styret tar saken til orientering og ber seg forelagt en vedtakssak med fremdriftsplan.

Denne saken er en oppfølging av dette vedtaket.

I det følgende redegjøres det for de hovedhensyn som begrunner forslaget om oppstart fra høstsemesteret 2021 samt at det foreslås en fremdriftsplan. Dette baserer seg på en helhetlig gjennomgang av det samlede arbeidet som må gjøres før oppstart, sammenholdt med en gjennomgang av pågående forpliktelser og prosesser og av tilgjengelige personalressurser i perioden.

2. Pågående og planlagt studiekvalitetsarbeid

Det er flere arbeidsgrupper nedsatt av fakultetsstyret som skal levere rapporter som vil inngå i det videre utviklingsarbeidet for ny studieordning:

- Arbeidsgruppe om lærings- og prøvingsformer
- Arbeidsgruppe for praksis i rettsstudiet

I utredningsarbeidet hittil er det først og fremst 1.-4. studieår som har vært i fokus, og da mest på 1.-3. studieår. Det må etter hvert settes ned en arbeidsgruppe som kan se nærmere på 5. studieår. Dette slik at man får en samlet ressursoversikt.

Samtidig som fakultetet skal fortsette arbeidet med å utvikle detaljene i den nye studieordningen pågår det flere prosesser knyttet til studiekvalitetshevede prosjekter som vil gagne både ny studieordning og 2003-ordningen. Dette gjelder blant annet:

- Fortsatt testing av Lovdata på eksamen våren 2020 og fullskala-implementering fra høstsemesteret 2020.
- Gjennomgang av flere sider ved oppgaverettere og sensorers arbeidsforhold
- Partnerskap i Det juridiske fakultet ved UiO sitt CELL-prosjekt (Centre on Experiential Legal Learning)

- Deltakelse i Det juridiske fakultet ved UiO sitt språkprosjekt finansiert av Kommunaldepartementet som blant annet inkluderer en post.doc.-stilling for UiB
- Videreutvikling av vårt tidligere innvilgede eksternfinansierte prosjekt Bedre språk bedre jurister med en ny søknad til DIKU våren 2020
- Medvirkning i pågående og kommende tiltak og prosjekter ved UiB, for eksempel, meritteringsordning for undervisere, læringsdesign, handlingsplan for etter- og videreutdanning og emneplanlegging på nett (EpN).

3. Personalressurser

Vårsemesteret 2020 har fakultetet et høyt antall faste vitenskapelige ansatte i permisjon og forskningstermin (inkludert nøkkelpersoner på 1. studieår i ny studieordning), noe som påvirker den samlede utviklingskapasiteten i en kritisk fase av arbeidet. Det pågår også flere prosesser på forskningssiden som har betydning for tilgjengelig kapasitet, dette gjelder spesielt Norges Forskningsråd sin evaluering av rettsvitenskapelig forskning i 2020.

Fakultetsadministrasjonen ved studieseksjonen er først og fremst dimensjonert for å håndtere løpende drift samtidig med en begrenset mengde utviklingsprosjekter til enhver tid. Det medfører at det er begrensede administrative ressurser tilgjengelig for å støtte opp om utviklingsprosessene knyttet til ny studieordning. I 2020 vil noen nøkkelpersoner ved fakultetet være ut i permisjon og én går av med alderspensjon. Rekruttering av nye medarbeidere med de nødvendige kvalifikasjonene vil kreve ressurser.

UiB sentralt har flere pågående prosjekter der det forventes deltakelse fra fakultetene i styringsgrupper og prosjektgrupper samt at det forventes at fakultetene har kapasitet til å kunne stå for endelig implementering av endrede prosesser, rutiner og oppgaver. Dette inkluderer blant annet 13 prosjekter og prosesser innen studiekvalitet og studieadministrasjon.

4. Forslag til fremdriftsplan

Den foreslåtte fremdriftsplanen er ikke komplett, men tar for seg hovedlinjene i hva som må gjøres og vedtas når for at det skal være mulig med studiestart på nytt 1. studieår høstsemesteret 2021.

Vårsemesteret 2020:

- Utvikle detaljerte emnebeskrivelser
- Utvikle forslag til overgangsordninger for studenter på 2003-studieordningen som ikke følger normert progresjon etter at 2021-ordningen har startet opp
- Kostnadsberegne modellen inkludert overgangsordning
- Avholde et arbeidsseminar for de emneansvarlige for de nye emnene på 1.-4. studieår

Høstsemesteret 2020:

- Vedta endelige emnebeskrivelser (senest oktober)
- Vedta overgangsordninger
- Ferdigstille kommunikasjonsplan overfor studentene, framtidige søkere, våre samarbeidspartnere (andre institusjoner, oppgaverettere, sensorer m.m.) og også offentligheten/publikum.

- Utvikle undervisningsmateriale
- Bygge opp nytt studieprogram og nye komplette emner i Felles Studentsystem med tilhørende databaser

Vårsemesteret 2021:

- Iverksette tiltakene i kommunikasjonsplanen
- Rekruttere studenter
- Oppdatere reglementer med tanke på iverksettelse fra høst 2021
- Utvikle undervisningsmateriale
- Konkret timeplanlegge det nye studieåret
- Bygge de nye emnene opp i Mitt UiB
- Utvikle nytt opplæringsprogram for arbeidsgruppeledere og nytt materiale til dem
- Rekruttere arbeidsgruppeledere til ny ordning på 1. studieår og 2003-ordningen på 2. studieår

Studieåret 2021/2022:

- Oppstart ny studieordning på 1. studieår
- Evaluere det nye 1. studieåret
- Konkret klargjøre til oppstart av nytt 2. studieår

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Det videre arbeidet med utvikling av ny studieordning organiseres slik at implementering kan skje i henhold til følgende plan:

- Oppstart av første studieår på ny studieordning på 5-årig masterprogram i rettsvitenskap vil skje fra og med høstsemesteret 2021.
- Oppstart av andre studieår på ny studieordning på 5-årig masterprogram i rettsvitenskap vil skje fra og med høstsemesteret 2022.
- Oppstart av tredje studieår på ny studieordning på 5-årig masterprogram i rettsvitenskap vil skje fra og med høstsemesteret 2023.
- Oppstart av fjerde og femte studieår på ny studieordning på 5-årig masterprogram i rettsvitenskap og oppstart av første studieår på ny studieordning på 2-årig masterprogram i rettsvitenskap vil skje fra og med høstsemesteret 2024.

Fakultetsstyret må få seg forelagt følgende saker til vedtak senest innen oktober 2020:

- Endelige emnebeskrivelser, sammenholdt med semester/studieårsbeskrivelser som sier noe om ressursdisponering og faglig og metodisk sammenheng og progresjon mellom emner og studieår.
- Forslag til overgangsordninger for studenter på studieordningen av 2003 som ikke følger normert progresjon.

Oppdatert studieprograminformasjon og oppdaterte rekrutteringstekster må senest publiseres i desember 2020.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg: Fakultetsstyresak 69/19

08.12.2019
CHO

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 69/19
Møtedato: 2019
Journalnummer: 2019/1541

TIDSPUNKT FOR OPPSTART AV NY STUDIEORDNING

Fakultetsstyret har behandlet den forestående studiereformen ved flere anledninger:

- 4/18 den 6. februar 2018 – «Reform av studieordningen?» Drøftingssak.ⁱ
- 39/18 den 19. juni 2018 – «Rammene for revidert studieordning – særlig om metodeundervisningen og prosessen frem mot et rammevedtak.» Vedtakssak.ⁱⁱ
- 53/18 den 11. september 2018 – «Rammevedtak og føringer for det videre arbeidet» Vedtakssak.ⁱⁱⁱ
- 14/19 den 12. mars 2019 – «Orientering om studiereformrapporten»^{iv}
- 26/19 den 30. april 2019 – «Studiereform (vedtakssak)»^v
- 27/19 den 30. april 2019 – «Arbeidsgruppe om lærings- og prøvingsformer»^{vi}
- 46/19 den 4. juni 2019 – «Arbeidsgruppe om læringsmål»^{vii}

Fortsatt gjenstår en hel del, både formelt og materielt, før en ny studieordning er klar til implementering.

Det er av betydning å få fastsatt tidspunktet for iverksettelse, ikke minst for å disponere fakultetets faglige, administrative og materielle ressurser på en optimal måte, men også av hensyn til studentene, framtidige søkere, våre samarbeidspartnere og også offentligheten/publikum.

Fakultetets faglige og administrative ledelse har kommet til at iverksettelsestidspunktet bør settes til H21. Studentene som tas opp på første studieåret dette året vil da være de første som fases inn på den nye studieordningen, mens de studentene som var tatt opp året før fullfører på dagens studieordning. I det følgende skal det redegjøres for de hensyn som begrunner forslaget. Hensynene utgjør også en grov skisse over de oppgavene som gjenstår i prosessen fram til iverksettelse og er disponert i fire hovedpunkter:

1. Hva må være på plass før ny studieordning kan implementeres

I og med at den nye studieordningen skal iverksettes for ett studieår ad gangen, kan det tilsynelatende fremstå slik at bare det første studieåret trenger å være klargjort – innholdsmessig, pedagogisk og administrativt – før studieordningen kan settes i verk. Tilsynelatende kan fakultetet med en slik implementering konsentrere seg om å få ferdig det første studieåret før implementeringen av dette studieåret, utarbeide det andre studieåret mens studentene på den nye studieordningen holder på med første studieår og så videre.

Imidlertid taler gode grunner for at det aller meste av den nye studieordningen, i hvert fall de tre første studieårene, bør være klart allerede før implementeringen starter. Den viktigste grunnen til dette er hensynet til å gi tilstrekkelig informasjon til potensielle søkere til den nye studieordningen: For potensielle søkere er det av avgjørende betydning at de kan se et komplett studium, med komplette emnebeskrivelser, i det programmet de vurderer å søke seg til. De starter allerede ved nyttår før våren de skal søke med å orientere seg i studietilbudet på de enkelte fakultetenes nettsider. Vi må ha et helt ferdig, publisert program på det tidspunktet, med alle emnene publisert. I praksis betyr dette at i hvert fall de aller fleste trekkene – innholdsmessige, pedagogiske og administrative – ved alle obligatoriske emner bør være planlagt og vedtatt senest i oktober året før iverksettelse.

I dette hensynet til å gi tilstrekkelig informasjon til potensielle søkere er det viktig å få frem at søkere trolig vil sammenligne studietilbudet vårt med studietilbudet i Oslo og Tromsø. Dersom informasjonen fra oss er betydelig mindre fullstendig enn de komplette studieprogrammene som blir presentert av våre konkurrenter, er der en risiko for at vi kommer noe dårligere ut i konkurransen.

Hvis vi taper i denne konkurransen, risikerer vi å måtte redusere poengkrav ved opptak. Poengkrav i tidligere opptak er avgjørende for de studentene som kan velge mellom flere studiesteder, og vi ønsker ikke å tape noen av disse søkerne. Redusert poengkrav ett år, vil lett kunne føre til ytterligere reduksjon neste år, og derpå en selvforsterkende effekt som det kan bli vanskelig å stoppe eller snu.

Potensielle søkere er også opptatt av utvekslingsmuligheter. Når det i ny studieordning ikke bare er mulig å dra på utveksling på 3. studieår, men det er ønsket at studentene reiser ut dette året, må disse mulighetene være så konkrete som mulig så tidlig som mulig for at studentene vil tørre å legge dem inn i sine planer. Flytting fra masternivå til bachelornivå vil også kreve en viss tilpasning/reforhandling av avtalene vi har med partnerinstitusjoner.

Også for eksisterende studenter, altså studenter tatt opp før den nye studieordningen settes i verk, er det av vesentlig betydning å få avklart hvordan innretningen blir – formelt og faglig – for dem som ikke følger normert progresjon, men i stedet blir avhengig av undervisning og eksamen i «gammel ordning» etter at den ikke lenger tilbys. Også dette tilsier at så vel alle emnebeskrivelser, som en ferdig utformet overgangsordning gjennom hele studiet, må være på plass før oppstart. Ideelt bør overgangsordningen i sin helhet høres blant studentene før den vedtas. Det samme gjelder godskrivingsregler.

2. Faglig og pedagogisk optimalisering av studieordningens innhold

Ved å implementere studieordningen fra og med H21 vil det legges bedre til rette for å lage en studieordning som innholdsmessig og pedagogisk er godt gjennomarbeidet før den settes i verk. Den nye studieordningen inneholder enkelte helt nye emner eller i hvert fall deler av emner og ikke minst er der ganske mange emner som nå kommer i en annen rekkefølge enn på dagens studieordning. På enkelte studieår, særlig det aller første, er det også lagt opp til at emner skal gå parallelt. Alt dette medfører at der er behov for tid til å samordne emner i best mulig grad og for å få en situasjon hvor emnene på første studieår kan overskue hva studentene vil lære senere på studiet før det første studieåret planlegges og settes i verk.

Også de mer pedagogiske sidene ved reformene kan med fordel gis mer tid, slik at det utarbeides en samlet og helhetlig plan for mest mulig av studieordningen før den settes i verk. For eksempel er det

ønskelig å ha mer varierte prøvingsformer og å teste ut enkelte andre læringsformer enn de som anvendes i dagens studieordning. Det er også ønskelig å vurdere om det skal videreføres like mange obligatoriske innlevering som vi har i dag, og å få en sterkere grad av faglig progresjon mellom de enkelte studieårene. Ansvar for å gi en slik helhetlig plan er lagt til Arbeidsutvalget for lærings- og prøvingsformer, jf. fakultetsstyrets vedtak 27/19, og mandatet til dette utvalget er så vidtrekkende at det vil ta noe mer tid å gjennomføre enn det som har vært planlagt.

3. Samlet ressursdisponering

Implementeringen av den nye studieordningen forutsetter at fakultetet har en noenlunde treffsikker oversikt over de samlede kostnadene ved studieordningen før de enkelte studieårene settes i gang. Dette er viktig for å sørge for å sikre at de samlede kostnadene ved hele studieordningen faktisk ligger innenfor fakultetets økonomiske handlingsrom, og det er dessuten viktig for å sikre at de tilgjengelige økonomiske ressursene fordeles noenlunde rettferdig mellom de ulike studieårene. Dersom det første studieåret iverksettes før fakultetet har skaffet seg en slik oversikt over samlede kostnader, er der en risiko for at opplegget ikke blir bærekraftig og derfor justeres eller endres etter temmelig kort tid.

Et nærliggende utgangspunkt for ressursbruken er å finne i de ressursene som faktisk anvendes på dagens studieordning, slik også mandatet til Arbeidsutvalget for lærings- og prøvingsformer forutsetter. Men ressursbruken ved dagens studieordning er ikke et fullgodt utgangspunkt fordi det på ny studieordning nødvendigvis vil gå med noen flere ressurser til de nye valgfrie emnene på 3. studieår samtidig som der vil komme noen besparelser gjennom overgangen til bestått/ikke-bestått på deler av første studieår. Dette medfører at det nødvendigvis vil oppstå spørsmål om «overføring» av tilgjengelige ressurser mellom studieårene, og dersom slike overføringen skal gjennomføres bør det helst gjøres med bakgrunn i en helhetlig oversikt over samlet, planlagt ressursbruk på den nye studieordningen. Og en slik kostnadsberegning er ikke lett å gjennomføre før det faglige og pedagogiske opplegget på de enkelte emnene er noenlunde klare.

Dessuten er det viktig at de modellene som velges er gjennomtenkte også når det kommer til administrative kostnader. Det er klart å foretrekke at de modellene som velges følger institusjonens hovedregler slik at etablerte automatiserte funksjoner kan benyttes også i den nye studieordningen. Administrasjonen er dimensjonert for hovedsakelig å håndtere fullautomatiserte prosesser – enhver manuell tilpasning vil representere press og vil legge beslag på isolert sett unødvendige ressurser. Det vil bli lettere å unngå dette dersom man tar seg tid til å planlegge og gjennomtenke studieordningen i høy grad av detalj før den settes i verk.

- 3.1. I planleggingen av den nye studieordningen er det også viktig å understreke at fakultetets administrative ressurser er begrensede, og at store administrative ressurser vil være nødvendig å stille til disposisjon for implementeringen av den nye studieordningen. Selv om den nye studieordningen ikke innebærer veldig store endringer av studiets innhold, vil det likevel kreve mye administrative ressurser å sette i ordningen i verk. Det er spesielt viktig å tenke gjennom den administrative ressursbruken når man skal utpensle en overgangsordning. Mye administrative ressurser (og også noen faglige) kan bli brukt på en uhensiktsmessig måte dersom denne ordningen ikke er tilstrekkelig gjennomtenkt.

4. Kommunikasjon overfor samarbeidspartnere

En mulig strategi for det videre arbeidet med å få implementert den nye studieordningen, kunne være å ta sikte på iverksettelse allerede fra høsten 2020 og så eventuelt ombestemme senere dersom en slik tidsramme skulle vise seg å sprekke. Fakultetsledelsen vil imidlertid ikke gå inn for en slik strategi. Det skyldes ikke bare at man risikerer å kaste bort administrative ressurser på en slik dobbeltplanlegging, men at flere eksterne samarbeidspartnere bør gis et mer tidlig og forpliktende svar om når den nye studieordningen skal tre i kraft. Dette gjelder overfor våre samarbeidspartnere i Stavanger, Kristiansand og Lillehammer, men ikke minst gjelder det overfor Humanistisk fakultet og Institutt for filosofi og førstesemesterstudier ettersom de har ansvaret for å gjennomføre ex.phil. Ettersom ex.phil på vår nye studieordning er flyttet til andre semester andre studieår, må FoF så tidlig som mulig få beskjed om det skal avholdes undervisning i ex.phil. hos oss høsten 2020.

5. Muligheten for forskuttert ikrafttredelser av deler av den nye studieordningen

En åpenbar innvending mot å starte implementeringen av den nye studieordningen først høsten 2021, er at det da vil gå ganske lang tid før enkelte av nyvinningene i den nye ordningen faktisk settes ut i livet. Faglig sett er denne innvendingen tungtveiende, men fakultetsledelsen vil her peke på to forhold: For det første har vi en studieordning per i dag som holder et høyt faglig nivå. Selv om den nye studieordningen på vesentlige punkter innebærer forbedringer, er ikke forskjellen mellom ordningene større innholdsmessig sett enn at også den nåværende studieordningen må sies å være et godt alternativ.

For det andre vil det være mulig – og ønskelig – å gi en forskuttert iverksettelse av vesentlige deler av de endringene som er foreslått i den nye studieordningen. For eksempel kan man vurdere å gjennomføre en sammenslåing av kontraktsrett II og pengekravsrett som en mindre revisjon av dagens studieordning, og det samme vil gjelde for andre endringer av pedagogisk eller faglig art som måtte være ønskelig for disse emnene. Den foreslåtte innføringen av bestått/ikke-bestått på flere emner på første studieår er også eksempler på dette. Alle endringer som måtte ønskes på 4. studieår, for eksempel av lærings- og prøvingsformer, vil også kunne gjennomføres allerede på dagens studieordning.

Alle ønskede endringer av 5. studieår vil også kunne iverksettes straks dette er tilstrekkelig utredet og vedtatt. Dette studieåret har ikke vært omfattet av de vedtakene om ny studieordning som til nå har vært fattet av fakultetsstyret, og det faller også utenfor mandatet til det sittende arbeidsutvalget for lærings- og prøvingsformer. Det vil dermed måtte nedsette et eget utvalg med 5. studieår som sitt mandat, og dette viktige arbeidet vil kunne settes tidligere i gang dersom iverksettelsen av den nye studieordningen settes til høsten 2021.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

05.09.2019
MAGST/CHO/JOSP

ⁱ Styrets uttalelse:

Styret tok notatet til etterretning og diskusjonen kan oppsummeres i følgende punkter:

- Styret oppfatter at det er stor grad av enighet om svakhetene med dagens ordning og et god grunnlag for å gå videre med arbeidet med ny ordning.
- Styret ser positivt på at man utreder større emner og færre eksamener. Studentrepresentantene opplevde at studentene var skeptiske til større emner. Styret ber om at man ser nærmere på modeller som er forskjellige på de ulike studieårene.
- Metodeemnene: En må både se nærmere på innholdet av metodeemnene og plasseringen i studieordningen. Styret ønsker en egen prosess knyttet til dette.
- Når det gjelder utveksling og valgfrihet ser styret positivt på at det utredes nærmere.
- Styret ser for seg at en ny studieordning i større grad enn i dag tar opp digitale utfordringer, men ser ikke for seg et eget obligatorisk emne i immateriell rett eller lignende.
- Styret ser for seg en ordning hvor kursansvaret er delt mellom faglærere.
- Styret ser positivt på et større innslag av praksis i løpet av studiet, og vil at dette skal utredes.
- IDU har gitt innspill om bruk av økonomiske og administrative ressurser i implementeringen av ny studieordning. Dette skal tas hensyn til.

ⁱⁱ Styrevedtak:

1. *Fakultetsstyret ber dekan og fakultetsdirektør fremmer et forslag til et rammevedtak for revisjon av studieprogrammet på styremøtet i september.*
2. *Fakultetsstyret oppfordrer de av fakultetets vitenskapelig ansatte med interesse for utviklingen av et Metode III-emne på 10 studiepoeng om å utarbeide konkrete forslag til innretning og innhold til et kurs på masternivå.*
3. *Fakultetsstyret ønsker utredning av økt valgfrihet som del av rammevedtaket i september.*

ⁱⁱⁱ Revisjon av studieordningen – rammevedtak og føringer for det videre arbeidet

1. *Den fremlagte rammen for en revidert studieordning vedtas.*
2. *Følgende personer oppnevnes til en arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til fagsammensetningen på 1. til 3. studieår:*
  - *Halvard Haukeland Fredriksen (leder)*
  - *Erling Johannes Husabø*
  - *Hilde Hauge*
  - *Johanne Spjelkavik*
  - *Henrik Skar*
  - *Sausan Mustafa Hussein*
  - *Marianne Hauger (sekretær)*
3. *Arbeidsgruppen får følgende mandat:*
  - *Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til hvordan studiepoengene avsatt til rettsdogmatiske emner på 1. til 3. studieår i fakultetsstyrets rammevedtak i sak S-53/2018 best kan utnyttes.*
  - *Jusstudiet skal også i fremtiden være en profesjonsutdanning som utdanner generalister som i ettertid kan spesialisere seg innen de forskjelligste rettsområder. Dette fordrer at studentene i løpet av studiet tilegner seg solide*

---

kunnskaper i juridiske basisemner som statsrett, kontraktsrett, erstatningsrett, tingsrett, forvaltningsrett, strafferett, prosessrett og formuerett. Det innebærer også at studentene må tilegne seg solide kunnskaper om internasjonaliseringen av norsk rett.

- Arbeidsgruppen må forholde seg til de valg fakultetsstyret har truffet knyttet til omfang, innhold og plassering av ulike perspektivemner, valgfrihet, utvekslingsmuligheter mv. Arbeidsgruppen kan likevel, dersom den mener det er klart fordelaktig av hensyn til den overordnede sammensetningen av de tre første studieårene, foreslå alternative plasseringer av Metode II og/eller EXPHIL-JUS (f.eks. slik at Metode II først kommer på første semester på 2. studieår, eller at EXPHIL-JUS flyttes dit).
- Arbeidsgruppen skal utarbeide to alternative forslag – ett hvor det ene valgemnet på 2. semester på 3. studieår settes av til et begrenset antall rettsdogmatiske emner som studentene må velge blant («semi-obligatoriske emner») og ett hvor det ikke legges slike føringer på studentenes valgfrihet på dette punkt. I begge tilfeller står for øvrig arbeidsgruppen fritt til å foreslå innslag av valgfrihet (også tidligere i studieløpet, f.eks. slik at studentene får velge mellom et begrenset antall rettsdogmatiske emner som undervises parallelt på høstsemesteret på 2. eller 3. studieår.
- Det er ønskelig med færre og større emner, og dermed alt i alt et lavere antall eksamener, enn på dagens studieordning, men likevel slik at det tas hensyn til studentenes ønske om mindre (og dermed flere) moduler på 1. studieår enn senere på studiet.
- Alle rettsdogmatiske emner på studieprogrammet skal bidra til at studentene oppnår de overordnede læringsmålene for jusstudiet.
- Rettsdogmatiske emner med særskilt ansvar for ulike metodiske utfordringer skal identifiseres og plasseres inn i studieprogrammet på en måte som legger til rette for et helhetlig metodisk opplegg, i samspill både med de andre rettsdogmatiske emnene og de ulike perspektivemnene som følger av fakultetsstyrets rammevedtak for revidert studieordning. Det følger av dette at arbeidsgruppen må kunne utarbeide forslag som forutsetter at visse metodespørsmål dekkes av nærmere angitte perspektivemner (med Metode II og Rettshistorie og komparativ rett som to nærliggende eksempler), eller av emnene på 4. studieår. Det er imidlertid viktig at slike forutsetninger knyttet til andre deler av studieordningen løftes frem av arbeidsgruppen, slik at både fakultetsstyret og fakultetet som helhet er oppmerksomme på dem.
- Arbeidsgruppen må ha en begrunnet oppfatning av hvilke emner som passer tidlig på studiet, og hvilke som bør plasseres senere. For emner som foreslås videreført omtrent som i dag, bør det likevel ikke foreslås større endringer i plassering og størrelse med mindre dette leder til klare forbedringer av studieprogrammet som helhet.
- Selv om emnesammensetningen på 4. studieår ligger fast, kan arbeidsgruppen utarbeide forslag som forutsetter at nærmere angitt læringsmål som i dag dekkes av emner på 1. til 3. studieår, og som arbeidsgruppen mener må dekkes også av en revidert studieordning, overføres til emner på 4. studieår. Et nærliggende eksempel er menneskerettighetenes føringer for nasjonal prosessrett, som i dag

---

dekkes av JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter, men som nok passer vel så bra inn i rettergangsemnet på 4. studieår.

- Arbeidsgruppen bes fremme forslag om hvordan rettslige spørsmål knyttet til den teknologiske utviklingen kan trekkes inn i aktuelle emner.
- Arbeidsgruppen må legge til rette for en prosess hvor alle berørte vitenskapelig og administrativt ansatte får anledning til å komme til orde. Det er særlig viktig at dagens emneansvarlige for de av emnene på 1. til 3. studieår som vil bli berørt av arbeidsgruppens forslag, involveres tidlig i prosessen og holdes informert om gruppens arbeid.
- Arbeidsgruppen bes utrede hvordan etiske aspekter knyttet til juridisk argumentasjon og juristers profesjonsutøvelse kan integreres på egnede steder gjennom hele studieløpet. Arbeidsgruppen bes vurdere om studentene bør få en innføring i profesjonsetikk for jurister allerede på Metode I (ex.fac.). Styret vil senere se på etikkundervisningens plass på 5. studieår.
- Arbeidsgruppens mandat omfatter ikke 5. studieår. Styret vil senere se på alternative varianter av Metode III (herunder eventuell «blokkundervisning»), spørsmålet om obligatoriske elementer på 5. studieår for å bidra til at studentene befinner seg på campus og spørsmål knyttet til hvilke krav som skal stilles for rett til utveksling på 5. studieår.
- Det er ønskelig at arbeidsgruppens forslag foreligger senest i medio februar 2019.

iv

Saksforelegg fulgte vedlagt

Studentrepresentantene ønsker følgende punkter utredet før en eventuell vedtakelse av studiereformen:

- Hvordan Fakultetet planlegger å motvirke karakterpress i fagene med 28 studiepoeng (Rettsstaten og Obligasjonsrett). Bekymringen for arbeidsbelastningen disse fagene representerer gjelder - men er ikke begrenset til - vurderingsformene i faget.
- Praksis som et valgemenne på tredje studieår, andre semester. Primært ønsker vi en utredning av om fakultetet selv kan tilby praksisplasser nok til å fylle et valgemenne. Subsidiært ønsker vi en utredning av en mellomordning der det er mulig å få godskrevet et opphold som er anskaffet selv.
- Om erstatningsrett og tings- og immaterielle rettigheter har for stor arbeidsbelastning contra studiepoeng, og om det er mulig å kutte så mange studiepoeng som er foreslått og samtidig utdanne jurister med et faglig forsvarlig minstenivå i disse fagene.
- Om Arve- og familierett kan plasseres før Avtalerett, og om dette vil skape en bedre sammenheng mellom fagenes studiepoeng og undervisningsuker, samt imøtekomme studentenes ønske om lovtolkningstrening i det første materielle faget.

Vedtak:

Styret tar saken og innspillene til orientering og ser frem til vedtakssak i neste styremøte i april.

v

Dekan og fakultetsdirektør fremmet følgende reviderte innstilling til vedtak:

Fagsammensetningen på 1. til 3. studieår skal være som følger (fagene kommer i den rekkefølge undervisning og prøving skal være, med mindre annet er angitt):

1. Første studieår:

- *Juridisk forprøve (Ex. fac./Metode I) 10 studiepoeng*
- *Familie- og arverett 9 studiepoeng*
- *Avtalerett 9 studiepoeng*
- *Erstatningsrett 10 studiepoeng*
- *Tings- og immaterialrett 14 studiepoeng*
- *Metode II 8 studiepoeng*

Undervisningen på Juridisk forprøve og Familie- og arverett skal gå parallelt i starten av høstsemesteret, og undervisningen i Metode II skal gå over hele eller deler av vårsemesteret. Vurderingen i Juridisk forprøve, Familie- og arverett og Avtalerett skal være bestått/ikke bestått.

2. studieår:

- *Rettsstaten, statsrett, europarett og folkerett (inkl. menneskerettigheter) 28 studiepoeng*
- *Forvaltningsrett 22 studiepoeng*
- *Ex. phil. (rettsfilosofi, pluss språk og argumentasjonsteori) 10 studiepoeng*

Undervisningen i Forvaltningsrett og Ex. phil skal gå delvis parallelt, men eksamen i Ex. phil. skal komme tidligere i vårsemesteret enn Forvaltningsrett. Prøvingsformen i Rettsstaten kan ikke bare være én avsluttende skoleeksamen.

3. studieår:

- *Obligasjonsrett 28 studiepoeng*
- *Studentene kan velge mellom*
  - a)
    - ❖ *Retts historie og komparativ rett 12 studiepoeng*
    - ❖ *Ett semiobligatorisk valgemenne 10 studiepoeng*
    - ❖ *Ett engelskspråklig valgemenne 10 studiepoeng*
  - b)
    - ❖ *Utveksling – komparativ rett 2 studiepoeng*
    - ❖ *Utvekslingsopphold på 30 studiepoeng*

De semiobligatoriske valgemnene skal være Barnerett, Informasjons- og personvernrett, Miljørett eller Skatterett. De engelskspråklige valgemnene skal ta utgangspunkt i dagens engelskspråklige spesiallemner. Prøvingsformen i Obligasjonsrettkan ikke bare være én avsluttende skoleeksamen. Prøvingsformen for Utveksling – komparativ rett skal være hjemmeeksamen etter avsluttet utenlandsopphold med bestått/ikke bestått.

Styret ber om en egen sak på møtet i juni hvor det nedsettes en arbeidsgruppe som skal vurdere hvordan praksis kan tas inn som element i den reviderte studieordningen.

Det ble besluttet å foreta separat avstemming for hvert av studieårene og deretter stemme over spørsmålet om å be om en egen sak i juni om nedsetting av arbeidsgruppe.

Det ble først gjennomført avstemming for 1. studieår.

Hans Fredrik Martinussen fremmet følgende alternative vedtaksforslag:

«Rækkefølgen på fagene på første studieår skal være i samsvar med arbeidsgruppens forslag, slik at Avtalerett gjennomføres før Familie- og arverett.»

Forslaget fra dekanen og direktør:

- 7 stemmer for.

Hans Fredrik Martinussen sitt forslag:

- 3 stemmer for.

1 blank stemme til begge forslag.

Hans Fredrik Martinussen fremmet så følgende forslag til vedtak:

«1. Familie- og arverett tas ut av studieordningen. 2. Arbeidsgruppen utarbeider forslag til hvordan studiepoengene som var foreslått til faget Familie- og arverett kan fordeles på de øvrige fagene på 1. studieår.»

Forslaget fra Hans Fredrik Martinussen:

- 2 stemmer for.
- 7 stemmer mot.
- 2 blanke stemmer.

Det ble så foretatt avstemming om 2. studieår:

Forslaget fra dekan og fakultetsdirektør:

- 11 stemmer for.

Det ble så foretatt avstemming om 3. studieår:

Lise Carlsen, Vegard Fosso Smievoll og Johannes Ørn Thorsteinsson fremmet følgende forslag:

«3. studieår:

- Obligasjonsrett 28 studiepoeng

- Studentene kan velge mellom

a)

- Rettshistorie og komparativ rett 12 studiepoeng

- To valgemner á 10 studiepoeng

b)

- Utveksling – komparativ rett 2 studiepoeng

- Utvekslingsopphold på 30 studiepoeng

De norskspråklige valgemnene skal være Barnerett, Informasjons- og personvernrett, Miljørett eller Skatterett. De engelskspråklige valgemnene skal ta utgangspunkt i dagens engelskspråklige spesiallemner. Prøvingsformen i Obligasjonsrett skal ikke utelukkende være en tradisjonell skoleeksamen. Prøvingsformen for Utveksling – komparativ rett skal være hjemmeeksamen etter avsluttet utenlandsopphold med bestått/ikke bestått. »

Forslaget fra dekan og fakultetsdirektør:

- 6 stemmer for.

Forslaget fra Lise Carlsen, Vegard Fosso Smievoll og Johannes Ørn Thorsteinsson:

- 5 stemmer for.

Brage Thunestvedt Hatløy fremmet forslag om vedtak i henhold til innstillingen uten at formuleringen endres fra «norskspråklig» til «semiobligatorisk»..

Forslaget falt mot 1 stemme.

Det ble så foretatt avstemning over følgende forslag om nedsetting av arbeidsgruppe: Styret ber om en egen sak på møtet i juni hvor det nedsettes en arbeidsgruppe som skal vurdere hvordan praksis kan tas inn som element i den reviderte studieordningen.

På bakgrunn av drøftingene redegjort for i saksdokumentet og i diskusjon i møtet, vedtas forslagene om medlemssammensetning og mandat for arbeidsgruppen av styret.

1. *Læringsutbyttebeskrivelsen for masterprogrammet i rettsvitenskap vedtas med følgende endringer:*
  - a) *Ordet «kan» sløyfes i syvende punkt under Kunnskaper. «hvordan ny teknologi kan brukes til å automatisere beslutningsprosesser og bidra til å løse rettslige problemer på nye måter, men også de rettslige og etiske utfordringer dette medfører»*
  - b) *Punktet «planlegge og gjennomføre større arbeidsoppgaver innen en gitt tidsramme» under Generell kompetanse, endres til «planlegge og gjennomføre større prosjekter innen en gitt tidsramme».*
  - c) *Punktet «fastlegge rettslig relevant faktum i et saksforhold, og på grunnlag av dette identifisere og formulere rettslige problemstillinger» under Ferdigheter endres til «fastsette rettslig relevant faktum i et saksforhold, og på grunnlag av dette identifisere og formulere rettslige problemstillinger»*

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 93/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

UTVIDELSE OG FORLENGELSE AV TILSETTING AV PH.D. ELIN SARAI SOM FØRSTEAMANUENSIS II I SKATTERETT

Bakgrunn

Universitetet i Bergen har inngått en avtale med Skatteetaten for å legge til rette for en satsing på skatterett, jfr. fakultetsstyrets sak 62/19 (vedlagt). Bakgrunnen for dette er det store behovet for skatterettskompetanse og forskning på skatterett i det norske samfunn. Det er ingen av de tre juridiske fakultetene i Norge som for tiden har fagmiljøer på dette feltet, noe som er urovekkende for et samfunn som det norske hvor man i stor grad baserer seg på fellesskapsløsninger som i det vesentlige finansieres gjennom beskatningsordninger.

Fakultetet har opprettet en egen forskergruppe i skatte- og avgiftsrett og vi legger i dagens møte også frem en sak om tilsetting i fast stilling som førsteamanuensis i Skatterett. Det ligger også i ovennevnte avtale med Skatteetaten en forpliktelse for fakultetet til å gjøre en tilsetting av ytterligere en fast stilling i Skatterett. Denne forpliktelsen ligger noen år frem i tid. Selv om vi etter hvert vil ha egne undervisningskrefter, er fakultetet inntil videre avhengig av eksterne ressurser for å undervise på de to valgemnene Skatterett I og Skatterett II, samt ha de nødvendige ressursene for å utvikle et forskningsmiljø for å ivareta forpliktelsene i avtalen med Skatteetaten.

For å legge til rette for ovennevnte satsing legger dekan og fakultetsdirektør i dagens møte frem to saker om midlertidige engasjementer i bistillinger i Skatterett. Nærværende sak omhandler engasjementet av Elin Sarai.

Universitets og høyskolen § 6-6, gir hjemmel for å tilsette i bistilling:

«Det kan nyttes midlertidig ansettelse i inntil 20 prosent av undervisnings- og forskerstilling. Det kan ansettes på åremål i bistilling. Åremålsperiodene kan være fra to til seks år.»

Videre er adgangen til tilsetting uten utlysning er regulert i samme lov § 6-3, punkt 4, hvor det heter

«Når særlige grunner taler for det, kan styret foreta ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger uten forutgående kunngjøring. Slik ansettelse kan ikke foretas hvis mer enn ett medlem av styret motsetter seg dette.»

Kompetansen for tilsetting uten utlysning er videredelegert til fakultetsstyret ved Universitetsstyrets vedtak i sak 29/15.

Dekanen og fakultetsdirektørens kommentarer

Elin Sarai ble cand. jur. i 1995 og ph.d. i 2011 ved vårt fakultet. Sarai har de siste årene undervist på spesiallemnene i skatterett i en 4%-stilling som førsteamanuensis II. Fakultetet ønsker å videreføreføre tilknytningsforholdet med Elin Sarai og øke stillingsprosenten til 20%, slik at undervisnings- og veiledningskapasiteten kan bli noe større, og slik at hun kan ta en aktiv del i oppbyggingen av det skatterettslige fagmiljøet ved fakultetet. Vi ønsker i første omgang å engasjere henne i to år. 10% av stillingen vil bli finansiert av avtalen som er inngått mellom Skatteetaten og Universitetet i Bergen.

Sarai har i mange år vært partner i PWC og senere Deloitte. Hun ønsker nå å satse på en videre akademisk karriere, og vil med det første bli tilsatt som førsteamanuensis i Skatterett ved NHH. Fakultetet har hatt en tett dialog med Sarai og NHH om disse planene, og har sammen kommet til at en løsning med hovedstilling ved NHH og bistilling ved vårt fakultet vil være en svært god løsning for begge institusjonene. Satsingen i Skatterett ved vårt fakultet vil stå sterkere dersom vi får til et tett samarbeid med NHH og det juridiske miljøet der, men særlig dersom vi også får etablert et tett samarbeid med det sterke miljøet NHH har i skatteøkonomi. Få fagområder er så avhengig av en tett dialog mellom fagmiljøene i juss og økonomi som skatteretten. Samarbeidet som etableres gjennom engasjementet av Sarai vil legge til rette for et tettere samarbeid også på institusjonelt nivå.

Saken legges frem med følgende innstilling til

vedtak

«Tilsettingen av ph.d. Elin Sarai som førsteamanuensis II utvides til 20% stilling og forlenges uten utlysning. Stillingen er midlertidig, fra 01.01.2020 til 31.12.2021.»

Karl Harald Søvig

dekan

Øystein L. Iversen

fakultetsdirektør

22.11.2019ØLI

Vedlegg:

1. Fakultetsstyresak 62/19 - Avtale mellom Universitetet i Bergen og Skatteetaten om et krafttak for skatterettslig forskning og undervisning

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 62/19
Møtedato: 2019
Journalnummer: 2019/1541

AVTALE MELLOM UNIVERSITETET I BERGEN OG SKATTEETATEN OM ET KRAFFTAK FOR SKATTERETTLIG FORSKNING OG UNDERVISNING

Det juridiske fakultet har over flere år arbeidet for å få etablert en satsing på skatterett, noe dekan og fakultetsdirektør har orientert om muntlig i styremøter. Arbeidet har særlig vært rettet mot behovet for eksterntfinansiering, og nødvendigheten av å rekruttere nye forskere til faget. Per i dag er det bare én professor i faget ved de tre juridiske fakultetene (i Oslo), og som er i ferd med å nå pensjonsalderen. De juridiske fakultetene har, så langt, ikke klart å bygge opp eller beholde en kritisk masse av seniorforskere, som kan fornye og videreføre fagmiljøet.

Per i dag har bare ved ett av de juridiske fakultetene i Norge et etablert miljø i skatterett med flere forskere og en felles forskergruppe. Denne er etablert ved Det juridiske fakultet i Bergen. For å fylle behovet for skatterettsforskning og rekruttering er det nødvendig med et nasjonalt samarbeid, og i første omgang ett vertsuniversitet som tar ansvaret for en langsiktig, strategisk satsing innenfor faget. I revidert nasjonalbudsjett fikk Skatteetaten en egen avsetning for å inngå avtale om tilskudd til skatterettsforskning.

Både universitetene og skatteetaten erkjenner at det er et stort og udekket behov for forskning på skatte- og avgiftsrett. Sakskompleksene og regelverket rundt aktivitet som genererer skatter og avgifter blir stadig mer komplekse. Behovet for skatterettslig forskning er derfor økende, både som faglig bistand til skatteetaten og brukerne. Skatterettslig forskning tar også sikte på å bistå lovgiver i å videreutvikle regelverket. I så måte står dagens skattesystem spesielt overfor utfordringer når det gjelder den økte globaliseringen og digitaliseringen av samfunnet. Behovet for kartlegging, komparativ innsikt og nytenkning er stort. Et sterkt forskningsmiljø er også avgjørende for å kunne gi et godt undervisningstilbud i skatte- og avgiftsrett.

Fakultetets og den regionale skatteetatens arbeid for å få støtte til en satsing har gledelig nok ført til at Skatteetaten har sagt seg villig til å inngå en langsiktig avtale med Universitetet i Bergen. Avgjørende for dette har vært at det regionale nivået i Skatteetaten, tidligere Skatt vest nå Divisjon brukerdialog, som har involvert seg aktivt i arbeidet med å utvikle et felles prosjekt. Tiltaket bygger på tidligere samarbeid om utvikling og støtte til masteroppgaver, og ansatte ved Divisjon brukerdialog, er også aktive i et skatterettslig forum med våre ansatte og har jevn kontakt med forskergruppen i skatte- og avgiftsrett. Det er også Divisjon brukerdialog som vil ha ansvar for den videre oppfølgingen av avtalen fra Skatteetatens side, og vi ser frem til et godt samarbeid med dem fremover.

Vedlagt følger et utkast til avtale mellom Universitetet i Bergen og Skatteetaten, samt tilhørende vedlegg. Formålet med avtalen er å bygge opp et fagmiljø i skatte- og avgiftsrett som skal sikre en mer stabil rekruttering av høyt kvalifiserte forskere til toppstillinger i skatterett og avgiftsrett ved universitetene. Tiltaket skal også bidra til å heve kvaliteten og tilbudet av undervisning i sentrale skatterettsfag.

Avtalen forplikter Skatteetaten til å bidra med 16 mill. NOK over en tiårig prosjektperiode. Universitetet i Bergen forplikter seg på sin side til å legge til rette for et aktivt fagmiljø i Skatterett som drives etter vedlagte prosjektplan, og som bidrar til en jevn rekruttering av unge forskere. Forskergruppen i skatte- og avgiftsrett er i utgangspunktet frittstående fra prosjektet, men vil også involveres der det finnes formålstjenlig. Fakultetets bidrag innebærer blant annet å rekruttere fire stipendiater med ferdigstilte doktorgrader fra 2019 og til 2028. Stipendiatstillingene trenger ikke å ansettes på øremerkede stillinger. Videre forplikter fakultetet seg til ansette én ny postdoktor i prosjektperioden. Det er også et mål å ansette ytterligere en førsteamanuensis/professor i siste halvdel av avtaleperioden, slik at man til sammen får to professorer ved Det juridiske fakultet i løpet av prosjektperioden. Den ene professorstillingen vil bli dekket av det eksterne bidraget med 75 % i 7 år. Universitetet i Bergens bidrag er beregnet til i overkant av 25 mill. NOK i hele prosjektperioden.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Dekan og fakultetsdirektør er svært glad over at denne satsingen nå kan realiseres. Satsingen vil bidra til at fakultetet kan videreføre og videreutvikle de populære valgemnene i skatte- og avgiftsrett. Skatterett vil også bli ett av valgemnene på tredje studieår etter den nye studieordningen. Avtalen kommer på et kritisk tidspunkt i utviklingen av et svært viktig fag, og samarbeidet ivaretar en sentral del av universitetets samfunnsoppdrag. Satsingen er helt nødvendig for å kunne rekruttere gode forskere til faget,

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Styret godkjenner det fremlagte utkastet til samarbeidsavtale mellom Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen, og Skatteetaten.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg:

1. Prosjektbeskrivelse
2. Aktivitetsplan
3. Budsjet
4. Avtale

03.06.2019

ØLI

Prosjektbeskrivelse

1. Emne/tittel på prosjektet

«Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid»

2. Prosjektets faglige innhold

Selv om skatte- og avgiftsretten er et omfattende og detaljrikt fagområde under stadig utvikling, er det sentrert rundt noen grunnleggende begreper eller hovedvilkår som er relativt stabile og som utgjør kjernen av rettsområdet. Eksempler på slike grunnbegreper er skattelovens fordelsbegrep, de ulike inntektsbegrepene (arbeids-, virksomhets-, kapitalavkastning og kapitalgevinst), innvinningsbegrepet, hovedvilkårene for fradrag om at det må ha skjedd en oppofrelse av verdier for inntektservervelse, samt skatteavtalenes fast driftsstedsbegrep. Tilsvarende eksempler fra merverdiavgiftsretten er vilkåret om «omsetning», og hovedvilkåret for fradragsrett om at varen eller tjenesten må være «til bruk» i virksomheten. Dessuten har man grunnbegreper i skatteforvaltningsretten, slik som «uriktig eller ufullstendig opplysning» som vilkår for tilleggsskatt.

I møte med nye samfunnsforhold, globalisering og teknologier settes slike grunnbegreper på prøve. Har det f.eks. betydning for innholdet av vilkåret om «uriktig eller ufullstendig opplysning» at stadig flere ikke kontrollerer egen skattemelding som følge av automatiseringen, og at det ikke lenger er mulig å skrive tilleggsopplysninger direkte inn i skattemeldingen? Selv om mange av grunnbegrepene har en nokså prinsippbasert og teknologinøytral utforming, er det viktig med dyp forståelse for de bakenforliggende prinsippene for å kunne anvende dem på best mulig måte på nye tilfeller som ikke tidligere er avgjort. Slik forståelse gjør det også enklere å identifisere hva som er de prinsipielle svakhetene ved dagens system, og hvor det er nødvendig å gjøre lovendringer i møte med nye samfunnsforhold. På den måten kan man også unngå ineffektive lovendringer eller uheldige rettsavgjørelser, som skader velfungerende deler av systemet. Det ligger innenfor rammen av dette prosjektet å utvikle dybdekunnskap både om tidløse grunnbegreper (dvs. der de underliggende momentene og prinsippene vil ha vesentlig overføringsverdi inn i fremtiden), og om grunnbegreper som er i ferd med å bli utdaterte og hvor målet er å gi innspill til nytt regelverk fra lovgiver eller internasjonale aktører som OECD (eksempelvis endring av fast driftsstedsbegrepet).

Prosjektet er også ment å kunne omfatte grunnbegreper på andre rettsområder som ofte spiller en sentral rolle i skattesaker. Et eksempel er EØS-avtalens restriksjons- og diskrimineringsbegrep. Et annet eksempel er habilitet i forvaltningsretten og

straffeprosessen. Prosjektet vil i nødvendig utstrekning gjøre nytte av breddekompetansen som universitetet har på andre rettsområder, og vinkle denne mot skatterettslige utfordringer. Fakultetet vil derfor i sin gjennomføring av prosjektet involvere forskere fra andre fagfelt både i produksjonen av vitenskapelige artikler og på faglige arrangementer.

Tittelen på prosjektet er ment å representere et overordnet forskningsmål som skal være et bindeledd mellom de ulike prosjektene, uten at det samlede forskningsområdet blir for smalt. Det er nødvendig for et stort prosjekt å ha en fleksibel ramme med visse felles møtepunkter og problemstillinger. Samlet vil forskningen da utgjøre en konsentrasjon innenfor det identifiserte området, men likevel gi rom for nysgjerrighet basert på de enkelte prosjektdeltakernes interesser. Den fleksible rammen gir også gode muligheter til å justere de nærmere forskningsspørsmålene etter hvert som det dukker opp nye problemstillinger, kunnskapshull og funksjonssvikt innenfor det skatterettslige systemet.

Den overordnede tematikken er dessuten valgt fordi det særlig er academia som har tid og kapasitet til å gjøre dybdeanalyser på skatterettslige grunnbegreper. Også andre aktører bidrar med viktig skatterettslitteratur, eksempelvis håndbøker som Skattedirektoratets Skatte-ABC, hvor man finner oversikt over viktig praksis på de fleste områder. Når man møter prinsipielle tvilsspørsmål og nye tilfeller som ikke tidligere er avgjort, er det imidlertid nødvendig med utfyllende kunnskap, særlig om de grunnleggende begrepene, strukturene og bakenforliggende hensynene i skatteretten. Det er også slik kunnskap som er viktigst i skatterettsutdanningen, da den ikke så lett foreldes og gjør studentene rustet til å håndtere nye skattespørsmål og alt nytt lovstoff som kommer. Academia er også en vokter av de grunnleggende skatterettslige begrepene og strukturene, som med sin uavhengige stemme kan motvirke at det skjer uheldige dreininger i retning av enkelte særinteresser.

3. Eksempler på relevante temaer og problemstillinger

- Fordelsbegrepet i skatteloven § 5-1 (1).
  - o For eksempel ved former for aksjebasert avlønning
- De ulike inntektsbegrepene i sktl. § 5-1.
  - o For eksempel virksomhetsbegrepet, herunder for nye virksomhetsmodeller slik som utleie over digitale plattformer.
- Innvinningsbegrepet i sktl. § 5-1 (1) («vunnet ved»).
- Realisasjonsbegrepet i sktl. § 5-1 (2), jf. § 9-2.
- Når er en kostnad «pådratt» etter sktl. § 6-1?
- Når gjelder en pådratt kostnad inntektsvervelse etter skl. § 6-1?
  - o Herunder f.eks. anvendelsesområdet til hovedformåls læren.

- Fast driftssted etter skatteavtalene, herunder nye regler for digitale driftssteder.
- Ligningspraksis eller Skatteklagenemndas praksis som rettskilde.
- Når er en vare eller tjeneste «til bruk» i avgiftspliktig virksomhet etter merverdiavgiftsloven § 8-1.
- «Omsetning» etter mval. § 3-1.
- «Uriktige eller ufullstendige opplysninger» som vilkår for tilleggskatt.
  - o Herunder i internprisingssaker.
  - o Hvilken betydning har det man har gått over til prinsippet om egenfastsetting?
- Når innebærer skattereglene en restriksjon på EØS-avtalens fire friheter eller brudd på reglene om statsstøtte?
- Habilitet i skattesaker, herunder i straffesaker om skattesvik.

4. Prosjektets bakgrunn

Det juridiske fakultet i Bergen og Skatteetaten har lenge vært bekymret for rekrutteringen av forskere til akademiske toppstillinger i skatterett. Det er uomtvistet at produksjon av skatterettslig forskning og undervisning er en sentral del av universitetenes samfunnsoppdrag, og at etterspørselen etter skatterettslig forskning og undervisning er økende på grunn av samfunns- og teknologiutviklingen. For skatteforvaltningen er et sterkt og robust akademia viktig for kvaliteten på, og tilliten til, etatens avgjørelser.

Situasjonen er at vi om kort tid ikke vil ha en eneste professor i faget ved noen av de juridiske fakultetene. Det har i tillegg vært en svak rekruttering til ph.d.-utdannelsen når det gjelder prosjekter innenfor skatterett. Det juridiske fakultet i Bergen satte derfor temaet strategisk på dagsorden allerede for flere år siden.

Som et ledd i strategien, har fakultetet ansatt en postdoktor, mens professor Benn Folkvord ved UiS er ansatt som professor II (20% stilling). Fakultetet har også to stipendiater i skatte- og avgiftsrett. Et av prosjektene gjennomføres i samarbeid med Skatteetaten, og er finansiert som en offentlig ph.d. med bidrag fra Norges Forskningsråd. Prosjektet har tittelen «Hovedytelseslæren i norsk merverdiavgiftsrett – med særlig fokus på unntaket for finansielle tjenester i mval. § 3-6.». Prosjektet startet opp høsten 2016. Det andre ph.d.-prosjektet startet opp i januar 2017, og har tittelen «Skattemessig bosted etter norsk internrett og skatteavtalene». Det er et ledd i strategien å øremerke flere stipendiatstillinger til skatterett. Fakultetet har også utlyst en førsteamanuensisstilling i skatterett våren 2019.

Den 1. desember 2017 opprettet fakultetet en ny forskergruppe i skatte- og avgiftsrett. Gruppen er ledet av professor Berte-Elen Konow sammen med postdoktor Henrik Skar. Forskergruppen har også eksterne medlemmer som tidligere har vært deltakere på fakultetets ph.d.-program. Dette er advokat ph.d. Oddleif Torvik, som avla doktorgraden med prosjektet «Arm's length distribution of operating profits from intangible value chains among jurisdictions.» Det andre medlemmet er advokat

Tormod Torvanger, som leverer sin ph.d.-avhandling våren 2019. Forskergruppen har også jevnlig kontakt og møtevirksomhet med Skatteetaten.

En del av strategien for fakultetet er og vil være å involvere fakultetets forskere fra andre rettsområder i ulike arrangementer knyttet til forskergruppen i skatterett. Dette gjelder blant annet privatrett, bevislære, prosess, strafferett og EØS-rett. Forskere i strafferettsmiljøet har blant annet vist interesse for temaer som skatteunndragelse, skillet mellom forvaltningsrettslige sanksjoner og straffesanksjoner og øvrige problemstillinger som man møter i store skattesaker.

Forskergruppen vil bygge videre ut kontakten med Senter for skatteøkonomi ved NHH, slik at disse fagmiljøene blir knyttet tettere sammen.

5. Prosjektets organisering

Det vil ta lang tid å bygge et robust vitenskapelig fagmiljø med flere seniorforskere. Det tar vanligvis ca. 12 år fra avlagt master i rettsvitenskap til kandidaten har professorkompetanse. Det må arbeides målrettet med å finne egnede kandidater til ph.d.-programmet, samt allokeres betydelige ressurser til skatterettslig forskning og undervisningstilbud. Det juridiske fakultet vil påta seg ansvaret for en systematisk oppbygging av forskningsbasert kompetanse, ved å legge til rette for en jevn rekruttering av stipendiater og postdoktorer. Et siktemål ved prosjektet vil være å sikre at alle studenter som ønsker å studere skatterett skal få et godt forskningsbasert undervisningstilbud, som også gir mulighet til fordypning. Av denne grunn vil det være naturlig å kanalisere en del av de eksterne ressursene til oppbygning og videreutvikling av undervisningsopplegg i skatterett. Det samme gjelder veiledning av ph.d.-kandidater.

Prosjektleder for prosjektet «Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid» vil være postdoktor Henrik Skar. Prosjektet skal gjennomføres i samsvar med vedlagte aktivitetsplan, og kvalitetssikres gjennom et advisory board av internasjonalt anerkjente forskere i skatterettsfaget. Deler av aktiviteten i prosjektet skal forvaltes gjennom aktiviteter i forskergruppen for skatte- og avgiftsrett ved fakultetet. Prosjektet skal også ha en jevn dialog med samarbeidspartneren (skatteetaten) og brukerne ellers. Det vil på årsbasis bli invitert til møter i forskergruppen, og prosjektet vil også invitere spesifiserte målgrupper. Det legges opp til en jevn dialog med Skatteetaten, og samarbeidspartneren vil kunne komme med innspill til tema og møteform i løpet av året. Det skal avholdes ett dialogmøte i semesteret om prosjektet og videre fremdriftsplan, og partene tar sikte på å avholde to workshops i løpet av en fire års periode med deltakere fra begge sider. Disse skal bidra til utviklingsarbeidet og forskningen i prosjektet.

For å sikre tilstrekkelig kvalitet og relevans i forskningen, skal prosjektet også ta initiativ til etableringen av et nordisk nettverk, som kan knyttes til prosjektet ved ulike aktiviteter. Et særlig viktig tiltak i så måte vil være å avholde et nordisk seminar med særlig fokus på pågående ph.d.-prosjekter. Seminaret skal bidra til å løfte prosjektenes kvalitet, ved at en sentral del av formålet vil være presentasjonen av nye prosjekter. Videre skal arenaen benyttes til erfaringsutveksling på tvers av akademiske skatterettsmiljøer, aktuelle foredrag kan belyse felles utfordringer i de ulike landene. Nettverket vil være et tilbygg til den nordiske kompetansen som tilføres prosjektet gjennom rådgivningen fra dets advisory board.

En vil også involvere skattesenteret ved NHH i deler av prosjektets aktiviteter. Det vil være aktuelt med felles arrangementer, noen også mer regelmessig, som kan gi synergieffekter for alle de tre fagmiljøene.

Ettersom prosjektet har en lang tidshorison, en bred faglig ramme og på etableringstidspunktet ikke har en kritisk masse av personell, skal det etter 4 år foretas en evaluering av prosjektet med sikte på å kunne gi anbefalinger til prosjektledelsen til prosjektets neste gjennomføringsfase. Ledelsen på Det juridiske fakultet vil utpeke en vitenskapelig komité, som skal evaluere aktiviteten og de foreløpige resultatene i prosjektet. Komiteen skal ha minst ett medlem fra et annet nordisk land.

Komiteen skal gi en foreløpig evaluering som sendes fakultetet, og videresendes til Samarbeidspartneren. Komiteen skal så ha et avsluttende møte i et evalueringspanel, som også består av én representant fra fakultetsledelsen hos Prosjektansvarlig og én representant fra Samarbeidspartner (som Skatteetaten utpeker). Evalueringspanelet skal gi anbefalinger til den videre driften av prosjektet, blant annet gjennom konkrete forslag til aktivitetsplanen i den siste fasen av prosjektet. Prosjektledelsen tar begrunnet stilling til hvilke tiltak som eventuelt blir implementert i endelig aktivitetsplan, i samråd med prosjektets advisory board.

Development and dissemination of research results and communication with target groups

Target groups

The project has a range target groups, where the most central are:

- Representatives of all relevant legal, political and administrative authorities that could be defined as actors within the national tax system, such as representatives from the Ministry of Finance, all representatives of the Norwegian tax administration, tax lawyers, tax payers and economic advisors.
- Representatives of relevant authorities and institutions at the transnational level, i.e., within the context of the development of international tax law.
- Students: In first place students of law, but also from other social sciences, and from NHH.
- Other higher learning institutions, e.g. NHH, other universities
- The media and the general public.

The various target groups will have different needs for information and dialogue in the project period. A communication strategy must take this into account, and the project therefore integrates different kinds of strategies in order to reach the various target groups. In addition, the project integrates different kinds of more internal strategies that primarily aim at developing and securing scientific quality, although they also contribute to the external communication strategy. The main activities of the project will in these aspects be:

Main channels of dissemination and communication of results:

- Scientific publications
- Presentations of papers at international and national workshops, seminars or conferences
- Arrangement of international and national workshops, seminars or conferences
- A website
- Participation in the media by way of interviews and articles

Main internal activities:

- Meetings with the advisory board
- Selected workshops
- dialogue meetings
- Meetings within the research group

These different activities will be further described in the following.

Scientific publications

The primary publication strategy of the project is scientific publications, mainly in the form of journal articles. Each post doc researcher should, as a minimum, publish one article each year during the post doc period. The PhD candidates are subordinated to general requirements of the PhD education, and could choose to write their dissertation in the form of a monography.

Presentation of papers at seminars

The researchers of the project will also present their work at national or international conferences or workshops. Through such presentations the researchers will contribute to the ongoing discussion in their respectively field of research, and at the same time benefit from valuable input from other researchers. These kinds of presentations also fulfill the overall purpose to continuously communicate the results of the project.

Arrangement of seminars, workshops and conferences

An important aspect of the communication strategy of the project is the arrangement of different kinds of seminars, workshops and conferences. These arrangements will in particular serve as establishing points where researchers can meet, interact and discuss with the various actors of the tax system, as well as with other researchers. The aim is, in this regard that the arrangements in total fulfills the various needs of communication of the project, i.e., of consolidating the project, of improving the quality of the research, of communicating results, of promoting dialogue between the project and the practitioners of the system and of developing scientific co-operation.

Information and consolidating meeting

In order to consolidate the project and, particularly to communicate the framework of the project at an early stage, a meeting will be held in Bergen.

Initial project seminar

In an initial stage, a national seminar will be arranged. This seminar will focus on the basic concept and function of Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid. The seminar will, particularly focus on the dialogue between the project and the actors of the tax system, about the current challenges due to globalization and digitalisation. At this seminar all researchers of the project, and selected practitioners, will provide presentations.

Nordic PhD seminars

Every third year a Nordic PhD seminar will be arranged. This seminar particularly aims at promoting networking between young researchers and the PhD education in tax law in the Nordic countries.

End conference

In the concluding stage of the project a national conference will be arranged. This conference will gather both national and international practitioners and researchers. This conference will focus on the communication and discussion of the results in the project.

Open debate meeting

During the project period, one debate meeting will be held to contribute to the public debate on controversial questions. The debate meeting will be open to the public, targeting all user groups.

Internal Activities

Meetings with the Advisory board

In order to secure the scientific quality of the project, there will be an external Advisory board. The Advisory board will consist of internationally recognized experts on the fields of research that are covered by the project. This advisory board will evaluate the quality of the project and in that connection meet the members of the project. These meetings will mainly take place in the second half of the project.

Dialogue meetings

To facilitate direct dialogue and personal contact between the project researchers and the tax administration, specific minor workshops will be arranged during the project period – at the initiative of individual researchers. At these workshops the researchers of the project could discuss specific problems of their research, and benefit from the comments of the invited persons.

Website

The project's website will present all relevant project information, including: a description of the project, and its different sub-projects, the publications within the project, organizational information, information about participants and partners, etc. There will be regular updates of the website.

Student contact: University courses

The current project is of high relevance as input to the courses at the faculty. The results from the project will be of high relevance as input to the development of new courses in tax law.

Media contact

The field of research is of great public interest, not least with regard to the current challenges of globalization and digitalization. An important role for researchers in this field will be to contribute to the public debate, based on research. An objective is, in this regard, to communicate the project's results comprehensively and understandably to the public and authorities alike. It is also an aim of the project to actively participate in the public debate on tax law by producing articles (*kronikk*) in a major Norwegian newspapers.

Networking and co-operation

Vedlegg 2 – Aktivitetsplan
Samarbeidsavtale UiB – Skatteetaten
Utkast per 3. juni 2019

The project will actively take part in net-works and co-operation with other scientists. The participation at national and international conferences will in this regard be important arenas for developing and maintaining research networks.

Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid: Dissemination and communication 2019-2023

Vedlegg 2 – Aktivitetsplan
Samarbeidsavtale UiB – Skatteetaten
Utkast per 3. juni 2019

Activity type	Activity	Main target group	When?
Seminars, conferences, dialogue meetings	National seminar	The researchers of the project, the tax administration, tax lawyers	During 2020
	Nordic PhD seminar	Nordic researchers	Fall 2020/Fall 2023
	End conference	National and international research community, the actors of the national tax system	Fall 2028
	Debate seminar	All user groups	2022
Internal activities	Meetings with advisory board	The researchers of the project	Annually, starting from 2019
	Dialogue meetings	Project management tax administration	Regularly spring/fall
	Friday Lunches	The researchers of the project	Regularly
Website	Launch website: www.XX.no	All user groups	December 2019
Publication	Publish articles in international and national scientific journals	National and international research community, students	Regularly, as a minimum one article a year during each post doc period
	Presentation of papers at international and national conferences	International and national research community	Regularly throughout the project period
University courses	Results and analysis will be input in the courses in tax I law and in the research school	Students of law, the social sciences, and NHH	Throughout the project period
Media contact	Participate in the media: interviews and articles Establish contact with selected, relevant journalists Publish debate articles	All user groups, the general public	Regular media appearances
Networking and cooperation	Workshops, meetings and seminars Research co-operation Website	National and international research community, actors in the tax system, tax advisors, tax payers	Throughout the project period

Vedlegg 3 Budsjett Samarbeidsavtale UiB - Skatteetaten juni 2019

Finansiering		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	SUM
Skatteetaten	professor A 75%				1 143 000	1 178 000	1 213 000	1 250 000	1 287 000	1 325 000	1 365 000	8 761 000
Skatteetaten	postdoc B 67%				526 000	419 000	775 000	798 000				2 518 000
Skatteetaten	stipendiat B 75%		513 000	528 000	544 000	560 000						2 145 000
Skatteetaten	professor 20%		176 000	182 000	187 000	193 000						738 000
Skatteetaten	forskerlinjestipend	200 000										200 000
Skatteetaten	masterstipend	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	300 000
Skatteetaten	drift	40 000	144 000	154 000	70 000	120 000	184 000	164 000	154 000	154 000	154 000	1 338 000
UiB	professor A 25%				381 000	393 000	404 000	417 000	429 000	442 000	455 000	2 921 000
UiB	professor B							1 636 000	1 685 000	1 735 000	1 788 000	6 844 000
UiB	postdoc A	866 000	892 000	919 000								2 677 000
UiB	postdoc B 33%				447 000	584 000	258 000	266 000				1 555 000
UiB	stipendiat A	639 000	658 000									1 297 000
UiB	stipendiat B 25%		171 000	176 000	181 000	187 000						715 000
UiB	stipendiat C			678 000	698 000	719 000	741 000					2 836 000
UiB	stipendiat D					719 000	741 000	763 000	786 000			3 009 000
UiB	stipendiat E							763 000	786 000	809 000	834 000	3 192 000
UiB	drift	50 000	50 000	50 000	25 000	50 000	50 000	75 000	75 000	50 000	50 000	525 000
SUM		1 825 000	2 634 000	2 717 000	4 232 000	5 152 000	4 396 000	6 162 000	5 232 000	4 545 000	4 676 000	41 571 000
Finansiering		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	SUM
Skatteetaten		270 000	863 000	894 000	2 500 000	2 500 000	2 202 000	2 242 000	1 471 000	1 509 000	1 549 000	16 000 000
UiB		1 555 000	1 771 000	1 823 000	1 732 000	2 652 000	2 194 000	3 920 000	3 761 000	3 036 000	3 127 000	25 571 000
SUM		1 825 000	2 634 000	2 717 000	4 232 000	5 152 000	4 396 000	6 162 000	5 232 000	4 545 000	4 676 000	41 571 000

SAMARBEIDSAVTALE

mellom

Universitetet i Bergen [874 789 542] - "Prosjektansvarlig"
Det juridiske fakultet

og

Skatteetaten [974 761 076] – "Samarbeidspartneren"

1. Bakgrunn

Universitetet i Bergen og Skatteetaten vil fremheve den viktige samfunnsmessige og forvaltningsmessige betydning av et sterkt og robust akademia innen skatteretten. Formålet med avtalen er å regulere samarbeidet mellom Universitetet i Bergen (Prosjektansvarlig) og Skatteetaten (Samarbeidspartneren) i oppbyggingen av et fagmiljø i skatterett som skal sikre rekruttering av høyt kvalifiserte forskere til toppstillinger i skatterett og avgiftsrett ved universitetene og forskningsbasert undervisning og formidling av høy kvalitet i sentrale skatterettsfag. Prosjektansvarlig og Samarbeidspartneren skal sammen bidra til denne avtalen og prosjektbeskrivelsen slik den fremgår av vedlegg 1.

2. Varighet

Prosjektet skal starte opp XX.06.2019 og være gjennomført innen 31.12.2028.

3. Prosjektplan

Prosjektet skal gjennomføres i henhold til prosjektbeskrivelsen og aktivitetsplan som følger som henholdsvis vedlegg 1 og vedlegg 2 til denne avtalen.

Det skal innen 1. juni 2023 gjennomføres en midtveiseevaluering av prosjektet der Prosjektansvarlig (ved Det juridiske fakultet) har ansvar for å oppnevne en vitenskapelig komité.

Komiteen skal gi en foreløpig evaluering som sendes fakultetet, og videresendes til Samarbeidspartneren. Komiteen skal så ha et avsluttende møte i et evalueringspanel, som også består av én representant fra fakultetsledelsen hos Prosjektansvarlig og én representant fra Samarbeidspartner (som Skatteetaten utpeker). Evalueringspanelet skal gi anbefalinger til den videre driften av prosjektet, blant annet gjennom konkrete forslag til aktivitetsplanen i den siste fasen av prosjektet. Prosjektledelsen tar begrunnet stilling til hvilke tiltak som eventuelt blir implementert i endelig aktivitetsplan, i samråd med prosjektets advisory board.

4. Kontaktpersoner

Prosjektleder hos Prosjektansvarlig:	Post doktor Henrik Skar
Administrativ kontakt hos Prosjektansvarlig:	Seniorrådgiver Randi Sæbøe
Prosjektleder hos Samarbeidspartneren:	Seksjonssjef Ole Vincent Jepsen
Administrativ kontakt hos Samarbeidspartneren:	Underdirektør Hild Sande Røkke

5. Prosjektgjennomføring

Prosjektet skal administrativt og faglig legges til Universitetet i Bergen ved Det juridiske fakultet. UiB har som prosjektansvarlig det overordnede ansvaret for gjennomføring av prosjektet. Samarbeidspartner plikter å bidra til gjennomføring av prosjektet i henhold til de oppgaver og forpliktelser som fremgår av denne samarbeidsavtalen og prosjektbeskrivelsen.

UiB bidrar med kompetanse og forskningsressurser slik angitt i prosjektbeskrivelsen (vedlegg 1) og budsjett (vedlegg 3). Dette er ressurser som blant annet skal brukes som faglige ressurser i gjennomføring og kvalitetssikring av prosjektet, samt til formidlingstiltak.

Skatteetaten stiller til disposisjon de ressurser som er angitt i prosjektbeskrivelsen og som fremgår av budsjettet.

Arbeidet skal gjennomføres i samsvar med god forskningspraksis. Forskingen skal være kildebasert, etterrettelig, kvalitetssikret og uavhengig. De vitenskapelig ansatte som tilsettes skal få faglig veiledning og veiledning knyttet til karriereutvikling i henhold til «best practice» ved UiB. Tiltak som skal bidra til mer og bedre undervisning forutsetter vedtak i fakultetets studieutvalg og fakultetets styre.

Det skal legges til grunn de retningslinjer som gjelder for forlengelse av rekrutteringsstillinger etter den til enhver tid gjeldende praksis ved Det juridiske fakultet. Dette kan medføre at stillingsperioden blir forlenget på grunn av sykefravær og permisjoner, men vil ikke øke Samarbeidspartners samlede forpliktelse i forhold til det vedtatte budsjettet.

Samarbeidspartneren plikter, hvis mulig, å egenarkivere vitenskapelige artikler som bygger på forskning fra prosjektet i egnede, åpne digitale arkiv, forutsatt at slik arkivering ikke kommer i konflikt med forfatterens akademiske og juridiske rettigheter. Med mindre annet er skriftlig avtalt, beholder Prosjektansvarlig eierskapet til utstyr innkjøpt for prosjektets midler.

6. Økonomi og betalingsbetingelser

Hver av partene skal bidra med ressurser slik angitt i vedlagte budsjett (vedlegg 3).

Prosjektansvarlig vil hvert år per 15. juni i prosjektperioden fakturere Samarbeidspartneren i henhold til utbetalingsplanen som fremgår av budsjettet.

7. Framdrift og eventuelle avvik

Prosjektansvarlig vil holde Samarbeidspartneren orientert om framdrift og eventuelle avvik.

8. Prosjektresultater

Prosjektresultater tilfaller den part som har frembragt resultatet. Bruk av tekst som ikke er publisert, krever særskilt samtykke fra forfatter ved UiB. Dette gjelder også dersom bruken skjer internt i organisasjonen til Samarbeidspartneren.

9. Publisering og formidling

Prosjektresultatene skal gjøres kjent så hurtig som mulig. Den enkelte forsker kan fritt publisere og formidle prosjektresultater denne har frembragt. Monografier og vitenskapelige artikler skal publiseres i tråd med vanlig praksis.

Dersom mastergrads- eller ph.d.-arbeid inngår i prosjektet, er formålet at dette arbeidet skal offentliggjøres. Ingen av bestemmelsene i denne avtalen skal tolkes eller anvendes på en slik måte at oppnåelse av mastergrad og/eller doktorgrad forhindres.

Ved formidling av sluttresultatet i form av lanseringsarrangement eller lignende, skal de sentrale prosjektdeltakerne og representanter for Skatteetaten forplikte seg til å delta på inntil 2 slike arrangement.

10. Konfidensialitet

Dersom det utveksles konfidensiell informasjon mellom partene, skal det gjøres særskilt oppmerksom på dette. Partene plikter å bevare taushet om konfidensielle opplysninger som er mottatt fra den andre parten i prosjektperioden og for en påfølgende periode på 5 år.

11. Ansvar for skade og tap

Hver av partene er selv ansvarlig for tap eller skade som oppstår som følge av vedkommendes egne handlinger og unnlater. Hver av partene plikter å informere hverandre om ethvert krav om erstatning eller lignende relatert til prosjektet som blir reist mot parten.

12. Mislighold

12.1 Prosjektansvarligs mislighold

12.1.1 Hva som anses som mislighold

Det foreligger mislighold fra Prosjektansvarligs side hvis ytelsen ikke er i samsvar med det som er avtalt. Det foreligger også mislighold dersom Prosjektansvarlig ikke oppfyller øvrige plikter etter avtalen.

Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Samarbeidspartners forhold eller force majeure, se avtalens pkt. 14.

12.1.2 Tilleggsfrist

Prosjektansvarlig kan be om tilleggsfrist ved overskridelse av prosjekt- og fremdriftsplan. Fristen må godkjennes skriftlig av Samarbeidspartneren for å kunne gjøres gjeldende.

12.1.3 Tilbakehold av ytelser

Dersom Prosjektansvarligs mislighold er vesentlig, kan Samarbeidspartneren holde betalingen tilbake. Samarbeidspartneren kan ikke holde tilbake mer enn det som åpenbart er nødvendig.

12.2 Samarbeidspartners mislighold

12.2.1 Hva som anses som mislighold

Det foreligger mislighold fra Samarbeidspartners side hvis Samarbeidspartneren ikke oppfyller sine plikter etter avtalen.

Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Prosjektansvarligs forhold eller force majeure.

12.2.2 Begrensning i Prosjektansvarligs tilbakeholdsrett

Prosjektansvarlig kan ikke holde tilbake ytelser som følge av Samarbeidspartners mislighold, med mindre misligholdet er vesentlig.

13. Opphør av avtalen

Dersom det oppstår omstendigheter som kan sette prosjektgjennomførelsen i fare, skal situasjonen forsøkes løst med dialog på lavest mulig nivå i organisasjonen.

Anmodning om å si opp avtalen før prosjektperioden er utløpt, må fremmes med minimum seks måneders skriftlig varsel. Hver av partene kan si opp avtalen dersom det foreligger vesentlig mislighold fra den andre parten. Etter avslutning av avtalen har bestemmelsene om publisering og formidling, prosjektresultater, konfidensialitet og ansvar fortsatt virkning mellom partene.

14. Force Majeure

Ingen av partene har misligholdt sine forpliktelser etter denne avtalen dersom utførelsen av pliktene er blitt utsatt eller forhindret av force majeure.

Varsel om force majeure skal skje uten ugrunnet opphold.

15. Tvisteløsning

Tvister søkes løst gjennom forhandlinger eller frivillig mekling, jfr. punkt 13, første avsnitt.

Dersom partene ikke kommer til enighet, kan hver part kreve at tvisten forelegges Kunnskapsdepartementet og Finansdepartementet, som sammen tar stilling til hvordan tvisten skal avgjøres

16. Signaturer

Denne Samarbeidsavtalen er signert i 2 (to) eksemplarer. Hver av partene beholder ett eksemplar hver.

For Universitetet i Bergen

For Skatteetaten

Signatur: .....

Signatur: .....

Navn: .....

Dag Rune Olsen

Navn: .....

Marta Johanne Gjengedal

Stilling: Rektor

Stilling: Avdelingsdirektør

Sted/dato: .....

Sted/dato: .....

Parafering fra Det juridiske fakultet

Parafering fra Skatteetaten

Signatur: .....

Signatur: .....

Navn: .....

Karl Harald Søvig

Navn: .....

Sven Rune Greni

Stilling: Dekan

Stilling: Seniorskattejurist

Sted/dato: .....

Sted/dato: .....

Vedlegg 1: Prosjektbeskrivelse

Vedlegg 2: Aktivitetsplan

Vedlegg 3: Budsjett

II

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 94/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

FORLENGELSE AV TILSETTING UTEN UTLYSING I STILLING SOM PROFESSOR II - VOLKER LIPP

I. Bakgrunn

Professor Volker Lipp har over flere år hatt et faglig samarbeid med flere av våre forskere. Hans faglig profil og erfaringene så langt, innebærer at han er en stor ressurs for flere av våre fagmiljøer og at han vil være det også i årene som kommer. Særlig gjelder dette forskningsmiljøet i sivilprosess som er i vekst og som allerede utgjør det største miljøet i sitt slag i Norge, hvor Lipp er medlem.

Forskergruppen har tidligere uttalt at det er «svært verdifullt med et medlem med Lippes oversikt over så vel europeisk som tysk sivilprosess og det er selvsagt ønskelig at han også i fremtiden kan få mulighet til å delta på møtene i gruppen».

Universitets og høyskolen § 6-6, gir hjemmel for å tilsette i bistilling:

«Det kan nyttes midlertidig ansettelse i inntil 20 prosent av undervisnings- og forskerstilling. Det kan ansettes på åremål i bistilling. Åremålsperiodene kan være fra to til seks år.»

Videre er adgangen til tilsetting uten utlysning er regulert i samme lov §6-3, punkt 4, hvor det heter

«Når særlige grunner taler for det, kan styret foreta ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger uten forutgående kunngjøring. Slik ansettelse kan ikke foretas hvis mer enn ett medlem av styret motsetter seg dette.»

Kompetansen for tilsetting uten utlysning er videredelegert til fakultetsstyret ved Universitetsstyrets vedtak i sak 29/15.

II. Tilsetting av Volker Lipp som professor II uten utlysning

Tilsetting av professor II kan være hensiktsmessig på felter der fakultetet trenger en styrking og den aktuelle kandidaten kan komplementere vårt fagmiljø med verdifull kompetanse, men slik rekruttering kan også være aktuelt om det gjelder et miljø som er under oppbygging. Det har tidligere også vært lagt vekt på at den eller de som blir tilsatt har vist interesse for fakultetet og ønsker å gjøre en innsats.

Volker Lipp har vært tilsatt som professor II siden 01.01.2015. Engasjementet ble senest forlenget i 2017 for perioden 01.01.2018-31.12.2019. Fakultets erfaringer så langt i forhold til engasjementet av Volker Lipp har vært udelt positive. Lipp viser et stort engasjement for å bidra til bygge et godt fagmiljø i sivilprosess ved fakultet.

Tilsetting av Volker Lipp som professor II vil slik dekan og fakultetsdirektør ser det, være i samsvar med fakultetets sine retningslinjer for tilsetting i slike stillinger og innebære en viktig styrking av fakultetet. Dekanus og fakultetsdirektør viser til at Volker Lipp har en kompetanse som gjør at han tilhører de fremste i Europa innen sitt felt. Dekan og fakultetsdirektør ser det som helt usannsynlig at en ved utlysning av stilling ville kunne få en mer kompetent søker.

Fakultetet har en målsetting om bedre kjønnsbalanse i denne gruppen tilsetninger, men vi har kommet til at dette ikke kan være til hinder for videreføring av stillingen til Volker Lipp.

Dekan og fakultetsdirektør legger saken frem for fakultetsstyret med følgende forslag til

vedtak

«Professor Volker Lipp engasjement som professor II i 20 % stilling, forlenges uten utlysning. Stillingen er midlertidig fra 01.01.2020-31.12.2021.»

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 95/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

FORLENGELSE AV PROFESSOR II BENN FOLKVORD

Bakgrunn

Universitetet i Bergen har inngått en avtale med Skatteetaten for å legge til rette for en satsing på skatterett, jfr fakultetsstyrets sak 62/19 (vedlagt). Bakgrunnen for dette er det store behovet for skatterettskompetanse og forskning på skatterett i det norske samfunn. Det er ingen av de tre juridiske fakultetene i Norge som p.t. har fagmiljøer på dette feltet, noe som er urovekkende for et samfunn som det norske hvor man i stor grad baserer seg på fellesskapsløsninger som i det vesentlige finansieres gjennom beskatningsordninger.

Fakultetet har opprettet en egen forskergruppe i skatte- og avgiftsrett og vi legger i dagens møte også frem en sak om tilsetting i fast stilling som førsteamanuensis i Skatterett. Det ligger også i ovennevnte avtale med Skatteetaten en forpliktelse for fakultetet til å gjøre en tilsetting av ytterligere en fast stilling i Skatterett. Denne forpliktelsen ligger noen år frem i tid og selv om vi etter hvert vil ha egne undervisningskrefter, er vi inntil videre avhengig av eksterne ressurser for å undervise på de to valgemnene Skatterett I og Skatterett II, samt ha de nødvendige ressursene for utvikle et forskningsmiljø for å ivareta forpliktelsene i avtalen med Skatteetaten.

For å legge til rette for ovennevnte satsing legger vi i dagens møte frem to saker om midlertidige engasjementer i bistillinger i Skatterett. Nærværende sak omhandler engasjementet av Benn Folkvord.

Universitets og høyskolen § 6-6, gir hjemmel for å tilsette i bistilling:

«Det kan nyttes midlertidig ansettelse i inntil 20 prosent av undervisnings- og forskerstilling. Det kan ansettes på åremål i bistilling. Åremålsperiodene kan være fra to til seks år.»

Videre er adgangen til tilsetting uten utlysning er regulert i samme lov §6-3, punkt 4, hvor det heter

«Når særlige grunner taler for det, kan styret foreta ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger uten forutgående kunngjøring. Slik ansettelse kan ikke foretas hvis mer enn ett medlem av styret motsetter seg dette.»

Benn Folkvord, som er professor ved Universitetet i Stavanger, har de siste årene hatt fagansvaret for de aktuelle kursene. Noe av undervisningen har også vært utført av Elin

Sarai. Fakultetet ønsker å videreføreføre denne modellen. I første omgang med en forlengelse på ett år, med sikte på at egne krefter etterhvert kan overta denne undervisningen.

I tillegg til å inneha kursansvaret og den vesentlige delen av undervisningen i disse fagene, har Folkvord også utført veiledningsoppgaver overfor stipendiater og studenter som skriver masteroppgaver på dette fagfeltet.

Dekan og fakultetsdirektør ønsker at tilsetningen av Benn Folkvord som Professor II ved Det juridiske fakultet forlenges med ett år. En slik tilsetning vil slik dekan og fakultetsdirektør ser det, være i samsvar med fakultetet sine retningslinjer for tilsetning i en slik stilling, og innebærer at vi opprettholder fakultetets undervisnings- og veiledningskapasitet på fagområdet skatterett.

Folkvord blir presentert slik på hjemmesiden Universitetet i Stavanger:

Advokatbevilling 2002,

Styremedlem/Styreleder Spødarbakken BA 2006- 2012.

Nestleder i Skatteklagenemden for utenlandsskattesaker 2008-d.d.

Styreleder og dagligleder i Stiftelsen for høyere økonomisk/administrativ utdanning og forskning i Rogaland 2008-d.d.

Medlem av Academic Committee i European Association of tax law professors 2010-d.d.

Underviser og sensurerer på Handelshøyskolens BIs mastergradsprogram i skatterett samt mastergraden i Høyere revisjon 2007-d.d.

Delstilling som førsteamanuensis ved Høgskolen i Molde 2009-d.d.

Styremedlem Fakultetsrådet, senere fakultetstyret – Samfunnsvitenskaplige fakultet Universitetet i Stavanger 2010 –d.d.

Leder og studiekoordinator ved opprettelsen av Bachelor i Rettsvitenskap ved Handelshøgskolen Universitetet i Stavanger 2010-2012.

Styremedlem Skattefaglig forening 2012-d.d.

Dekanen og fakultetsdirektørens kommentarer

Dekan og fakultetsdirektør viser til at fakultetet lenge har benyttet professor Folkvord som veileder, og at han har vært tilsatt som professor II ved fakultetet fra 1. april 2016 til 31.12.2019. Han er en av de få i Norge med professorkompetanse innenfor skatterett, og den eneste vi finner aktuell å engasjere.

På denne bakgrunn framsettes følgende

vedtak

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 62/19
Møtedato: 2019
Journalnummer: 2019/1541

AVTALE MELLOM UNIVERSITETET I BERGEN OG SKATTEETATEN OM ET KRAFFTAK FOR SKATTERETTLIG FORSKNING OG UNDERVISNING

Det juridiske fakultet har over flere år arbeidet for å få etablert en satsing på skatterett, noe dekan og fakultetsdirektør har orientert om muntlig i styremøter. Arbeidet har særlig vært rettet mot behovet for eksterntfinansiering, og nødvendigheten av å rekruttere nye forskere til faget. Per i dag er det bare én professor i faget ved de tre juridiske fakultetene (i Oslo), og som er i ferd med å nå pensjonsalderen. De juridiske fakultetene har, så langt, ikke klart å bygge opp eller beholde en kritisk masse av seniorforskere, som kan fornye og videreføre fagmiljøet.

Per i dag har bare ved ett av de juridiske fakultetene i Norge et etablert miljø i skatterett med flere forskere og en felles forskergruppe. Denne er etablert ved Det juridiske fakultet i Bergen. For å fylle behovet for skatterettsforskning og rekruttering er det nødvendig med et nasjonalt samarbeid, og i første omgang ett vertsuniversitet som tar ansvaret for en langsiktig, strategisk satsing innenfor faget. I revidert nasjonalbudsjett fikk Skatteetaten en egen avsetning for å inngå avtale om tilskudd til skatterettsforskning.

Både universitetene og skatteetaten erkjenner at det er et stort og udekket behov for forskning på skatte- og avgiftsrett. Sakskompleksene og regelverket rundt aktivitet som genererer skatter og avgifter blir stadig mer komplekse. Behovet for skatterettslig forskning er derfor økende, både som faglig bistand til skatteetaten og brukerne. Skatterettslig forskning tar også sikte på å bistå lovgiver i å videreutvikle regelverket. I så måte står dagens skattesystem spesielt overfor utfordringer når det gjelder den økte globaliseringen og digitaliseringen av samfunnet. Behovet for kartlegging, komparativ innsikt og nytenkning er stort. Et sterkt forskningsmiljø er også avgjørende for å kunne gi et godt undervisningstilbud i skatte- og avgiftsrett.

Fakultetets og den regionale skatteetatens arbeid for å få støtte til en satsing har gledelig nok ført til at Skatteetaten har sagt seg villig til å inngå en langsiktig avtale med Universitetet i Bergen. Avgjørende for dette har vært at det regionale nivået i Skatteetaten, tidligere Skatt vest nå Divisjon brukerdiallog, som har involvert seg aktivt i arbeidet med å utvikle et felles prosjekt. Tiltaket bygger på tidligere samarbeid om utvikling og støtte til masteroppgaver, og ansatte ved Divisjon brukerdiallog, er også aktive i et skatterettslig forum med våre ansatte og har jevn kontakt med forskergruppen i skatte- og avgiftsrett. Det er også Divisjon brukerdiallog som vil ha ansvar for den videre oppfølgingen av avtalen fra Skatteetatens side, og vi ser frem til et godt samarbeid med dem fremover.

Vedlagt følger et utkast til avtale mellom Universitetet i Bergen og Skatteetaten, samt tilhørende vedlegg. Formålet med avtalen er å bygge opp et fagmiljø i skatte- og avgiftsrett som skal sikre en mer stabil rekruttering av høyt kvalifiserte forskere til toppstillinger i skatterett og avgiftsrett ved universitetene. Tiltaket skal også bidra til å heve kvaliteten og tilbudet av undervisning i sentrale skatterettsfag.

Avtalen forplikter Skatteetaten til å bidra med 16 mill. NOK over en tiårig prosjektperiode. Universitetet i Bergen forplikter seg på sin side til å legge til rette for et aktivt fagmiljø i Skatterett som drives etter vedlagte prosjektplan, og som bidrar til en jevn rekruttering av unge forskere. Forskergruppen i skatte- og avgiftsrett er i utgangspunktet frittstående fra prosjektet, men vil også involveres der det finnes formålstjenlig. Fakultetets bidrag innebærer blant annet å rekruttere fire stipendiater med ferdigstilte doktorgrader fra 2019 og til 2028. Stipendiatstillingene trenger ikke å ansettes på øremerkede stillinger. Videre forplikter fakultetet seg til ansette én ny postdoktor i prosjektperioden. Det er også et mål å ansette ytterligere en førsteamanuensis/professor i siste halvdel av avtaleperioden, slik at man til sammen får to professorer ved Det juridiske fakultet i løpet av prosjektperioden. Den ene professorstillingen vil bli dekket av det eksterne bidraget med 75 % i 7 år. Universitetet i Bergens bidrag er beregnet til i overkant av 25 mill. NOK i hele prosjektperioden.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Dekan og fakultetsdirektør er svært glad over at denne satsingen nå kan realiseres. Satsingen vil bidra til at fakultetet kan videreføre og videreutvikle de populære valgemnene i skatte- og avgiftsrett. Skatterett vil også bli ett av valgemnene på tredje studieår etter den nye studieordningen. Avtalen kommer på et kritisk tidspunkt i utviklingen av et svært viktig fag, og samarbeidet ivaretar en sentral del av universitetets samfunnsoppdrag. Satsingen er helt nødvendig for å kunne rekruttere gode forskere til faget,

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Styret godkjenner det fremlagte utkastet til samarbeidsavtale mellom Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen, og Skatteetaten.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg:

1. Prosjektbeskrivelse
2. Aktivitetsplan
3. Budsjet
4. Avtale

03.06.2019

ØLI

Prosjektbeskrivelse

1. Emne/tittel på prosjektet

«Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid»

2. Prosjektets faglige innhold

Selv om skatte- og avgiftsretten er et omfattende og detaljrikt fagområde under stadig utvikling, er det sentrert rundt noen grunnleggende begreper eller hovedvilkår som er relativt stabile og som utgjør kjernen av rettsområdet. Eksempler på slike grunnbegreper er skattelovens fordelsbegrep, de ulike inntektsbegrepene (arbeids-, virksomhets-, kapitalavkastning og kapitalgevinst), innvinningsbegrepet, hovedvilkårene for fradrag om at det må ha skjedd en oppofrelse av verdier for inntektservervelse, samt skatteavtalenes fast driftsstedsbegrep. Tilsvarende eksempler fra merverdiavgiftsretten er vilkåret om «omsetning», og hovedvilkåret for fradragsrett om at varen eller tjenesten må være «til bruk» i virksomheten. Dessuten har man grunnbegreper i skatteforvaltningsretten, slik som «uriktig eller ufullstendig opplysning» som vilkår for tilleggsskatt.

I møte med nye samfunnsforhold, globalisering og teknologier settes slike grunnbegreper på prøve. Har det f.eks. betydning for innholdet av vilkåret om «uriktig eller ufullstendig opplysning» at stadig flere ikke kontrollerer egen skattemelding som følge av automatiseringen, og at det ikke lenger er mulig å skrive tilleggsopplysninger direkte inn i skattemeldingen? Selv om mange av grunnbegrepene har en nokså prinsippbasert og teknologinøytral utforming, er det viktig med dyp forståelse for de bakenforliggende prinsippene for å kunne anvende dem på best mulig måte på nye tilfeller som ikke tidligere er avgjort. Slik forståelse gjør det også enklere å identifisere hva som er de prinsipielle svakhetene ved dagens system, og hvor det er nødvendig å gjøre lovendringer i møte med nye samfunnsforhold. På den måten kan man også unngå ineffektive lovendringer eller uheldige rettsavgjørelser, som skader velfungerende deler av systemet. Det ligger innenfor rammen av dette prosjektet å utvikle dybdekunnskap både om tidløse grunnbegreper (dvs. der de underliggende momentene og prinsippene vil ha vesentlig overføringsverdi inn i fremtiden), og om grunnbegreper som er i ferd med å bli utdaterte og hvor målet er å gi innspill til nytt regelverk fra lovgiver eller internasjonale aktører som OECD (eksempelvis endring av fast driftsstedsbegrepet).

Prosjektet er også ment å kunne omfatte grunnbegreper på andre rettsområder som ofte spiller en sentral rolle i skattesaker. Et eksempel er EØS-avtalens restriksjons- og diskrimineringsbegrep. Et annet eksempel er habilitet i forvaltningsretten og

straffeprosessen. Prosjektet vil i nødvendig utstrekning gjøre nytte av breddekompetansen som universitetet har på andre rettsområder, og vinkle denne mot skatterettslige utfordringer. Fakultetet vil derfor i sin gjennomføring av prosjektet involvere forskere fra andre fagfelt både i produksjonen av vitenskapelige artikler og på faglige arrangementer.

Tittelen på prosjektet er ment å representere et overordnet forskningsmål som skal være et bindeledd mellom de ulike prosjektene, uten at det samlede forskningsområdet blir for smalt. Det er nødvendig for et stort prosjekt å ha en fleksibel ramme med visse felles møtepunkter og problemstillinger. Samlet vil forskningen da utgjøre en konsentrasjon innenfor det identifiserte området, men likevel gi rom for nysgjerrighet basert på de enkelte prosjektdeltakernes interesser. Den fleksible rammen gir også gode muligheter til å justere de nærmere forskningsspørsmålene etter hvert som det dukker opp nye problemstillinger, kunnskapshull og funksjonssvikt innenfor det skatterettslige systemet.

Den overordnede tematikken er dessuten valgt fordi det særlig er academia som har tid og kapasitet til å gjøre dybdeanalyser på skatterettslige grunnbegreper. Også andre aktører bidrar med viktig skatterettslitteratur, eksempelvis håndbøker som Skattedirektoratets Skatte-ABC, hvor man finner oversikt over viktig praksis på de fleste områder. Når man møter prinsipielle tvilsspørsmål og nye tilfeller som ikke tidligere er avgjort, er det imidlertid nødvendig med utfyllende kunnskap, særlig om de grunnleggende begrepene, strukturene og bakenforliggende hensynene i skatteretten. Det er også slik kunnskap som er viktigst i skatterettsutdanningen, da den ikke så lett foreldes og gjør studentene rustet til å håndtere nye skattespørsmål og alt nytt lovstoff som kommer. Academia er også en vokter av de grunnleggende skatterettslige begrepene og strukturene, som med sin uavhengige stemme kan motvirke at det skjer uheldige dreininger i retning av enkelte særinteresser.

3. Eksempler på relevante temaer og problemstillinger

- Fordelsbegrepet i skatteloven § 5-1 (1).
  - o For eksempel ved former for aksjebasert avlønning
- De ulike inntektsbegrepene i sktl. § 5-1.
  - o For eksempel virksomhetsbegrepet, herunder for nye virksomhetsmodeller slik som utleie over digitale plattformer.
- Innvinningsbegrepet i sktl. § 5-1 (1) («vunnet ved»).
- Realisasjonsbegrepet i sktl. § 5-1 (2), jf. § 9-2.
- Når er en kostnad «pådratt» etter sktl. § 6-1?
- Når gjelder en pådratt kostnad inntektsvervelse etter skl. § 6-1?
  - o Herunder f.eks. anvendelsesområdet til hovedformåls læren.

- Fast driftssted etter skatteavtalene, herunder nye regler for digitale driftssteder.
- Ligningspraksis eller Skatteklagenemndas praksis som rettskilde.
- Når er en vare eller tjeneste «til bruk» i avgiftspliktig virksomhet etter merverdiavgiftsloven § 8-1.
- «Omsetning» etter mval. § 3-1.
- «Uriktige eller ufullstendige opplysninger» som vilkår for tilleggskatt.
  - o Herunder i internprisingssaker.
  - o Hvilken betydning har det man har gått over til prinsippet om egenfastsetting?
- Når innebærer skattereglene en restriksjon på EØS-avtalens fire friheter eller brudd på reglene om statsstøtte?
- Habilitet i skattesaker, herunder i straffesaker om skattesvik.

4. Prosjektets bakgrunn

Det juridiske fakultet i Bergen og Skatteetaten har lenge vært bekymret for rekrutteringen av forskere til akademiske toppstillinger i skatterett. Det er uomtvistet at produksjon av skatterettslig forskning og undervisning er en sentral del av universitetenes samfunnsoppdrag, og at etterspørselen etter skatterettslig forskning og undervisning er økende på grunn av samfunns- og teknologiutviklingen. For skatteforvaltningen er et sterkt og robust akademia viktig for kvaliteten på, og tilliten til, etatens avgjørelser.

Situasjonen er at vi om kort tid ikke vil ha en eneste professor i faget ved noen av de juridiske fakultetene. Det har i tillegg vært en svak rekruttering til ph.d.-utdannelsen når det gjelder prosjekter innenfor skatterett. Det juridiske fakultet i Bergen satte derfor temaet strategisk på dagsorden allerede for flere år siden.

Som et ledd i strategien, har fakultetet ansatt en postdoktor, mens professor Benn Folkvord ved UiS er ansatt som professor II (20% stilling). Fakultetet har også to stipendiater i skatte- og avgiftsrett. Et av prosjektene gjennomføres i samarbeid med Skatteetaten, og er finansiert som en offentlig ph.d. med bidrag fra Norges Forskningsråd. Prosjektet har tittelen «Hovedytelseslæren i norsk merverdiavgiftsrett – med særlig fokus på unntaket for finansielle tjenester i mval. § 3-6.». Prosjektet startet opp høsten 2016. Det andre ph.d.-prosjektet startet opp i januar 2017, og har tittelen «Skattemessig bosted etter norsk internrett og skatteavtalene». Det er et ledd i strategien å øremerke flere stipendiatstillinger til skatterett. Fakultetet har også utlyst en førsteamanuensisstilling i skatterett våren 2019.

Den 1. desember 2017 opprettet fakultetet en ny forskergruppe i skatte- og avgiftsrett. Gruppen er ledet av professor Berte-Elen Konow sammen med postdoktor Henrik Skar. Forskergruppen har også eksterne medlemmer som tidligere har vært deltakere på fakultetets ph.d.-program. Dette er advokat ph.d. Oddleif Torvik, som avla doktorgraden med prosjektet «Arm's length distribution of operating profits from intangible value chains among jurisdictions.» Det andre medlemmet er advokat

Tormod Torvanger, som leverer sin ph.d.-avhandling våren 2019. Forskergruppen har også jevnlig kontakt og møtevirksomhet med Skatteetaten.

En del av strategien for fakultetet er og vil være å involvere fakultetets forskere fra andre rettsområder i ulike arrangementer knyttet til forskergruppen i skatterett. Dette gjelder blant annet privatrett, bevislære, prosess, strafferett og EØS-rett. Forskere i strafferettsmiljøet har blant annet vist interesse for temaer som skatteunndragelse, skillet mellom forvaltningsrettslige sanksjoner og straffesanksjoner og øvrige problemstillinger som man møter i store skattesaker.

Forskergruppen vil bygge videre ut kontakten med Senter for skatteøkonomi ved NHH, slik at disse fagmiljøene blir knyttet tettere sammen.

5. Prosjektets organisering

Det vil ta lang tid å bygge et robust vitenskapelig fagmiljø med flere seniorforskere. Det tar vanligvis ca. 12 år fra avlagt master i rettsvitenskap til kandidaten har professorkompetanse. Det må arbeides målrettet med å finne egnede kandidater til ph.d.-programmet, samt allokeres betydelige ressurser til skatterettslig forskning og undervisningstilbud. Det juridiske fakultet vil påta seg ansvaret for en systematisk oppbygging av forskningsbasert kompetanse, ved å legge til rette for en jevn rekruttering av stipendiater og postdoktorer. Et siktemål ved prosjektet vil være å sikre at alle studenter som ønsker å studere skatterett skal få et godt forskningsbasert undervisningstilbud, som også gir mulighet til fordypning. Av denne grunn vil det være naturlig å kanalisere en del av de eksterne ressursene til oppbygging og videreutvikling av undervisningsopplegg i skatterett. Det samme gjelder veiledning av ph.d.-kandidater.

Prosjektleder for prosjektet «Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid» vil være postdoktor Henrik Skar. Prosjektet skal gjennomføres i samsvar med vedlagte aktivitetsplan, og kvalitetssikres gjennom et advisory board av internasjonalt anerkjente forskere i skatterettsfaget. Deler av aktiviteten i prosjektet skal forvaltes gjennom aktiviteter i forskergruppen for skatte- og avgiftsrett ved fakultetet. Prosjektet skal også ha en jevn dialog med samarbeidspartneren (skatteetaten) og brukerne ellers. Det vil på årsbasis bli invitert til møter i forskergruppen, og prosjektet vil også invitere spesifiserte målgrupper. Det legges opp til en jevn dialog med Skatteetaten, og samarbeidspartneren vil kunne komme med innspill til tema og møteform i løpet av året. Det skal avholdes ett dialogmøte i semesteret om prosjektet og videre fremdriftsplan, og partene tar sikte på å avholde to workshops i løpet av en fire års periode med deltakere fra begge sider. Disse skal bidra til utviklingsarbeidet og forskningen i prosjektet.

For å sikre tilstrekkelig kvalitet og relevans i forskningen, skal prosjektet også ta initiativ til etableringen av et nordisk nettverk, som kan knyttes til prosjektet ved ulike aktiviteter. Et særlig viktig tiltak i så måte vil være å avholde et nordisk seminar med særlig fokus på pågående ph.d.-prosjekter. Seminaret skal bidra til å løfte prosjektenes kvalitet, ved at en sentral del av formålet vil være presentasjonen av nye prosjekter. Videre skal arenaen benyttes til erfaringsutveksling på tvers av akademiske skatterettsmiljøer, aktuelle foredrag kan belyse felles utfordringer i de ulike landene. Nettverket vil være et tilbygg til den nordiske kompetansen som tilføres prosjektet gjennom rådgivningen fra dets advisory board.

En vil også involvere skattesenteret ved NHH i deler av prosjektets aktiviteter. Det vil være aktuelt med felles arrangementer, noen også mer regelmessig, som kan gi synergieffekter for alle de tre fagmiljøene.

Ettersom prosjektet har en lang tidshorison, en bred faglig ramme og på etableringstidspunktet ikke har en kritisk masse av personell, skal det etter 4 år foretas en evaluering av prosjektet med sikte på å kunne gi anbefalinger til prosjektledelsen til prosjektets neste gjennomføringsfase. Ledelsen på Det juridiske fakultet vil utpeke en vitenskapelig komité, som skal evaluere aktiviteten og de foreløpige resultatene i prosjektet. Komiteen skal ha minst ett medlem fra et annet nordisk land.

Komiteen skal gi en foreløpig evaluering som sendes fakultetet, og videresendes til Samarbeidspartneren. Komiteen skal så ha et avsluttende møte i et evalueringspanel, som også består av én representant fra fakultetsledelsen hos Prosjektansvarlig og én representant fra Samarbeidspartner (som Skatteetaten utpeker). Evalueringspanelet skal gi anbefalinger til den videre driften av prosjektet, blant annet gjennom konkrete forslag til aktivitetsplanen i den siste fasen av prosjektet. Prosjektledelsen tar begrunnet stilling til hvilke tiltak som eventuelt blir implementert i endelig aktivitetsplan, i samråd med prosjektets advisory board.

Development and dissemination of research results and communication with target groups

Target groups

The project has a range target groups, where the most central are:

- Representatives of all relevant legal, political and administrative authorities that could be defined as actors within the national tax system, such as representatives from the Ministry of Finance, all representatives of the Norwegian tax administration, tax lawyers, tax payers and economic advisors.
- Representatives of relevant authorities and institutions at the transnational level, i.e., within the context of the development of international tax law.
- Students: In first place students of law, but also from other social sciences, and from NHH.
- Other higher learning institutions, e.g. NHH, other universities
- The media and the general public.

The various target groups will have different needs for information and dialogue in the project period. A communication strategy must take this into account, and the project therefore integrates different kinds of strategies in order to reach the various target groups. In addition, the project integrates different kinds of more internal strategies that primarily aim at developing and securing scientific quality, although they also contribute to the external communication strategy. The main activities of the project will in these aspects be:

Main channels of dissemination and communication of results:

- Scientific publications
- Presentations of papers at international and national workshops, seminars or conferences
- Arrangement of international and national workshops, seminars or conferences
- A website
- Participation in the media by way of interviews and articles

Main internal activities:

- Meetings with the advisory board
- Selected workshops
- dialogue meetings
- Meetings within the research group

These different activities will be further described in the following.

Scientific publications

The primary publication strategy of the project is scientific publications, mainly in the form of journal articles. Each post doc researcher should, as a minimum, publish one article each year during the post doc period. The PhD candidates are subordinated to general requirements of the PhD education, and could choose to write their dissertation in the form of a monography.

Presentation of papers at seminars

The researchers of the project will also present their work at national or international conferences or workshops. Through such presentations the researchers will contribute to the ongoing discussion in their respectively field of research, and at the same time benefit from valuable input from other researchers. These kinds of presentations also fulfill the overall purpose to continuously communicate the results of the project.

Arrangement of seminars, workshops and conferences

An important aspect of the communication strategy of the project is the arrangement of different kinds of seminars, workshops and conferences. These arrangements will in particular serve as establishing points where researchers can meet, interact and discuss with the various actors of the tax system, as well as with other researchers. The aim is, in this regard that the arrangements in total fulfills the various needs of communication of the project, i.e., of consolidating the project, of improving the quality of the research, of communicating results, of promoting dialogue between the project and the practitioners of the system and of developing scientific co-operation.

Information and consolidating meeting

In order to consolidate the project and, particularly to communicate the framework of the project at an early stage, a meeting will be held in Bergen.

Initial project seminar

In an initial stage, a national seminar will be arranged. This seminar will focus on the basic concept and function of Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid. The seminar will, particularly focus on the dialogue between the project and the actors of the tax system, about the current challenges due to globalization and digitalisation. At this seminar all researchers of the project, and selected practitioners, will provide presentations.

Nordic PhD seminars

Every third year a Nordic PhD seminar will be arranged. This seminar particularly aims at promoting networking between young researchers and the PhD education in tax law in the Nordic countries.

End conference

In the concluding stage of the project a national conference will be arranged. This conference will gather both national and international practitioners and researchers. This conference will focus on the communication and discussion of the results in the project.

Open debate meeting

During the project period, one debate meeting will be held to contribute to the public debate on controversial questions. The debate meeting will be open to the public, targeting all user groups.

Internal Activities

Meetings with the Advisory board

In order to secure the scientific quality of the project, there will be an external Advisory board. The Advisory board will consist of internationally recognized experts on the fields of research that are covered by the project. This advisory board will evaluate the quality of the project and in that connection meet the members of the project. These meetings will mainly take place in the second half of the project.

Dialogue meetings

To facilitate direct dialogue and personal contact between the project researchers and the tax administration, specific minor workshops will be arranged during the project period – at the initiative of individual researchers. At these workshops the researchers of the project could discuss specific problems of their research, and benefit from the comments of the invited persons.

Website

The project's website will present all relevant project information, including: a description of the project, and its different sub-projects, the publications within the project, organizational information, information about participants and partners, etc. There will be regular updates of the website.

Student contact: University courses

The current project is of high relevance as input to the courses at the faculty. The results from the project will be of high relevance as input to the development of new courses in tax law.

Media contact

The field of research is of great public interest, not least with regard to the current challenges of globalization and digitalization. An important role for researchers in this field will be to contribute to the public debate, based on research. An objective is, in this regard, to communicate the project's results comprehensively and understandably to the public and authorities alike. It is also an aim of the project to actively participate in the public debate on tax law by producing articles (*kronikk*) in a major Norwegian newspapers.

Networking and co-operation

Vedlegg 2 – Aktivitetsplan
Samarbeidsavtale UiB – Skatteetaten
Utkast per 3. juni 2019

The project will actively take part in net-works and co-operation with other scientists. The participation at national and international conferences will in this regard be important arenas for developing and maintaining research networks.

Skatterettslige grunnbegreper i en ny tid: Dissemination and communication 2019-2023

Vedlegg 2 – Aktivitetsplan
Samarbeidsavtale UiB – Skatteetaten
Utkast per 3. juni 2019

Activity type	Activity	Main target group	When?
Seminars, conferences, dialogue meetings	National seminar	The researchers of the project, the tax administration, tax lawyers	During 2020
	Nordic PhD seminar	Nordic researchers	Fall 2020/Fall 2023
	End conference	National and international research community, the actors of the national tax system	Fall 2028
	Debate seminar	All user groups	2022
Internal activities	Meetings with advisory board	The researchers of the project	Annually, starting from 2019
	Dialogue meetings	Project management tax administration	Regularly spring/fall
	Friday Lunches	The researchers of the project	Regularly
Website	Launch website: www.XX.no	All user groups	December 2019
Publication	Publish articles in international and national scientific journals	National and international research community, students	Regularly, as a minimum one article a year during each post doc period
	Presentation of papers at international and national conferences	International and national research community	Regularly throughout the project period
University courses	Results and analysis will be input in the courses in tax I law and in the research school	Students of law, the social sciences, and NHH	Throughout the project period
Media contact	Participate in the media: interviews and articles Establish contact with selected, relevant journalists Publish debate articles	All user groups, the general public	Regular media appearances
Networking and cooperation	Workshops, meetings and seminars Research co-operation Website	National and international research community, actors in the tax system, tax advisors, tax payers	Throughout the project period

Vedlegg 3 Budsjett Samarbeidsavtale UiB - Skatteetaten juni 2019

Finansiering		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	SUM
Skatteetaten	professor A 75%				1 143 000	1 178 000	1 213 000	1 250 000	1 287 000	1 325 000	1 365 000	8 761 000
Skatteetaten	postdoc B 67%				526 000	419 000	775 000	798 000				2 518 000
Skatteetaten	stipendiat B 75%		513 000	528 000	544 000	560 000						2 145 000
Skatteetaten	professor 20%		176 000	182 000	187 000	193 000						738 000
Skatteetaten	forskerlinjestipend	200 000										200 000
Skatteetaten	masterstipend	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	300 000
Skatteetaten	drift	40 000	144 000	154 000	70 000	120 000	184 000	164 000	154 000	154 000	154 000	1 338 000
UiB	professor A 25%				381 000	393 000	404 000	417 000	429 000	442 000	455 000	2 921 000
UiB	professor B							1 636 000	1 685 000	1 735 000	1 788 000	6 844 000
UiB	postdoc A	866 000	892 000	919 000								2 677 000
UiB	postdoc B 33%				447 000	584 000	258 000	266 000				1 555 000
UiB	stipendiat A	639 000	658 000									1 297 000
UiB	stipendiat B 25%		171 000	176 000	181 000	187 000						715 000
UiB	stipendiat C			678 000	698 000	719 000	741 000					2 836 000
UiB	stipendiat D					719 000	741 000	763 000	786 000			3 009 000
UiB	stipendiat E							763 000	786 000	809 000	834 000	3 192 000
UiB	drift	50 000	50 000	50 000	25 000	50 000	50 000	75 000	75 000	50 000	50 000	525 000
SUM		1 825 000	2 634 000	2 717 000	4 232 000	5 152 000	4 396 000	6 162 000	5 232 000	4 545 000	4 676 000	41 571 000
Finansiering		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	SUM
Skatteetaten		270 000	863 000	894 000	2 500 000	2 500 000	2 202 000	2 242 000	1 471 000	1 509 000	1 549 000	16 000 000
UiB		1 555 000	1 771 000	1 823 000	1 732 000	2 652 000	2 194 000	3 920 000	3 761 000	3 036 000	3 127 000	25 571 000
SUM		1 825 000	2 634 000	2 717 000	4 232 000	5 152 000	4 396 000	6 162 000	5 232 000	4 545 000	4 676 000	41 571 000

SAMARBEIDSAVTALE

mellom

Universitetet i Bergen [874 789 542] - "Prosjektansvarlig"
Det juridiske fakultet

og

Skatteetaten [974 761 076] – "Samarbeidspartneren"

1. Bakgrunn

Universitetet i Bergen og Skatteetaten vil fremheve den viktige samfunnsmessige og forvaltningsmessige betydning av et sterkt og robust akademia innen skatteretten. Formålet med avtalen er å regulere samarbeidet mellom Universitetet i Bergen (Prosjektansvarlig) og Skatteetaten (Samarbeidspartneren) i oppbyggingen av et fagmiljø i skatterett som skal sikre rekruttering av høyt kvalifiserte forskere til toppstillinger i skatterett og avgiftsrett ved universitetene og forskningsbasert undervisning og formidling av høy kvalitet i sentrale skatterettsfag. Prosjektansvarlig og Samarbeidspartneren skal sammen bidra til denne avtalen og prosjektbeskrivelsen slik den fremgår av vedlegg 1.

2. Varighet

Prosjektet skal starte opp XX.06.2019 og være gjennomført innen 31.12.2028.

3. Prosjektplan

Prosjektet skal gjennomføres i henhold til prosjektbeskrivelsen og aktivitetsplan som følger som henholdsvis vedlegg 1 og vedlegg 2 til denne avtalen.

Det skal innen 1. juni 2023 gjennomføres en midtveiseevaluering av prosjektet der Prosjektansvarlig (ved Det juridiske fakultet) har ansvar for å oppnevne en vitenskapelig komité.

Komiteen skal gi en foreløpig evaluering som sendes fakultetet, og videresendes til Samarbeidspartneren. Komiteen skal så ha et avsluttende møte i et evalueringspanel, som også består av én representant fra fakultetsledelsen hos Prosjektansvarlig og én representant fra Samarbeidspartner (som Skatteetaten utpeker). Evalueringspanelet skal gi anbefalinger til den videre driften av prosjektet, blant annet gjennom konkrete forslag til aktivitetsplanen i den siste fasen av prosjektet. Prosjektledelsen tar begrunnet stilling til hvilke tiltak som eventuelt blir implementert i endelig aktivitetsplan, i samråd med prosjektets advisory board.

4. Kontaktpersoner

Prosjektleder hos Prosjektansvarlig:	Post doktor Henrik Skar
Administrativ kontakt hos Prosjektansvarlig:	Seniorrådgiver Randi Sæbøe
Prosjektleder hos Samarbeidspartneren:	Seksjonssjef Ole Vincent Jepsen
Administrativ kontakt hos Samarbeidspartneren:	Underdirektør Hild Sande Røkke

5. Prosjektgjennomføring

Prosjektet skal administrativt og faglig legges til Universitetet i Bergen ved Det juridiske fakultet. UiB har som prosjektansvarlig det overordnede ansvaret for gjennomføring av prosjektet. Samarbeidspartner plikter å bidra til gjennomføring av prosjektet i henhold til de oppgaver og forpliktelser som fremgår av denne samarbeidsavtalen og prosjektbeskrivelsen.

UiB bidrar med kompetanse og forskningsressurser slik angitt i prosjektbeskrivelsen (vedlegg 1) og budsjett (vedlegg 3). Dette er ressurser som blant annet skal brukes som faglige ressurser i gjennomføring og kvalitetssikring av prosjektet, samt til formidlingstiltak.

Skatteetaten stiller til disposisjon de ressurser som er angitt i prosjektbeskrivelsen og som fremgår av budsjettet.

Arbeidet skal gjennomføres i samsvar med god forskningspraksis. Forskingen skal være kildebasert, etterrettelig, kvalitetssikret og uavhengig. De vitenskapelig ansatte som tilsettes skal få faglig veiledning og veiledning knyttet til karriereutvikling i henhold til «best practice» ved UiB. Tiltak som skal bidra til mer og bedre undervisning forutsetter vedtak i fakultetets studieutvalg og fakultetets styre.

Det skal legges til grunn de retningslinjer som gjelder for forlengelse av rekrutteringsstillinger etter den til enhver tid gjeldende praksis ved Det juridiske fakultet. Dette kan medføre at stillingsperioden blir forlenget på grunn av sykefravær og permisjoner, men vil ikke øke Samarbeidspartners samlede forpliktelse i forhold til det vedtatte budsjettet.

Samarbeidspartneren plikter, hvis mulig, å egenarkivere vitenskapelige artikler som bygger på forskning fra prosjektet i egnede, åpne digitale arkiv, forutsatt at slik arkivering ikke kommer i konflikt med forfatterens akademiske og juridiske rettigheter. Med mindre annet er skriftlig avtalt, beholder Prosjektansvarlig eierskapet til utstyr innkjøpt for prosjektets midler.

6. Økonomi og betalingsbetingelser

Hver av partene skal bidra med ressurser slik angitt i vedlagte budsjett (vedlegg 3).

Prosjektansvarlig vil hvert år per 15. juni i prosjektperioden fakturere Samarbeidspartneren i henhold til utbetalingsplanen som fremgår av budsjettet.

7. Framdrift og eventuelle avvik

Prosjektansvarlig vil holde Samarbeidspartneren orientert om framdrift og eventuelle avvik.

8. Prosjektresultater

Prosjektresultater tilfaller den part som har frembragt resultatet. Bruk av tekst som ikke er publisert, krever særskilt samtykke fra forfatter ved UiB. Dette gjelder også dersom bruken skjer internt i organisasjonen til Samarbeidspartneren.

9. Publisering og formidling

Prosjektresultatene skal gjøres kjent så hurtig som mulig. Den enkelte forsker kan fritt publisere og formidle prosjektresultater denne har frembragt. Monografier og vitenskapelige artikler skal publiseres i tråd med vanlig praksis.

Dersom mastergrads- eller ph.d.-arbeid inngår i prosjektet, er formålet at dette arbeidet skal offentliggjøres. Ingen av bestemmelsene i denne avtalen skal tolkes eller anvendes på en slik måte at oppnåelse av mastergrad og/eller doktorgrad forhindres.

Ved formidling av sluttresultatet i form av lanseringsarrangement eller lignende, skal de sentrale prosjektdeltakerne og representanter for Skatteetaten forplikte seg til å delta på inntil 2 slike arrangement.

10. Konfidensialitet

Dersom det utveksles konfidensiell informasjon mellom partene, skal det gjøres særskilt oppmerksom på dette. Partene plikter å bevare taushet om konfidensielle opplysninger som er mottatt fra den andre parten i prosjektperioden og for en påfølgende periode på 5 år.

11. Ansvar for skade og tap

Hver av partene er selv ansvarlig for tap eller skade som oppstår som følge av vedkommendes egne handlinger og unnlater. Hver av partene plikter å informere hverandre om ethvert krav om erstatning eller lignende relatert til prosjektet som blir reist mot parten.

12. Mislighold

12.1 Prosjektansvarligs mislighold

12.1.1 Hva som anses som mislighold

Det foreligger mislighold fra Prosjektansvarligs side hvis ytelsen ikke er i samsvar med det som er avtalt. Det foreligger også mislighold dersom Prosjektansvarlig ikke oppfyller øvrige plikter etter avtalen.

Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Samarbeidspartners forhold eller force majeure, se avtalens pkt. 14.

12.1.2 Tilleggsfrist

Prosjektansvarlig kan be om tilleggsfrist ved overskridelse av prosjekt- og fremdriftsplan. Fristen må godkjennes skriftlig av Samarbeidspartneren for å kunne gjøres gjeldende.

12.1.3 Tilbakehold av ytelser

Dersom Prosjektansvarligs mislighold er vesentlig, kan Samarbeidspartneren holde betalingen tilbake. Samarbeidspartneren kan ikke holde tilbake mer enn det som åpenbart er nødvendig.

12.2 Samarbeidspartners mislighold

12.2.1 Hva som anses som mislighold

Det foreligger mislighold fra Samarbeidspartners side hvis Samarbeidspartneren ikke oppfyller sine plikter etter avtalen.

Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Prosjektansvarligs forhold eller force majeure.

12.2.2 Begrensning i Prosjektansvarligs tilbakeholdsrett

Prosjektansvarlig kan ikke holde tilbake ytelser som følge av Samarbeidspartners mislighold, med mindre misligholdet er vesentlig.

13. Opphør av avtalen

Dersom det oppstår omstendigheter som kan sette prosjektgjennomførelsen i fare, skal situasjonen forsøkes løst med dialog på lavest mulig nivå i organisasjonen.

Anmodning om å si opp avtalen før prosjektperioden er utløpt, må fremmes med minimum seks måneders skriftlig varsel. Hver av partene kan si opp avtalen dersom det foreligger vesentlig mislighold fra den andre parten. Etter avslutning av avtalen har bestemmelsene om publisering og formidling, prosjektresultater, konfidensialitet og ansvar fortsatt virkning mellom partene.

14. Force Majeure

Ingen av partene har misligholdt sine forpliktelser etter denne avtalen dersom utførelsen av pliktene er blitt utsatt eller forhindret av force majeure.

Varsel om force majeure skal skje uten ugrunnet opphold.

15. Tvisteløsning

Tvister søkes løst gjennom forhandlinger eller frivillig mekling, jfr. punkt 13, første avsnitt.

Dersom partene ikke kommer til enighet, kan hver part kreve at tvisten forelegges Kunnskapsdepartementet og Finansdepartementet, som sammen tar stilling til hvordan tvisten skal avgjøres

16. Signaturer

Denne Samarbeidsavtalen er signert i 2 (to) eksemplarer. Hver av partene beholder ett eksemplar hver.

For Universitetet i Bergen

For Skatteetaten

Signatur: .....

Signatur: .....

Navn: .....

Dag Rune Olsen

Navn: .....

Marta Johanne Gjengedal

Stilling: Rektor

Stilling: Avdelingsdirektør

Sted/dato: .....

Sted/dato: .....

Parafering fra Det juridiske fakultet

Parafering fra Skatteetaten

Signatur: .....

Signatur: .....

Navn: .....

Karl Harald Søvig

Navn: .....

Sven Rune Greni

Stilling: Dekan

Stilling: Seniorskattejurist

Sted/dato: .....

Sted/dato: .....

Vedlegg 1: Prosjektbeskrivelse

Vedlegg 2: Aktivitetsplan

Vedlegg 3: Budsjett

«Tilsettingen av professor Benn Folkvord som professor II i 20% stilling, forlenges uten utlysning. Stillingen er midlertidig, fra 01.01.2020 til 31.12.2020.»

Karl Harald Søvig

dekan

Øystein L. Iversen

fakultetsdirektør

22.11.2019ØLI

Vedlegg:

1. Fakultetsstyresak 62/19 - Avtale mellom Universitetet i Bergen og Skatteetaten om et krafttak for skatterettslig forskning og undervisning

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 96/19
Møtedato: 2019
Journalnummer: 2019/1541

TERMINERE EVU-EMNE JUR640 PLANRETT F.O.M. V20

I sitt møte den 31. oktober 2019 behandlet Studieutvalget (SU) et forslag om å terminere EVU-emnet JUR640 Planrett. Bakgrunnen for forslaget går fram av notatet til SU, som hitsettes i sin helhet.

SU fattet slikt vedtak i sak 88/19:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at EVU-emnet JUR640 Planrett termineres med virkning fra V20.

Dekan og fakultetsdirektør kan tiltre forslaget fra SU. Slik situasjonen er nå, har ikke emneansvarlig kapasitet til å drifte emner og ingen andre fagpersoner har mulighet til å ta over. Emnet legges derfor ned, og så får vi senere komme tilbake til en eventuell reetablering.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

EVU-emnet JUR640 Planrett termineres med virkning fra V20.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

04.11.2019
JOSP

EVU-emne JUR640 Planrett. Forslag om å legge ned emnet.

I 2010 ble EVU-emnet JUR640 Planrett opprettet. Ingunn Elise Myklebust har vært emneansvarlig hele tiden.

Emnet ble tilbudt første gang H10, og det har hatt relativt stor oppslutning:

Semester	Møtt til eksamen
H10	39
H11	27
H12	26
H13	44+2
H14	24
H15	22+1

Emnet er på 15 studiepoeng. Det er et egenbetalingsemne og bidrar ikke til andre resultatmidler til fakultetet.

Emnet ble driftet i delvis samhandling med undervisningen i JUS265-2-A Planrett, med en hel del ekstra tilbud til EVU-emnet, både fordi det er 50 % større, og fordi disse studentene betaler for en tjeneste og det er av betydning å synliggjøre merverdien i det de får.

Av kapasitetshensyn ble emnet lagt på is etter H15. Det har hele tiden vært emneansvarliges ønske og plan at emnet skulle reaktiveres når kapasitetshensynene tilsa det.

Høsten 2019 er det fire år siden emnet var aktivt, og studieadministrasjonen tok initiativ til en avklaring overfor emneansvarlig med hensyn til nedleggelse eller videre drift. Det sentrale hensynet bak et slikt initiativ, er at vi er ansvarlig for kvaliteten i de rapporteringene fakultetet avgir, herunder også med hensyn til emneportefølje. Så lenge emnet består, vil det bli rapportert som en aktiv del av vår portefølje, og det gir i så måte et feilaktig inntrykk – særlig når emnet er inaktivt over så vidt lang tid.

Emneansvarlig antyder i oktober 2019 at det vil være aktuelt å se på muligheten for å reaktivere emnet etter at studiereformen er kommet i drift, og hennes arbeidsbelastning der avtegner seg tydeligere. Dette vil ikke være avklart før vi har erfaring med minst én gjennomkjøring av nytt andre studieår – dvs. tidligst våren 2023. Det er så vidt langt fram i tid, at studieadministrasjonen foreslo for emneansvarlig at emnet legges ned nå, og så kan hun eventuelt søke om å få det gjenopprettet (i samme eller omarbeidet form) når det måtte være aktuelt. Slik fakultetets policy er nå, vil det være vesentlig lettere å få opprettet/gjenopprettet et EVU-emne, enn et ordinært spesialeemne.

Det er fakultetsstyret som har kompetanse til å terminere emner, jf. Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen § 3.2 nr. 1 bokstav d.

På denne bakgrunnen framsettes følgende

forslag til vedtak:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at EVU-emnet JUR640 Planrett termineres med virkning fra og med V2020.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 97/19
Møtedato: 11.12.2019
Journalnummer: 2019/1541

GODKJENNING AV 3. VARA FOR GRUPPE C I FORSKNINGsutVALGET

I fakultetsstyremøtet 29. august 2017 ble følgende utpekt som vararepresentanter for Gruppe C i Forskningsutvalget for perioden 1/9-17 til 31/7-21.

Vararepresentanter gruppe C:

1. Seniorkonsulent Bente Rosnes
2. Rådgiver Gunhild Brubakken
3. Rådgiver Monica Roos

Bente Rosnes har i 2019 byttet arbeidsgiver fra fakultetet til økonomiavdelingen på UiB, og trenger derfor avløsning. Det foreslås at nr. 2 og 3 rykker opp til henholdsvis nr. 1 og 2, og at ny nr. 3 blir rådgiver Ola Roth Johnsen. Når hans vikariat for rådgiver Ingrid Birce Müftüoglu utløper i august 2020, foreslås det at hun blir 3. vara ut perioden.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

«Ny rekkefølge for vararepresentanter til Gruppe C i Forskningsutvalget blir som følger fra og med dagens dato:

- 1. Rådgiver Gunhild Brubakken*
- 2. Rådgiver Monica Roos*
- 3. Rådgiver Ola Roth Johnsen*

Fra august 2020 trer rådgiver Ingrid Birce Müftüoglu inn som 3. vara ut valgperioden, d.v.s. til og med 31. juli 2021.»

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

3.12.2019
HES